

e-Δίαυλος

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

- Γιατί το Ζήτημα των Σκοπίων δεν έχει λυθεί
- Η επόμενη μέρα της Θεσσαλονίκης: ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ
- Πέρα από το Α.Ε.Π.
- “Νέες Προοπτικές” για την Ευρώπη
- Όλα άλλαξαν για να μην αλλάξει τίποτα στην οικονομία!
- Ο Τρίτος τομέας στην προοπτική Απο-αποικιοποίησης
- Το Πανεπιστήμιο της μεταπολίτευσης περνά κρίση. Ποιο Πανεπιστήμιο θέλουμε;
- Το εργατικό Κίνημα στη Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20ου αιώνα.
- Οδοιπορικό: Από τον Αυγερινό στο γεφύρι της Τριάδας
- Διαφωτισμός
- Η χειρουργική μοναδικότητα πλησιάζει
- Ελληνική Πολιτική Ιστορία: Κυβερνήσεις & Πρωθυπουργοί

Γράφουν οι :

Σ. Δερμιτζάκης
Jürgen Habermas

Κ. Μαμέλης
Κ. Μελάς

Γ. Μπάρμπας
Ν. Ντάσιος

Sandip S. Panesar
Α. Παφίλης

Α. Παπαγιαννόπουλος
Joseph Stiglitz

Μ. Τάυλαρίδης
Ε. Τζιόλας

Πολιτικό Ημερολόγιο : Γεγονότα τον ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

Michael HAUBTMANN : Η Ακρόπολης από τις στήλες του Ολυμπίου Διός, 1853

Γιατί το Ζήτημα των Σκοπίων δεν έχει λυθεί. Ο Λαός, μόνος εγγυητής και τελικός κριτής.

Γράφει ο Ελευθέριος ΤΖΙΟΛΑΣ

Όσοι θεωρούν ότι το Ζήτημα των Σκοπίων έχει λυθεί με τη συμφωνία των Πρεσπών αυταπατώνται.

Ένα Εθνικό Θέμα ή αντιμετωπίζεται ως Εθνικό, δηλαδή ως θέμα του συνόλου του Ελληνικού Λαού και των εκπροσώπων του μέσα από μια αντίστοιχη διαδικασία, πραγματικά ενωτική, γενναία, δημοκρατική, ή, κάθε άλλη τακτική συγκολλήσεων, πολιτικών προσαρτήσεων, παρασκηναικών τακτοποιήσεων βεβαιώνει, μέσα στην αγχωτική της λαθροβίωση, για την αδυναμία, το αδιέξοδο και τη ματαιότητά της.

Δεν τιμά το ελληνικό Κοινοβούλιο, δεν τιμά καμία ελληνική Κυβέρνηση, δεν τιμά κανένα Πολιτειακό θεσμό μια εικόνα αγχωτικής, οριακής υπέρβασης των "150" για μια συμφωνία, για την οποία ο Ελληνικός Λαός δεν έχει ερωτηθεί, ούτε και αποτολμάται να ερωτηθεί. Και, πάντως, η θέση του επί 27 χρόνια είναι πεισματικά αντίθετη από αυτήν που επίσημα προωθείται.

Ούτε μπορεί ένα εθνικό Θέμα να κρίνεται με την οριακή, και από πολλές πλευρές προβληματική και αμφιλεγόμενη κοινοβουλευτική πλειοψηφία των 151, χωρίς καμία, απολύτως καμία, προηγούμενη συνεννόηση σ' επίπεδο Εθνικού Συμβουλίου υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, όταν μάλιστα, από το 1992 υπάρχει απόφαση των πολιτικών αρχηγών υπό τον τότε ΠτΔ, Κ.Καραμανλή (Α.Παπανδρέου, Κ.Μητσοτάκης, Μ.Δαμανάκη -Συνασπισμός) με ρητή, καθαρή δέσμευση : «Ούτε Μακέδονια, ούτε παράγωγά της», η οποία, σε αυτό το επίπεδο ουδέποτε έχει επαναξιολογηθεί και δεν έχει μεταβληθεί. Ακόμα, και πέραν αυτού, η θεμελιώδης εθνική υπευθυνότητα, αλλά και η συνταγματική πρόβλεψη - κατεύθυνση επιλέγει τους 180 βουλευτές, ως κοινοβουλευτική στήριξη σε μείζονος εθνικής σημασίας θέματα. Επομένως, στη Βουλή 180 και όχι 150+. Και στο Λαό 50%+, που μπορεί να διαπιστωθεί μόνο με Δημοψήφισμα. Αυτές και μόνο αυτές είναι οι συνταγματικά, πολιτικά και δημοκρατικά διαδικασίες για Απόφαση στο Εθνικό Θέμα.

Σε κάθε περίπτωση, τα ζητήματα που θα αναφερθούν παρακάτω είναι κρίσιμα, έχουν διαχρονικό χαρακτήρα, δεν επιλύθηκαν (και η Συμφωνία των Πρεσπών τα επιβαρύνει αρνητικά για την Ελληνική πλευρά), επανέρχονται και θα επανέλθουν και πρέπει πλήρως να ξεκαθαρισθούν.

Διευκρινίζουμε, λοιπόν.

1ο. Σκόπια : η λάθος αντιμετώπιση λόγω μεγέθους και η στρατηγική αναδιανομών των κυρίαρχων Κέντρων.

Όσοι υποτιμούν τα Σκόπια λέγοντας ότι δεν πρέπει να φοβόμαστε ένα μικρό κράτος, ότι δεν μπορεί να αποτελεί "απειλή" για την Ελλάδα, παραγνωρίζουν την τάση των αδύναμων κρατών να μετατρέπονται σε όργανα στα χέρια κρατών ισχυρότερων που θέλουν να προκαλέσουν ευρύτερες γεωπολιτικές ανακατατάξεις.

Και ότι, επίσης, σε ένα πιθανό περιβάλλον αναταράξεων οι χρόνιοι, ενεργοί, μη ακυρωμένοι αλυτρωτισμοί/επεκτατισμοί, μέσα από καιροσκοπικές "συμμαχίες" ισχυρών κέντρων μπορούν να επιφέρουν ρήγματα και να επηρεάσουν καθοριστικά τα κύρια εθνικά μέτωπα.

Είναι, επίσης, σημαντικό να κατανοηθούν οι λόγοι και οι σκοπιμότητες που το τιτοϊκό μεταπολεμικό κατασκεύασμα, κυριολεκτικά σταλινικής έμπνευσης, δεν ακυρώθηκε με την λήξη της ψυχροπολεμικής περιόδου, τουλάχιστο ως προς τα αλυτρωτικά/ αναθεωρητικά του στοιχεία, αλλά κρατήθηκε, υποστηρίχθηκε και αναγνωρίστηκε. Ο αλυτρωτισμός του, συνώνυμος σε βάθος χρόνου με σχέδια σφαιρών επιρροής και αλλαγής συνόρων πέρασε σταδιακά από το πλαίσιο του Τίτο, στο πλαίσιο (και τα ενδεχόμενα ή προκύπτοντα πλάνα) των ισχυρών Δυτικών Κέντρων.

Κρίσιμο σημείο, το οποίο έχει διαφύγει από την οπτική της ελληνικής εθνικής πολιτικής, κάτω και από τις πιέσεις, αλλά και τα όποια δελεαστικά του Δυτικού παράγοντα.

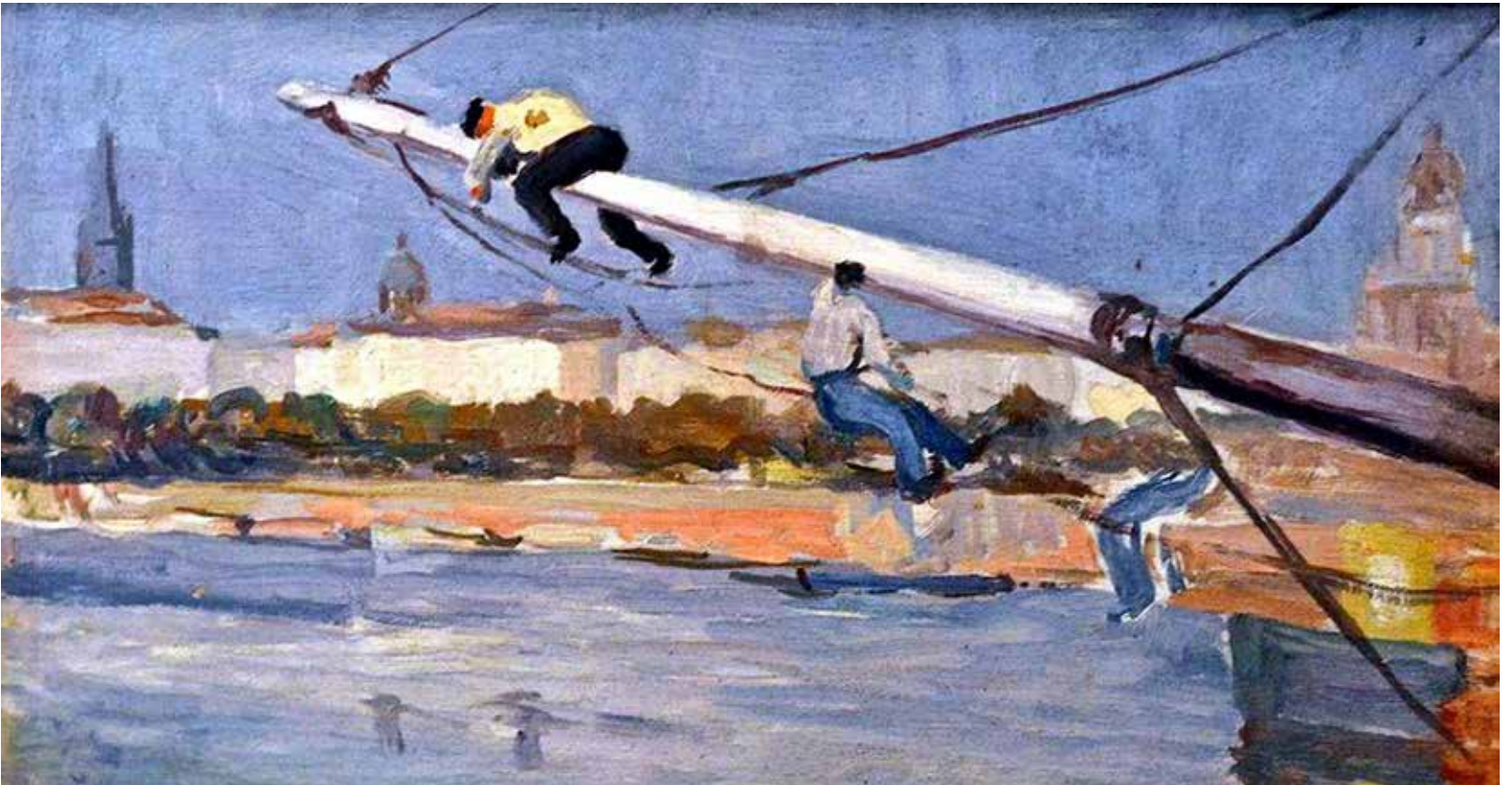
Ενώ, θα έπρεπε να αποτελέσει σημείο συζήτησης για την ξεκάθαρη αλλαγή στάσης των Δυτικών έναντι του «μακεδονικού αλυτρωτισμού» και πίεση των Σκοπίων για τη ριζική, πρακτική ακύρωση του, ως πρωταρχικό όρο για να προχωρήσει οποιαδήποτε διαπραγμάτευση.

Αν ο Μάθιου Νίμιτς, ως διαμεσολαβητής του ΟΗΕ, είχε ΕΝΑ καθήκον, το οποίο η ελληνική πλευρά όφειλε να θέσει, εξαρχής, αυτό ήταν το παραπάνω (= η ακύρωση του «μακεδονικού αλυτρωτισμού»), ως θεμελιώδης όρος για τον σεβασμό των συνόρων, την ασφάλεια και την σταθερότητα στην περιοχή, και όχι η αναζήτηση ενός ονοματολογικού καμουφλάζ για τον αλυτρωτισμό.

2ο. Το μέτωπο με την Τουρκία : το λάθος μήνυμα της Συμφωνίας των Πρεσπών.

Διατυπώνεται η θέση ότι : η Ελλάδα έχει συμφέρον να μην έχει κανένα άλλο μέτωπο ανοικτό, παρά μόνο το "προς ανατολάς μέτωπο" (με την Τουρκία).

Μία κακή λύση, όμως, στο Ζήτημα των Σκοπίων, λειτουργεί αντιστρόφως. Ενισχύει την εντύπωση και τις σκέψεις της Άγκυρας ότι αφού η Αθήνα κάνει υποχωρήσεις σε απαιτήσεις των αδύναμων Σκοπίων, αν πιεσθεί ασφυκτικά θα υποχωρήσει πολύ περισσότερο έναντι των απαιτήσεων της ισχυρότερης Τουρκίας. Αυτή εξάλλου είναι γραμμή της αναθεώρησης της Συνθήκης της Λωζάννης, την

Λυκούργος ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ: Στο καρνάγιο

οποία στην Αθήνα έχουν ήδη βαφτίσει “Εκσυγχρονισμό της Λωζάννης” !

3ο. Η διαπραγμάτευση Εθνικών Ζητημάτων δεν είναι “παζάρι”.

Είναι διαδεδομένη η άποψη ότι διαπραγμάτευση σημαίνει συμβιβασμός κι ένα είδος συναλλαγής (“παίρνεις και δίνεις”). Είναι κρίσιμο, όμως, να εννοηθεί ότι η διαπραγμάτευση για την Ελλάδα ξεκινάει από μία θέση αρχής : πως οτιδήποτε αμφισβητεί, οτιδήποτε επιζητά δικαιώματα πάνω την Ελληνική Εθνική Οντότητα δεν μπορεί να γίνει και δεν θα γίνει δεκτό.

Δεν μπορεί να υιοθετείται η δήθεν διαπραγματευτική θέση, που αποτέλεσε θέση της ελληνικής κυβέρνησης: “θα πάρω το erga omnes και θα δώσω την «μακεδονική ταυτότητα»”.

“Μακεδονική ταυτότητα” που αποτελεί συστατικό στοιχείο του “Μακεδονισμού”, δηλαδή της προσβολής της Ελληνικής (Ελλαδικής) Οντότητας, του αλυτρωτικού επεκτατισμού των Σκοπίων.

Επίσης, το γεγονός ότι είχε δημιουργηθεί ένα αρνητικό

προηγούμενο σε πολιτικό επίπεδο από τον τρόπο που κυρίως οι κυβερνήσεις της “Ν.Δ.” διαχειρίστηκαν το Ζήτημα, καθώς και το γεγονός ότι διεθνώς αρκετοί μιλούσαν για «Μακεδονία» και «Μακεδόνες», δεν σημαίνει ότι το Θέμα είχε τελειώσει.

Θεσμικό τετελεσμένο δεν υπήρχε.

Υπογραφές δεν είχαν μπει !

Και ακόμα και εκείνοι που μιλούσαν για «Μακεδονία» και «Μακεδόνες» ήξεραν και έδειχναν την Ελλάδα ως το κλειδί στο Ζήτημα αυτό.

Η προσωρινότητα και η εξουθενωτική απομόνωση του FYROM (ως ονομασία και οντότητα) αποτελούσε το περιβάλλον πιεστικής ωρίμανσης των ηγεσιών των Σκοπίων.

Η Ελλάδα κρατούσε στα χέρια της το κλειδί, γιατί όλοι τους γνώριζαν –και γνωρίζουν- ότι το Όρθο και το Δίκιο της ανήκει.

Η Ελληνική κυβέρνηση, κάθε ελληνική κυβέρνηση, θα μπορούσε να διαπραγματευθεί από μηδενική βάση. Η Ελλάδα θα μπορούσε να διαπραγματευθεί μία καλύτερη λύση και εν πάση περιπτώσει να αφήσει τα Σκόπια στη

διπλωματική μέγγενη μέχρι να αποδεχθούν αυτό που πραγματικά αντιπροσωπεύουν στην περιοχή (κι όχι τη “Μακεδονία”, ή μέρος της (“Βόρεια Μακεδονία”), για να διεκδικούν το υπόλοιπό της, ώστε να δημιουργηθεί η “Ενωμένη- Ενιαία Μακεδονία”).

4ο. Ιθαγένεια, Εθνότητα, Ταυτότητα, Γλώσσα: τα σκληρά στοιχεία του αλυτρωτισμού - επεκτατισμού.

Διατυπώνεται η άποψη ότι το «Μακεδόνας/πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας» είναι προτιμότερο από το σκέτο «Μακεδόνας» που

Ο συνειρμός που θα κάνουν τρίτοι, όσο θα υπάρχουν “Βόρεια Μακεδονία” και “Μακεδόνες”, είναι ότι υπάρχει και μία Νότια Μακεδονία με Μακεδόνες.

αναγραφόταν μέχρι τώρα στα διαβατήρια των γειτόνων μας.

Η λογική αυτή εκκινεί από μία σύγκριση: τί ίσχυε πριν τη συμφωνία και τί θα ισχύσει μετά την εφαρμογή της. Η σύγκριση αυτή είναι παραπλανητική, γιατί παρακάμπτει την κρίσιμη ειδοποιό διαφορά : αυτό που ίσχυε μέχρι τώρα δεν είχε την σφραγίδα της Ελλάδας, ενώ αυτό θα ισχύσει μετά την εφαρμογή της συμφωνίας θα την έχει, θα έχει την υπογραφή της Ελλάδας.

Αν ακολουθήσουμε αυτή τη λογική, ακόμα και εάν είχαμε συμφωνήσει στο όνομα «Μακεδονία-Σκόπια»

μόνο για διεθνή χρήση και πάλι θα έπρεπε να είμαστε ευχαριστημένοι (!), επειδή συγκριτικά είναι καλύτερο από το σκέτο «Μακεδονία»!

Ο συνειρμός που θα κάνουν τρίτοι, όσο θα υπάρχουν “Βόρεια Μακεδονία” και “Μακεδόνες”, είναι ότι υπάρχει και μία Νότια Μακεδονία με Μακεδόνες. Δηλαδή, εμμέσως, πλην σαφώς και καθαρά, επικυρώνεται το ιδεολόγημα της «διαμελισμένης μακεδονικής πατρίδας» (και, συνεπώς, το δίκαιο της ενοποίησης της, δηλαδή, γίνεται αποδεκτή η βάση προώθησης του αλυτρωτισμού - επεκτατισμού).

Εξάλλου, παντού στον κόσμο η ιθαγένεια ορίζεται από το όνομα του κράτους. Με βάση αυτό τον κανόνα έπρεπε οι πολίτες της “Βόρειας Μακεδονίας”, όπως ονομάσανε τη FYROM, να ονομάζονται Βορειομακεδόνες και όχι «Μακεδόνες». Η ιθαγένεια είναι η νομική σχέση του πολίτη με το κράτος στο οποίο ανήκει. Δεν έχει σχέση με τη συνείδηση του ατόμου. Ο Ζ. Ζάεφ και ο Ν. Ντιμιτρόφ επέμειναν να διατηρήσουν το όνομα «Μακεδόνες», επειδή ακριβώς θέλουν να κρατήσουν ζωντανό το εθνικό ιδεολόγημά τους, τον “Μακεδονισμό”. Γιατί, όμως, Α. Τσίπρας και Ν. Κοτζιάς παραβίασαν τον διεθνή κανόνα (ότι η ιθαγένεια καθορίζεται από το όνομα του κράτους) ; Γιατί ενώ ισχυρίζονται ότι απαλείφουν τον αλυτρωτισμό -επεκτατισμό, επικύρωσαν τον πυρήνα του;

Παραπέρα, η αναγνώριση εθνότητας και γλώσσας μακεδονικής από την Ελλάδα, προσδίδει κύρος, επιβεβαιώνει και παραχωρεί τη βάση για ΜΗ Ελληνικό, αυθύπαρκτο Μακεδονικό έθνος. “Μακεδονικό έθνος” που, σύμφωνα με τα Σκόπια, πρέπει να ολοκληρωθεί με τη δημιουργία ενιαίου κράτους -έθνους, με την ενοποίηση της “διαμελισμένης, σήμερα, Μακεδονίας”, όπου τα δύο μέρη της (Μακεδονία του Αιγαίου και Μακεδονία του Πιρίν) βρίσκονται υπό κατοχή (ελληνική, βουλγάρικη, αντίστοιχα). Αποστολή την οποία υπηρετεί, σύμφωνα με την πάγια κρατική στρατηγική τους, το ελεύθερο τμήμα του “Μακεδονικού έθνους” (δηλαδή τα Σκόπια). Αυτή, με δυο λόγια, είναι η πολιτική στρατηγική του “μακεδονισμού”, του αλυτρωτισμού/επεκτατισμού των Σκοπίων.

Επιπλέον, η ελληνική επικύρωση μακεδονικής γλώσσας και μακεδονικής εθνικότητας - κι ας μην εκπλαγεί κανείς - ανοίγει τον δρόμο για την νόμιμη (με βάση, με επίκληση της συγκεκριμένης Συμφωνίας) διεκδίκηση και ίδρυση "Στέγης Μακεδονικού Πολιτισμού" (με ό,τι αυτό σημαίνει και συνεπάγεται), όχι μόνο στη Φλώρινα και το Αμύνταιο, αλλά και στην Έδεσσα, την Αριδαία, την Καστοριά, το Κιλκίς, τη Θεσσαλονίκη, την Αθήνα, παντού επί της ελληνικής επικράτειας!

50. Αυτοπροσδιορισμός : ασύμβατος και απορριπτέος όταν συνιστά απειλή.

Το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού επανέρχεται με έναν χονδροειδή τρόπο.

Πρώτ' απ' όλα στο διεθνές δίκαιο το δικαίωμα αυτό είναι ατομικό. Αφορά το δικαίωμα του κάθε ατόμου να ορίζει ποια είναι η εθνική του συνείδηση.

Δεν σημαίνει ότι ένας λαός, ή μια κοινωνική πληθυσμιακή οντότητα μπορεί να επιλέγει χωρίς περιορισμούς όποιο όνομα θέλει για τον εαυτό του, για το κράτος, και τη γλώσσα του, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα ζητήματα αμφισβήτησης, αντιπαράθεσης, προσβολής που μπορεί να δημιουργεί.

Επειδή η ονομασία ενός κράτους και ενός έθνους συμπυκνώνει την ταυτότητά του, η ελευθερία επιλογής ονόματος σταματάει εκεί, που αρχίζει να θίγει άλλους, να συγκρούεται με άλλους, όπως ακριβώς συμβαίνει στη συγκεκριμένη περίπτωση (των Σκοπίων έναντι της Ελλάδος).

Εάν ίσχυε το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού, όπως κάποιιοι από τον κυβερνητικό χώρο εξακολουθούν να υποστηρίζουν, γιατί οι Α. Τσίπρας και Ν. Κοτζιάς απαίτησαν από τους γείτονες να αλλάξουν το όνομα του κράτους τους; Θα έπρεπε, θα μπορούσαν να αποδεχθούν το σκέτο "Μακεδονία" (πράγμα που, δυστυχώς, αποτελούσε επίσημη παλιότερη θέση οργανωμένων μερών αυτού του πολιτικού χώρου). Όπως επίσης θα έπρεπε, θα μπορούσαν να αποδεχθούν ότι και η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης είναι τουρκική (όπως αυτοπροβάλλεται από τις υποκινούμενες από το

Επιπλέον, η ελληνική επικύρωση μακεδονικής γλώσσας και μακεδονικής εθνικότητας - κι ας μην εκπλαγεί κανείς - ανοίγει τον δρόμο για την νόμιμη (με βάση τη συγκεκριμένη συμφωνία) διεκδίκηση και ίδρυση σκοπιανικής Στέγης Μακεδονικού Πολιτισμού (με ό,τι αυτό σημαίνει και συνεπάγεται), όχι μόνο στη Φλώρινα και το Αμύνταιο, αλλά και στην Έδεσσα, στην Αριδαία, στην Καστοριά, στο Κιλκίς, στη Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα, παντού επί της ελληνικής επικράτειας!

τούρκικο προξενείο ομάδες) !...

60. Ο Πατριωτισμός δεν είναι εθνικισμός, η Δημοκρατία δεν είναι εξουσιολαγνεία.

Όσοι έχουν πραγματική γνώση της Ιστορίας και κουβαλούν μέσα τους τη Μνήμη του Έθνους μπορούν να κάνουν τη σύγκριση και να διαπιστώσουν τόσο τις επιδιώξεις και τις προκλήσεις, όσο, κυρίως, την αγωνιστική ένταση, το βαθύ λαϊκό χαρακτήρα και το πάθος, το πατριωτικό και δημοκρατικό φρόνημα του '60 - '65 για την Κύπρο και το Κυπριακό και τα παρόμοια αντίστοιχα στις σημερινές συνθήκες για την Μακεδονία και το "Μακεδονικό". Ακόμη,

Sarah YUSTER : Επταχώρι Κοζάνης

ως συνεπαγόμενο παράγωγό τους: την τότε και την τωρινή ρευστοποίηση και αναδιαμόρφωση του πολιτικού σκηνικού και των δυνάμεων του, με αιτία το Εθνικό Ζήτημα και με πυροδότηση της αλυσίδας των εξελίξεων από επιλογές υποχώρησης πίσω από την κόκκινη γραμμή που η λαϊκή συνείδηση είχε θέσει και υποστήριζε. Τότε, με εξελίξεις που γνωρίζουμε, καθώς και την τραγική τους κατάληξη (1967 -Ελλάδα, 1974 -Κύπρος). Και, σήμερα, με ρευστοποίηση, αλλά και ανοιχτά τα μέτωπα και πειστικά τα στοιχεία, για το Τώρα και το Αύριο, άμεσο και απώτερο.

Με ευτελισμό πολιτικών παραγόντων και μικρομεσαίων κομμάτων, και των θεσμικών νομιμοποιητικών λειτουργιών. Χαρακτηριστική η περίπτωση Π.Καμμένου, που αντάλαξε έξι μήνες κυβερνητικής εξουσίας με την αποδοχή της υπόγραφης της Συμφωνίας, τον Ιούνιο 2018, μέχρι τον Ιανουάριο 2019. Κι αφού τυχοδιωκτικά πόνταρε το δικό του εθνικό καθήκον να το αναλάβει το εκλογικό σώμα των Σκοπίων με το “όχι” στο δικό τους δημοψήφισμα, ώστε να μην προχωρήσει η Συμφωνία, γλιτώνοντας ο ίδιος, έφτασε να χάσει το κερματισμένο κόμμα του και πλέον να γελοιοποιείται σε ανούσιους, θλιβερούς θεατρινισμούς.

Περί τα Εθνικά Ζητήματα αναδεικνύονται στη Χώρα

μας, οι μείζονες, οι βαθύτερες αντιθέσεις, που διαπερνούν οριζόντια τον πολιτικό χάρτη, συνταράσσοντας την επικράτεια, αναζητώντας Έκφραση, Εκπροσώπηση και Δικαίωση.

Το διαίτερο, κεντρικό αυτό χαρακτηριστικό της Ελλάδας, σχετίζεται με την ιδιοσυστασία της, με την διαδρομή των εθνικών-λαϊκών αγώνων για την ολοκλήρωσή της, με τις ανοιχτές πληγές και τις μύχιες διαθέσεις δικαίωσης στο σώμα του Ελληνισμού στην κοντινή περιφέρειά της (Κύπρος, Αλβανία/Β.Ηπειρος, FYROM/ Ελληνική Μακεδονία, Πόντος-Μικρασία- Κωνσταντινούπολη/ Ξεριζωμός, αλλά και πιο πέρα), καθώς, επίσης και με τις συνεχιζόμενες απειλές υψηλής ή χαμηλής έντασης πάνω στο “Σώμα του Έθνους” (γεωγραφικό, πολιτισμικό, ιστορικό, παραγωγικό).

Το Εθνικό Ζήτημα, συγκεκριμένα κάθε φορά, συνυφαίνεται με το Κοινωνικό, αλλά προβάλλει εντονότερο σε στιγμές προκλήσεων και επικαθορίζει το Κοινωνικό, χωρίς όμως το οποίο (δηλαδή, το Κοινωνικό) χάνει το δυναμισμό του και το αναγκαίο πρόσθετο βάθος.

Ο Λαός, η πλειοψηφική κοινωνική συμμαχία, ως η δύναμη

με τις λιγότερες εξαρτήσεις αλλά και ως φορέας αντίληψης για αυθεντικές λύσεις χωρίς εξαρτήσεις,
Ο Λαός, με την πλέον γνήσια και ευθεία στάση και με το πολλαπλά βεβαιωμένο ψυχικό πάθος,
Ο Λαός, η κοινωνική πλειοψηφία, λόγω αυτών των γνωρισμάτων και του Ήθους του, απέδειξε ιστορικά, και δείχνει διαχρονικά ότι με την ανάλογη Ηγεσία είναι ο αληθινός Μαχητής, η αναντικατάστατη Απελευθερωτική Δύναμη, η πραγματική Ελπίδα !

7ο. Η συντριπτική πλειοψηφία του Ελληνικού Λαού.

Το Δημοψήφισμα.

Υπάρχουν ορισμένοι που μιλούν για ευαισθησία στο Ζήτημα εντοπισμένη αποκλειστικά στη Βόρεια Ελλάδα. Επιθυμούν, μάλλον, να κρύψουν δική τους αδράνεια/χαλαρότητα, ή/ και χαμηλό αίσθημα ευθύνης, χωρίς να συνειδητοποιούν τα επερχόμενα χειρότερα.

Υπάρχουν ασφαλώς περιοχές στη Β. Ελλάδα με ποσοστά 85% (όχι, στη χρήση του όρου Μακεδονία), 75% (όχι, στη Συμφωνία), ωστόσο συνολικά η θέληση του Ελληνικού Λαού είναι στο Ζήτημα συντριπτική !

Συνολικά ο Ελληνικό Λαός, όπως έχει δείξει και με τις πρωτοφανείς συνεχείς κινητοποιήσεις του, παρά το μιντιακό προπαγανδιστικό ορυμαγδό, τώρα, αλλά και τα τελευταία 27 χρόνια, έχει βαθιά συναίσθηση, στέκεται ανυποχώρητος και ενωμένος.

Αυτή είναι η βάση για κάθε θετική Πρόταση-Λύση.

Χωρίς αυτή δεν υπάρχει στήριξη, δεν υπάρχει βάση, δεν υπάρχει Λύση.

Αν ούτε οι κινητοποιήσεις του Λαού, ούτε οι αποφάσεις των Φορέων του, ούτε οι δημοσκοπήσεις, ούτε οι καθημερινές αντιδράσεις του, δεν λένε τίποτα για τους κυβερνώντες.

Ας δοθεί απευθείας ο λόγος στο Λαό.

Ιδιαίτερα οι δημοκράτες στις Δημοκρατίες δεν φοβούνται να προσφύγουν στο Λαό, να έχουν τη γνώμη και τις αποφάσεις του.

Ας κάνουν, λοιπόν, ως δημοκράτες, αυτό που και επίμονα

ΘΕΟΦΙΛΟΣ : Οδός Μυτιλήνης επι τουρκοκρατίας

έχει ζητηθεί : Δημοψήφισμα.

Κι αν δεν κάνουν ούτε κι αυτό, το στοιχειώδες, που τόλμησαν ακόμα κι οι γείτονες.

Τότε, δεν μπορούν να μην ακούσουν, - μετά από τις δεκάδες συγκεντρώσεις σ' όλη την Ελλάδα, επί ένα (1) χρόνο - , τις εκατοντάδες χιλιάδες του Συλλαλητηρίου της Αθήνας, την Κυριακή, 20 Ιανουαρίου 2019.

Θεσσαλονίκη, 18 Ιανουαρίου 2019.

Card postal με θέμα το κτίριο της Ε.Μ.Σ. την πλατεία και τον Λευκό Πύργο.

Η επόμενη μέρα της Θεσσαλονίκης ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

Γράφει ο Κώστας ΜΑΜΕΛΗΣ

Οι συμμαχίες της προόδου και του μέλλοντος στο επίκεντρο της προσέγγισής μας, η σχέση τους με τη Θεσσαλονίκη του 21ου αιώνα, οι επενέργειές τους στη δομή και στο περιεχόμενο του προγράμματος και του σχεδίου της και η καθοριστική τους θέση στους προβληματισμούς και τη δέσμη των σύγχρονων ιδεών για την αυτοδιοίκηση και την αποκέντρωση. Φυσικά, υπό την οπτική της σύγχρονης δημοκρατικής σοσιαλιστικής αριστεράς.

Αυτή η Αριστερά, ως καλός αποδέκτης των σύγχρονων ρευμάτων σκέψης και ως υπεύθυνος παρατηρητής των σύνθετων κοινωνικών κινήσεων οφείλει να τοποθετεί

ψηλά στην πολιτική agenda της πόλης, της χώρας (αλλά και της Ευρώπης), την αναγκαιότητα της νέας οπτικής για τις συμμαχίες στο πολιτικό επίπεδο, αφού η ποιότητα, η συνθετότητα και το πολυεπίπεδο των προς αντιμετώπιση προβλημάτων των (μετανεωτερικών και ταχέως εξελισσόμενων) κοινωνιών, επιβάλλει, πέραν των γρήγορων ιδεολογικών αναγνώσεων και τη ριζική μεταρρύθμιση των κλασικών μεθόδων συγκρότησής τους, με εισροές νέων επεξεργασιών για την κοινωνικοοικονομική τους «βάση».

Αυτή η Αριστερά, που εμπλούτισε το πολιτικό οπλοστάσιο της χώρας μας (και όχι μόνον) άλλοτε με περίφημες και νικηφόρες θέσεις συμμαχιών, άλλοτε με μετεωρίζουσες, αντιφατικές, τακτικιστικές και εφήμερες προσεγγίσεις και άλλοτε με «νεωτερικές» με έντονα τα στοιχεία ιδεολογικών «προσαρμογών» σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, έχει επείγουσα ανάγκη και πρώτιστη υποχρέωση να ασχοληθεί με το κυρίαρχο ζήτημα των συμμαχιών, αρχής γενομένης από τη συγκυρία της αυτοδιοίκησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, όσοι απομείναμε ζωντανοί, ψύχραιμοι και χωρίς βαρίδια, οφείλουμε ως «καλός σπορέας» να ανοίξουμε με τόλμη την αυλακιά και να βηματοδοτήσουμε την «απαγορευμένη συζήτηση» προς τις αναγκαίες κατευθύνσεις της, με τις σημαντικές για το εύρος τους «απόπειρες» - προτάσεις των θεσμικών συγκλίσεων και των δημιουργικών κοινών αναζητήσεων.

Ο πυρήνας του άμεσου και κατεπείγοντος διαλόγου οφείλει να κατατείνει στη δημιουργία μιας βασικής «θερμοκοιτίδας», στην πόλη μας στη Θεσσαλονίκη (του Μπεναρόγια, των προοδευτικών αγώνων, της παράδοσης, της πολυπολιτισμικότητας, των «νέων» Βαλκανίων) Η «θερμοκοιτίδα» απαιτείται για την επώαση μιας πρότυπης πολιτικής συμμαχίας επί του πεδίου της αυτοδιοίκησης και της αποκέντρωσης, που θα εδράζεται σε συγκεκριμένες συγκλίνουσες κοινωνικές δυνάμεις, αρθρωμένες πάνω σε αναγνώσιμο σχέδιο διαμόρφωσης της «ανοιχτής και νέας» πόλης (ανοιχτή = εξωστρέφεια και ανθρωποκεντρικότητα, νέα = σύγχρονη, με ταυτότητα και αναπτυξιακή προοπτική) και μορφοποιημένες σε επάλληλους ομόκεντρους κύκλους.

Ο πρώτος κύκλος των κοινωνικών αυτών δυνάμεων, με έντονη ταξική αναφορά, συγκεντρώνει με δημιουργική πολιτική ενότητα τις δυνάμεις της ανεργίας και της εργασίας μαζί με το «μόρφωμα της κοινωνικής αλληλεγγύης» (περιθωριοποιημένοι, φτωχοί,

αδύναμοι, μετανάστες).

Ο δεύτερος κύκλος, με ρευστή και σύνθετη ταξικότητα, ενσωματώνει, με εξ ίσου δημιουργική προγραμματική ενότητα τις δυνάμεις της διανόησης, της αυτοαπασχολούμενης εργασίας και των μη μεταπρατικών υπηρεσιών, της μικρομεσαίας παραγωγής και διακίνησης, μαζί με το «μόρφωμα της κοινωνικής ευαισθησίας» (κινήματα αμφισβήτησης, νεολαίας, ειρήνης και πολιτισμού, οικολογίας, ειδικές ευαισθησίες πόλης και συλλογικότητες ενεργών πολιτών).

Οι κύκλοι αυτοί, που κινούνται παράλληλα και όχι πάντοτε ανταγωνιστικά με τις δυνάμεις του προωθημένου αστικού πολιτικού φιλελευθερισμού και ευρωπαϊκού εκσυγχρονισμού, με τις οποίες και εφάπτονται προγραμματικά σε αρκετά κρίσιμα σημεία, συγκροτούν το νέο προοδευτικό και νικηφόρο ρεύμα ανατροπής της αποτελεσματικής Θεσσαλονίκης και θα αποκτήσουν, κατά τη γνώμη μας, την ευθύνη της διεύθυνσης και της μεταρρύθμισής της, μετά από σκληρή, μέχρις εσχάτων, μάχη ιδεών, προτάσεων και σχεδίων με τις δυνάμεις της συντήρησης, του αναχρονισμού και του λαϊκισμού, (αλλά και τους ιδιότυπους διασπαστές του ρεύματος αυτού-εκπροσώπους της no name πολιτικής του life style). Υπό μια προϋπόθεση. Της δημιουργίας μιας ευρηματικής, χωρίς κομματικούς ηγεμονισμούς και πατρωνίες, ευρείας, πολύχρωμης, συλλογικότητας, βασισμένης στην ενότητα των προοδευτικών κοινωνικών δυνάμεων, χωρίς αποκλεισμούς.

Ταυτόχρονα αντιπαρατίθενται στην πεπατημένη των ευκαιριακών και ψευδεπίγραφων συμμαχιών που δρουν με τη λογική «μεταγραφής» προσώπων και των επιλεκτικών «οσμώσεων και εναγκαλισμών» με ομάδες-lobbies είτε εξωθεσμικών (κυρίως οικονομικών) συμφερόντων είτε ψευδο-elite.

Οι παραπάνω συμμαχικοί κύκλοι είναι και πλειοψηφικοί και απόλυτα ευδιάκριτοι στη Θεσσαλονίκη (πόλη

που λόγω μεγέθους, παραγωγικής δομής, ιστορικής διαδρομής, κοινωνικής διαστρωμάτωσης και γεωοικονομικών πλεονεκτημάτων, προσφέρεται να αποτελέσει το νέο πεδίο συγκρότησης της προοδευτικής αυτής συμμαχίας) συγκροτούνται καθημερινά παντού μέσα από διεργασίες πολιτικής ωρίμανσης των πολιτών, από θεωρητικές επεξεργασίες των προγραμματικών αυτοδιοικητικών θέσεων που συγκλίνουν αδογμάτιστα και από τις πειστικές ιστορικές αναγκαιότητες των παραγωγικών δυνάμεων της πόλης και των κοινωνικών τους αιτημάτων.

Είναι ιστορικά αντικειμενικό ότι οι συμμαχίες αυτές, ανεξάρτητα από τις προθέσεις των πολιτικών τους εκπροσωπήσεων, οφείλουν να συναντηθούν με δημιουργικό τρόπο και είτε θα κερδίσουν μαζί το στοίχημα του κοινού βηματισμού τους, για τη Θεσσαλονίκη της επόμενης μέρας, είτε από ατολμία ή σφιχτούς κομματικούς εναγκαλισμούς, θα παραδώσουν την πόλη στο γκρίζο και φαύλο παρελθόν της. Σε κάθε εκδοχή η Ιστορία είναι παρούσα, ως αυστηρός κριτής.

kmamelis@yahoo.gr

Επάνω : Τουριστική αφίσα του ΕΟΤ

Κάτω : Γεώργιος Ζαρκάδας-Παπαγεωργίου, Καναδάς

Άγγελος ΓΙΑΛΛΙΝΑΣ : Βοσκοπούλες έξω από εκκλησία.

Όλα άλλαξαν για να μην αλλάξει τίποτα στην οικονομία!*

Γράφει ο Κώστας ΜΕΛΑΣ**

Πίσω από όλες τα μεγάλα λόγια, τις φανταχτερές εκφράσεις, τα πομπώδη συνθήματα για την υποτιθέμενη επερχόμενη αλλαγή στην ελληνική οικονομία φαίνεται να υπάρχει σκόπιμη (ή και αθέλητη) απόκρυψη της «νέας» πραγματικότητας. Η προσεκτική ματιά ανακαλύπτει με ευκολία ότι το πολυδιαφημιζόμενο «νέο» οικονομικό υπόδειγμα, το οποίο σιγά-σιγά αποκαλύπτεται, δεν διαφέρει σχεδόν σε τίποτε από αυτό που ίσχυε μέχρι σήμερα.

Προσοχή. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν άλλαξαν όλα! Ακριβώς άλλαξαν όλα για να μείνουν όλα τα ίδια, όπως χαρακτηριστικά ήλπιζε ο πρίγκιπας di Lambedusa. Από

τη γωνία εμφανίζεται σιγά-σιγά η «νέα» οικονομική πραγματικότητα που αποτελεί αντίγραφο της παλαιάς. Η βασική αλλαγή που πραγματώθηκε με την εφαρμογή του Μνημονίου, οφείλεται στη μετατόπιση του άξονα της οικονομικής πολιτικής προς την πλευρά της δημοσιονομικής προσαρμογής σύμφωνα και με το νέο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης, όπως αυτό ισχύει από την αρχή του 2014.

Αυτή η μετατόπιση αποτελεί το μακροοικονομικό πλαίσιο, εντός του οποίου καλείται να δημιουργηθεί το νέο

αναπτυξιακό υπόδειγμα. Σωστότερα, είναι το πλαίσιο που επιχειρεί να επιβάλλει επιτακτικά τους όρους δημιουργίας του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος. Δεν περιλαμβάνει, με τη γενική έννοια, απλά τους διεθνείς περιορισμούς. Αποτελεί, επίσης, το ασάβινο πλαίσιο λειτουργίας της οικονομίας που δεν επιδέχεται ευελιξίες και ευλυγισίες.

Οι δημοσιονομικοί περιορισμοί αποτελούν τη βαρύνουσα πλευρά του πλαισίου, αποτρέποντας σχεδόν παντελώς τις κενυσιανές σταθμισμένες παρεμβατικές πολιτικές. Αυτό αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία μετά από τη μεγάλη κρίση του 1929. Με απλά λόγια, μέχρι το 2022 αυτό σημαίνει για την ελληνική οικονομία τα εξής:

- Δημιουργία συνεχών πρωτογενών πλεονασμάτων ύψους 3,5% μέχρι το 2022, τα οποία θα εκρέουν από το εισοδηματικό κύκλωμα, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το δημόσιο χρέος.

- Ισοσκελισμένο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

- Η μεγέθυνση της οικονομίας επαφίεται στις επενδύσεις και στις εξαγωγές.

- Η ανεργία θα μειωθεί μόνο με τη δημιουργία νέων θέσεων από τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα.

Δεν χρειάζεται να θέσουμε υπό τη βάση της θεωρητικής κριτικής τις παραπάνω θέσεις, διότι είναι η ίδια η εξέλιξη της πραγματικότητας, η οποία δίνει καταρχάς απαντήσεις. Οι αλλαγές που επήλθαν και συνεχίζουν να επέρχονται (οι περίφημες μεταρρυθμίσεις) έχουν αλλάξει ολοκληρωτικά το θεσμικό πλαίσιο της οικονομικής διαδικασίας.

Το κόστος της δημιουργικής καταστροφής

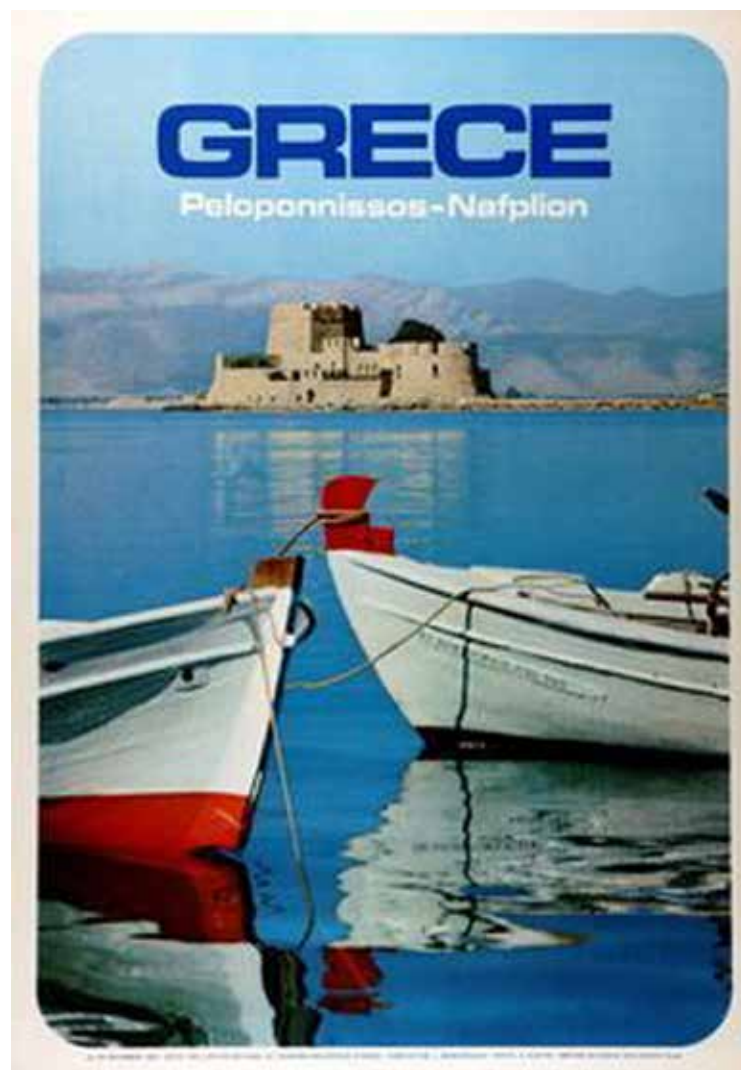
Οι συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις προκάλεσαν ένα τεράστιο κόστος στην ελληνική οικονομία σε καταστροφή παραγωγικού δυναμικού (κλείσιμο ή υποαπασχόληση παραγωγικού δυναμικού των επιχειρήσεων, υψηλή ανεργία κτλ). Στην Ελλάδα, με βάση το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, επιτεύχθηκε μόνο η ποσοτική μείωση του εισοδήματος (25%) και κατ' αναλογία η μείωση των εισοδηματικών κριτηρίων (από 30-40%). Επίσης μειώθηκε η αξία των περιουσιακών στοιχείων, με αποτέλεσμα το σπάσιμο της φούσκας που είχε δημιουργηθεί μέσω του δημόσιου δανεισμού και η οποία δεν μπορούσε πλέον να

αναχρηματοδοτηθεί.

Παρότι το καταβληθέν κόστος ευκαιρίας είναι υπέρμετρα υψηλό και καταστροφικό, με τεράστια ανεκτικότητα θα μπορούσε κανείς να το θεωρήσει κόστος της δημιουργικής καταστροφής. Όμως, ούτε αυτό μπορεί να υποστηριχθεί εκ του αποτελέσματος. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις αγορές προϊόντων, την αγορά εργασίας, τις αγορές επενδύσεων-αποταμιεύσεων και τις αγορές χρήματος έχει μεταβληθεί ολοκληρωτικά.

Στόχος όλων αυτών των αλλαγών είναι η συμβολή τους στην ανάδυση ενός ποιοτικά διαφορετικού οικονομικού υποδείγματος, το οποίο θα βασίζεται στη «νέα επιχειρηματικότητα», στην «εξωστρέφεια», στην «ενσωμάτωση νέων υψηλής στάθμης τεχνολογιών», αλλά και στη μεταλλαγή των υφισταμένων παραγωγικών μονάδων σε διεθνώς ανταγωνιστικές.

Αυτό σημαίνει ότι σήμερα θα έπρεπε να ανιχνεύονται

Τουριστική αφίσα του ΕΟΤ

τουλάχιστον σημάδια αυτής της ποιοτικής μεταλλαγής του παραγωγικού υποδείγματος τόσο μικροοικονομικά όσο και μακροοικονομικά. Θα έπρεπε να παρατηρείται ενδυνάμωση των εξωστρεφών κλάδων και αύξηση των εξαγωγών με σαφή αλλαγή στο μείγμα των εξαγομένων προϊόντων (προϊόντα υψηλότερης ενσωματωμένης τεχνολογίας, μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία κτλ).

Άφαντοι οι επενδυτές

Όλες οι κυβερνήσεις μετά το 2010, συνεπικουρούμενες από τα κυρίαρχα ΜΜΕ, προσπαθούν επίμονα να πείσουν ότι αυτό συμβαίνει. Μέχρι σήμερα, όμως, δεν υπάρχει κάτι που αξίζει να θεωρηθεί σημαντικό. Μεμονωμένες προσπάθειες γίνονται, όπως πάντοτε στον ελλαδικό χώρο, αλλά ακριβώς επειδή είναι μεμονωμένες, δεν αποκτούν τη δυναμική που θα μπορούσαν σε ένα διαφορετικό περιβάλλον. Η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να παράγει το ίδιο καλάθι προϊόντων και στους τρεις τομείς της.

Η αλλαγή της παραγωγικής βάσης χρειάζεται επέκταση σε καινοτόμα προϊόντα σύγχρονης τεχνολογίας. Αυτό μπορούν να το επιτευχθεί κυρίως μέσω των πολυεθνικών επιχειρήσεων και των άμεσων ξένων επενδύσεών τους σε μία χώρα. Ας σημειωθεί ότι ο κύριος όγκος των ξένων επενδύσεων πραγματοποιείται μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών. Η σημασία του γεγονότος αυτού είναι μεγάλη, γιατί ο βαθμός διάδοσης των νέων τεχνολογιών αποτελεί μέσο εκσυγχρονισμού της οικονομίας.

Οι χώρες όπου κατευθύνονται οι ξένες επενδύσεις με ενσωματωμένη υψηλή τεχνολογία δεν είναι χαμηλού εργατικού κόστους, αλλά υψηλής παραγωγικότητας και συνήθως υψηλής ποιότητας ανθρώπινου κεφαλαίου. Δυστυχώς στην Ελλάδα οι άμεσες ξένες επενδύσεις αποτελούν δυσεύρετο είδος τα τελευταία 40 έτη. Πρόκειται για μια μεγάλη ιστορική περίοδο, η οποία αφήνει εμφανώς τα ίχνη της αμφιβολίας και για τις μελλοντικές εξελίξεις.

Δεν είναι τυχαίο ότι η Τράπεζα Ελλάδος υπογραμμίζει, με εύσχημο τρόπο, ότι μια βασική αβεβαιότητα σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις αποτελεί «η υλοποίηση των προθέσεων των πολυεθνικών επιχειρήσεων για

παραγωγικές επενδύσεις στην Ελλάδα». Δηλαδή, τίποτε δεν είναι βέβαιο σχετικά με νέες ξένες επενδύσεις στην ελληνική οικονομία. Αντιθέτως, βλέπουμε να επαναλαμβάνεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο το μοτίβο της εισροής επενδύσεων χαρτοφυλακίου (βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων, τα οποία δεν ακινητοποιούνται, ούτε εμπεριέχουν καμία τεχνολογία, ώστε να επιδράσουν στη μεταβολή της παραγωγικής βάσης). Εστιάζουν για ακόμη μια φορά στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Χωρίς πυξίδα η παραγωγική βάση

Δύο μόνο λόγια για την τεράστια σημασία των άμεσων ξένων επενδύσεων στο ακολουθούμενο οικονομικό υπόδειγμα: ως συνέπεια των ιδιωτικοποιήσεων, αυτές οι επενδύσεις στην ουσία υποκαθιστούν τις δημόσιες επενδύσεις του κεϋνσιανού υποδείγματος. Ως γνωστόν, οι δημόσιες επενδύσεις ανοίγουν τον δρόμο για την ανάκαμψη της οικονομίας, κυρίως μέσω της δημιουργίας θετικών προσδοκιών.

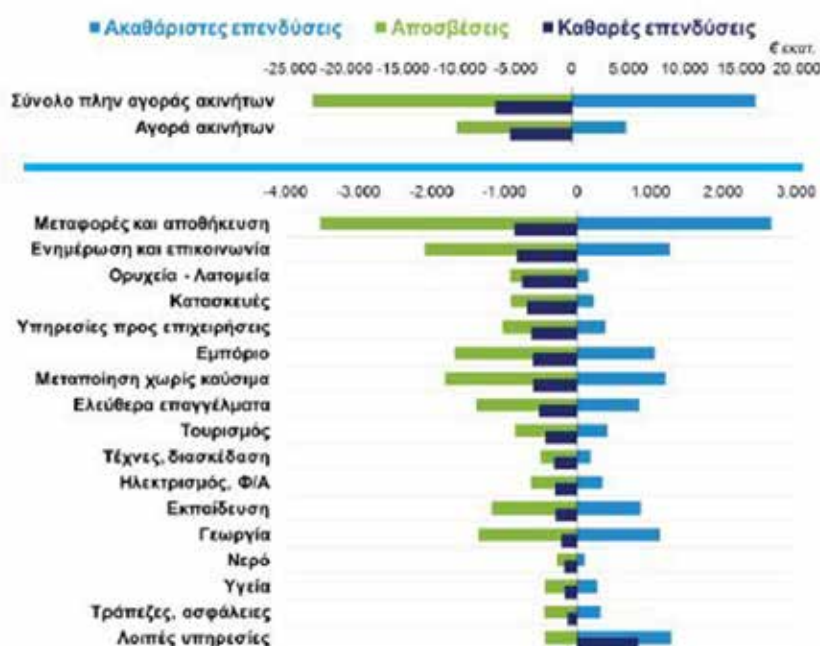
Συγχρόνως, μειώνουν το κόστος των υποδομών για τις ιδιωτικές επενδύσεις με αποτέλεσμα την ευκολότερη προσέλκυσή τους. Τον ίδιο ρόλο έχουν και οι άμεσες ξένες επενδύσεις στο νεοκλασικό υπόδειγμα. Η ουσιαστική διαφορά είναι ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις, επειδή είναι απόρροια των δυνάμεων της αγοράς, εμπεριέχουν μεγάλη αβεβαιότητα ως προς την πιθανότητα πραγματοποίησής τους.

Στην περίπτωση της ελληνικής οικονομίας, το κρίσιμο ερώτημα σχετικά με τις ξένες επενδύσεις είναι εάν δεν έρθουν τι θα πρέπει να πράξει το ελληνικό πολιτικό σύστημα. Κάποιος πρέπει επιτέλους να απαντήσει. Η παραγωγική βάση της οικονομίας αφέθηκε στο έλεος των συνεπειών αυτών των επιλογών, χωρίς καμία κατεύθυνση, χωρίς καμία καθοδήγηση, χωρίς κανένα προσανατολισμό, χωρίς καμία βοήθεια. Αφέθηκε να βρει μόνη της το δρόμο της διεξόδου.

Οι επιχειρήσεις της μνημονιακής περιόδου

Σύμφωνα με όσα ισχύουν σε όλες τις θεσμικές (αλλά και φυσικές) οντότητες, αν δεν υπάρξει καθοδήγηση, αυτό που

Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου, αποσβέσεις και καθαρές επενδύσεις κατά κλάδο, 2015

Πηγή: Εβδομαδιαίο Δελτίο ΣΕΒ , 06.07.2017.

θα αναζητήσουν οι περισσότερες από αυτές τις οντότητες είναι το οικείο, το γνωστό. Θα ακολουθήσουν τον δρόμο, στον οποίο επί χρόνια έχουν συνηθίσει να πορεύονται. Όλοι γνωρίζουμε ποιο είναι το οικείο στην ελληνική οικονομία. Άλλωστε, το ζούμε, παρατηρώντας τα δεκάδες καφέ, αρτοποιεία, σουβλατζίδικα, επισκευές οικιακών συσκευών κτλ, που κατακλύζουν τις περιοχές της Αθήνας και όχι μόνο. Αξίζει να ρίξουμε μια ματιά στις επενδύσεις της οικονομίας ανά κλάδο για να το εμπεδώσουμε και στατιστικά.

Ο μόνος κλάδος που παρουσίασε θετικές καθαρές επενδύσεις στη μνημονιακή περίοδο αφορά στις Λοιπές Υπηρεσίες. Στον κλάδο αυτό καταγράφονται επισκευές συσκευών και ειδών προσωπικού και οικιακού εξοπλισμού, καθαριστήρια, κομμωτήρια/κουρέια, κέντρα αισθητικής, γυμναστήρια, γραφεία κηδειών, καθώς και παντός είδους δραστηριότητες οργανώσεων- (επιχειρηματικών, εργοδοτικών, επαγγελματικών, συνδικαλιστικών, θρησκευτικών, πολιτικών, κ.ο.κ).

Σημειώνεται ότι οι επενδύσεις στις Λοιπές Υπηρεσίες ως ποσοστό των επενδύσεων πλην αγοράς ακινήτων

έχουν διπλασιασθεί στη διάρκεια της κρίσης και έχουν ανέλθει σε 7,9% το 2015 έναντι 4,3% το 2009. Η αύξηση των επενδύσεων σε επισκευές προσωπικών και οικιακών συσκευών αποτυπώνουν την τάση των νοικοκυριών, λόγω περιορισμένων πόρων, να επιζητούν να επισκευάζουν τις παλιές, παρά να αγοράζουν νέες, συσκευές. Επίσης, η αύξηση των επενδύσεων σε δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών εξηγείται με τη στροφή των νοικοκυριών, λόγω υψηλής ανεργίας, στην «επιχειρηματικότητα ανάγκης».

*** Ο Κώστας Μελάς διδάσκει οικονομικά στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι συγγραφέας βιβλίων και αρθρογραφεί στον περιοδικό και ημερήσιο τύπο. Σημειώνουμε τα πλέον πρόσφατα βιβλία του : Το Ανυπόφορο Βουητό του Κενού (με Γιάννη Παπαμιχαήλ, 2017), Αργεντινή- Ελλάδα (2015), 5 Οικουμενικοί Έλληνες Στοχαστές (συλλογικό 2014), Η Ατελέσφορη Επιστήμη (2013), Μικρά Μαθήματα για την Ελληνική Οικονομία (2013), Μετά τον Ερντογάν τι; (με Σταύρος Λυγερό, 2013), Οι Σύγχρονες Κρίσεις του Παγκόσμιου Χρηματοπιστωτικού Συστήματος (2011), Η Σαστισμένη Ευρώπη (2009) κ.ά.*

** Αναδημοσίευση απο το SL press : <https://slpress.gr/>*

Μίκης ΜΑΤΣΑΚΗΣ (1900-1978)

Ο Τρίτος τομέας στην προοπτική Απο-αποικιοποίησης

Γράφει ο Νίκος ΝΤΑΣΙΟΣ

1. Οι συνεταιρισμοί ως δομικό αντιστασιακό στοιχείο του Ελληνικού Έθνους μέχρι την παλιγγενεσία.

Στην ιστορική διαχρονία του Ελληνισμού οι συνεταιρισμοί αποτελούν την κυρίαρχη μορφή οικονομικής οργάνωσης, βασισμένοι στην κοινοτική και πνευματική παράδοση της Ορθοδοξίας που συμπυκνώνουν τον «αντιστασιακό χαρακτήρα του Έθνους μας». Ο διμέτωπος αγώνας

κατά της Δυτικής αποικιοκρατίας και των Τούρκων κατακτητών έκρινε μεταξύ άλλων και την εξέλιξη της ανάπτυξης των συνεταιρισμών στον τόπο μας.

Ενδεικτική περίπτωση συνεργατισμού τα Αμπελάκια της Θεσσαλίας που από το 1770 –δηλαδή πολύ πριν από το 1844 οπότε εμφανίζονται οι Σκαπανείς του Ροτσντελ- δημιουργήθηκε η περίφημη Συντροφιά/Αδελφότητα

εμπόρων και βαφειάδων, με αντικείμενο την κατεργασία και την βαφή νημάτων με πρώτη ύλη το φυτό Ριζάρι (που εισάγονταν από την Σμύρνη και αλέθονταν σε τοπικούς μύλους) και το βαμβάκι από την περιοχή του Τυρνάβου. Η Συντροφιά των Αμπελακίων λειτούργησε σαν πρότυπος προ-καπιταλιστικός συνεταιρισμός για περισσότερο από 30 χρόνια μ' ένα δίκτυο εμπορικών δραστηριοτήτων που εκτεινόταν από το Λονδίνο μέχρι την Κων/πολη.

Η πρωτοτυπία έγκειται στο ότι η λειτουργία του βασιζόταν σε Γενική Συνέλευση ενώ από τα έσοδα της δραστηριότητας, αφού αφαιρούνταν οι φόροι για τους Τούρκους, δίνονταν χρήματα για την κάλυψη των προνοιακών δομών της κοινότητας: σχολείων, εκκλησιών, περίθαλψης αρρώστων και φτωχών.

Με το αποθεματικό του συνεταιρισμού ιδρύθηκε πρότυπη σχολή, το «Ελληνομουσείο» στην οποία δίδαξαν προσωπικότητες όπως ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Κούμας κ.α.

Οι συντεχνίες αποτελούν την οικονομική έκφραση του «Κοινοτισμού» ως τρόπου των Ελλήνων να ξεφύγουν από την βαριά φορολογία των Τούρκων και των κοτζαμπάσηδων και τις συναντάμε -εκτός των Αμπελακίων-, στη Μοσχόπολη της Β. Ήπειρο (1500-1769), στα Μαδεμοχώρια της Χαλκιδικής, στους αμπατζήδες και στις κομπανίες των εμπόρων της Φιλιππούπολης από το 1685, στα Μαστιχο-χωριά της Χίου, στους συντροφοναύτες των ναυτικών κοινοτήτων σε Ύδρα-Σπέτσες και Ψαρά, στα «εσνάφια» των μαστόρων στα Γιάννενα και στην Κων/πολη.

Τα παραπάνω αποτελούν κατά βάση συνεταιριστικές απόπειρες παραγωγικής συγκρότησης των Ελλήνων που εντείνονται από το 1699 (μετά την συνθήκη του Κάρλοβιτς) έως και την περίοδο της επανάστασης του 1821 που οδήγησαν στην ανάπτυξη της ορεινής μανιφακτούρας, με κέντρο τα ορεινά χωριά της Β. Ελλάδας και το εμπόριο των ναυτικών στα Νησιά του Ιονίου (Ζάκυνθος -Κεφαλονιά & Γαλαξίδι) και μετέπειτα στο Αιγαίο (Ύδρα -Σπέτσες - Ψαρά -Χίος). (Καραμπελιάς Γ: *Μια Υπονομευμένη Άνοιξη, Στις ρίζες της Οικονομικής εξάρτησης*)

Η ανακοπή της τάσης αυτής σχετίζεται με την μακρά

Στρατής ΑΘΗΝΑΙΟΣ

πορεία του Επαναστατικού Αγώνα του 1821 και τις δολιχοδρομίες που οδήγησαν στην διαμόρφωση του Ελληνικού οικονομικού μεταπρατισμού τον 19ο αιώνα με βασικές αιτίες την οικονομική εξάρτηση από το Δάνειο των Άγγλων και την επικυριαρχία τους ως ναυτική δύναμη στην Μεσόγειο, την πολιτική εξάρτηση από τους Βαυαρούς και τη δρομολόγηση της εξαρτημένης ανάπτυξης της πρωτεύουσας των Αθηνών εις βάρος των παραγωγικών πόλεων της Ελληνικής περιφέρειας.

2. Η επέκταση των συνεταιρισμών στην περίοδο των κρίσεων της καπιταλιστικής ανάπτυξης.

Στο Δυτικό κόσμο η δυναμική των συνεταιρισμών εντείνεται σε περιόδους κρίσεων του καπιταλιστικού συστήματος, ως απάντηση των πιέσεων των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων. Στα 1860 ο Raiffeisen αντιμετώπισε

την επισιτιστική κρίση των αγροτικών οικογενειών με τον σχεδιασμό ενός νέου τύπου αποταμιευτικών και πιστωτικών συνεταιρισμών, εδραιώνοντας την ιδέα της αγροτικής συνεταιριστικής Τράπεζας.

Την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης της δεκαετίας του 1930 στις ΗΠΑ, δημιουργείται μια συνεταιριστική Τράπεζα, η Ομοσπονδιακή Πιστωτική Ένωση, για να εξασφαλίσει πιστώσεις σε πολίτες με λιγοστούς πόρους ενώ, κατά την ίδια περίοδο, οι συνεταιρισμοί ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών συντέλεσαν στον μετασχηματισμό της αγροτικής οικονομίας.

Την δεκαετία του 1960 το συνεταιριστικό κίνημα κατοικίας στην Νέα Υόρκη στέγασε επιτυχώς 27.000 οικογένειες, θύματα κατασχέσεων λόγω αθέτησης καταβολής των φόρων.

Από τις αρχές του '70 στην Δυτική Ευρώπη και στις ΗΠΑ ξεκινάει μια θεμελιώδης αναδιάρθρωση, με την μετατόπιση της βιομηχανικής παραγωγής σε χώρες χαμηλού εργατικού κόστους, ως απάντηση του Κεφαλαίου στις εξεγέρσεις των εργατών στην αλυσίδα παραγωγής, η οποία ολοκληρώνεται πολιτικά με τον νέο-φιλελευθερισμό των Ρήγκαν και Θάτσερ και την παγκοσμιοποίηση της δεκαετίας του '90.

Η αρχική απάντηση των εργαζομένων και των ανέργων σ' αυτό το κύμα αποβιομηχάνισης και τριτογενοποίησης της παραγωγής, ήταν ένα μαζικό κύμα εξαγορών μέσω των συνεταιρισμών εργαζομένων, με στόχο την αντιμετώπιση των απωλειών θέσεων εργασίας.

Ίσως το πιο αποτελεσματικό νεότερο εγχείρημα στην αντιμετώπιση της ανεργίας ήταν το Φιλανδικό συνεταιριστικό κίνημα με την σύσταση 1.200 συνεταιρισμών εργαζομένων στις αρχές της δεκαετίας του '90, όταν η πτώση του Σοβιετικού συστήματος εκτόξευσε την ανεργία σε ποσοστά άνω του 20% στην χώρα.

Το παράδειγμα του Μοντραγκόν αποτελεί το πιο ολοκληρωμένο συνεταιριστικό μοντέλο οργάνωσης στη χώρα των Βάσκων, που κλείνει την 6η δεκαετία λειτουργίας του έχοντας σημειώσει υψηλές επιδόσεις παραγωγής σε μια τεράστια γκάμα βιομηχανικών

προϊόντων με πάνω από 70χιλ. εργαζόμενους, ενώ διαθέτει συνεταιριστικές Τράπεζες, Πανεπιστήμια και θυγατρικές σε όλες της Ηπείρους.

Το συνεταιριστικό μοντέλο των Τραπεζών αποτελεί την βιώσιμη προοπτική στη σημερινή κρίση του Χρηματιστηριακού καπιταλισμού που πλήττει τις μεγάλες συστημικές Τράπεζες της Δύσης.

Μόνο στην Ευρώπη βρίσκονται σε λειτουργία 4.200 τοπικές συνεταιριστικές Τράπεζες κατέχοντας το 20% του μεριδίου της αγοράς με 45 εκατ. καταθέτες.

Ορισμένες από τις μεγαλύτερες τράπεζες στον κόσμο είναι συνεταιριστικές, όπως η Ολλανδική Rabobank που έχει βαθμολογηθεί ως η Τρίτη ασφαλέστερη τράπεζα παγκοσμίως (Νίκος Ντάσιος: Κοινωνική Οικονομία Θεωρία Εμπειρία και Προοπτικές).

Η αντοχή των συνεταιριστικών Τραπεζών στην κρίση, εξηγείται από το ότι τα χρήματα ανακυκλώνονται μεταξύ αποταμιευτών και δανειοληπτών χωρίς να λαμβάνει άλλος μερισματούχος υψηλό κέρδος.

Ταυτόχρονα διασφαλίζουν, μέσω των σταθερών επιτοκίων, επενδύσεις που στηρίζουν την τοπική ανάπτυξη, την παραγωγική ανασυγκρότηση και την προστασία των «κοινών», που εν τέλει ενισχύουν το τοπικό εισόδημα και την αποταμίευση.

Στον αναπτυσσόμενο κόσμο, η έκταση του συνεταιριστικού-εναλλακτικού τομέα είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Στο Μπανγκλαντές, η Granmeen Bank δανείζει με πολύ χαμηλά επιτόκια τους αγρότες στην κατεύθυνση μιας οικολογικά βιώσιμης αγροτικής παραγωγής ενώ στην Ινδία, κάθε ένα σχεδόν από τα 600.000 χωριά διαθέτει κάποια μορφή συνεταιρισμού. (Καραμπελιάς Γ.: Στα Μονοπάτια της Ουτοπίας).

Οι 200 empresas recuperadas (ανακτημένες επιχειρήσεις) από τους συνεταιρισμούς εργαζομένων στην Αργεντινή στις αρχές του 2000, ήταν η πιο αποτελεσματική παρέμβαση στην κατάρρευση του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων από τα μέτρα που εισήγαγε το ΔΝΤ στη χώρα, για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους.

Μολονότι ότι ο Τρίτος τομέας στην ιστορική του εξέλιξη

αποτελέσει την απάντηση των εργατικών και κοινωνικών κινημάτων στις απειλές της εξαθλίωσης τους, με τελευταίους σταθμούς τις εναλλακτικές επιχειρήσεις μετά το Μάη του '68 και τα κινήματα κατά της παγκοσμιοποίησης, το καπιταλιστικό σύστημα επιχειρεί κατά την πάγια τακτική του να τον ενσωματώσει.

Η Ε.Ε διακηρύσσει το μοντέλο της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς και την κοινωνική επιχειρηματικότητα, που δύσκολα διακρίνονται από την κερδοσκοπική επιχειρηματικότητα, με χρηματοδότηση που στον σύνολο των 27 χωρών της Ένωσης δεν ξεπερνάει τα 200.000.000€.

2.1 Στην Ελλάδα.

Στις αρχές του 20ου αιώνα στην χώρα μας, υπό την δυναμική του αγροτικού κινήματος που πάλευε για την διανομή της γης, που στο μεγαλύτερο μέρος βρισκόταν υπό την κατοχή των τσιφλικιάδων, και εναντίον των τοκογλύφων, το κράτος αναγκάστηκε να προχωρήσει στην πρώτη θεσμική ρύθμιση των συνεταιρισμών με

Μ. ΑΞΕΛΟΣ : Ο Τρύγος 1924

τον Ν. 602/1914, θέτοντας μεταξύ άλλων την Εθνική Τράπεζα ως πιστωτή και εγγυητή για την κάλυψη των κεφαλαιουχικών αναγκών των αγροτών.

Στα 1909 -ιδρύεται η Συνεταιριστική Τράπεζα Λευκονίκου στην Κύπρο-μετέπειτα Τράπεζα Κύπρου-για ν' αντιμετωπίσει τη βαριά φορολογία που επέβαλαν στους αγρότες οι Άγγλοι, που υποκατέστησαν τους Οθωμανούς από το 1878 στη μεγαλόνησο. (Κλήμης Αρ.: *Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα*).

Μέχρι τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο οι συνεταιρισμοί παρουσίασαν εκθετική εξέλιξη, συμβάλλοντας καθοριστικά στην επέκταση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων αλλά και στην αποκατάσταση των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής.

Εκτός της παραγωγικής τους δραστηριότητας οι συνεταιρισμοί ανέπτυξαν έντονη πολιτική δράση, συμβάλλοντας στην εκλογή βουλευτών αλλά και στην

ανάδειξη ηγετών όπως ο Γαβριηλίδης, Γ.Γ. του Αγροτικού Κόμματος.

Μεγάλη ήταν η συμβολή των συνεταιρισμών την περίοδο της Γερμανικής κατοχής, με χαρακτηριστική περίπτωση την αποτροπή, με την χρήση διπλών βιβλίων, της επίταξης 11.000 τόνων σιτηρών, τα οποία προμήθευσαν στους αντάρτες της αντίστασης.

Αντίστοιχα, στην Κύπρο οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης που προκάλεσε η Τουρκική εισβολή το '74.

2.1.1 Μεταπολίτευση: Από την διάλυση των Συνεταιρισμών στην Κοινωνική Οικονομία.

Η μεγάλη ήττα και ανατροπή αυτής της μακράιωνης συνεταιριστικής παράδοσης έγινε στην περίοδο της Μεταπολίτευσης. Παρά την Κοινωνική και Δημοκρατική πρόοδο των πρώτων χρόνων αυτής της περιόδου, η Ελλάδα σταδιακά μετετράπη σε παράσιτο του δυτικού κόσμου, λόγω συρρίκνωσης της παραγωγικής βάσης, η οποία έκτοτε προσδιορίζεται από τα υψηλά ποσοστά υπηρεσιών και τις εισαγωγές καταναλωτικών προϊόντων –ακόμα και αγροτικών-.

Ο Ν. 1541/1985 εισήγαγε το Αγγλικό Δίκαιο στον διορισμό των διοικήσεων των Συνεταιρισμών από το κράτος, καθιστώντας τους το μακρύ χέρι του «Κράτους των Κομμάτων» οδηγώντας τους σε εξάρτηση και, εν τέλει, σε μαρασμό. Ελάχιστες είναι οι εξαιρέσεις, όπως ο Συνεταιρισμός του Βελβεντού που άντεξε ακριβώς επειδή διατήρησε την παραγωγική του βάση, την κοινωνική συμμετοχή και την αυτονομία στον τρόπο εκλογής μελών στο Δ.Σ από τις Γενικές Συνελεύσεις των παραγωγών.

Θα περίμενε κανείς ότι η κρίση που έπληξε την χώρα και η υπαγωγή της στον έλεγχο του ΔΝΤ και της Τρόικας θ' αποτελούσε το έναυσμα για την δομική ανασυγκρότηση του τομέα σύμφωνα με την εγχώρια και διεθνή παράδοση. Δεν συνέβη όμως κάτι τέτοιο γιατί δεν τέθηκε ποτέ ως συλλογικό πρόταγμα η αντιμετώπιση της βασικής παθολογίας του Ελληνικού Αναπτυξιακού Μοντέλου

που οδήγησε στην κρίση και στην χρεοκοπία: του παρασιτισμού.

Τα προγράμματα διάσωσης καθ' υπόδειξη των δανειστών και με την συναίνεση του εγχώριου πολιτικού προσωπικού, επικεντρώθηκαν αποκλειστικά στην περιστολή των δαπανών και στην αύξηση των φόρων πλήττοντας αποκλειστικά τα μικρο-μεσαία και μικρο-ιδιοκτησιακά στρώματα απλά για να διασφαλιστεί η αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων της χώρας στα συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα.

Στις αρχές της κρίσης του 2010, σε συνδυασμό με το κίνημα των αγανακτισμένων στις πλατείες, αναπτύχθηκε ένα σύνολο κοινωνικών πρωτοβουλιών που δυστυχώς ανασχέθηκαν και υπονομεύτηκαν πολιτικά με την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία.

Πρωτοβουλίες επιστροφής ανθρώπων στην ύπαιθρο από τα αστικά κέντρα –που ξεπέρασαν τις 60χιλ-, κινήσεων παράκαμψης των μεσαζόντων, αστικοί λαχανόκηποι, τοπικά-εναλλακτικά νομίματα, κοινωνικά ιατρεία/φροντιστήρια/φαρμακεία, ανταλλαγές χωρίς χρήματα, αυτό-διαχειριζόμενα πολιτιστικά εγχειρήματα κ.ο.κ. Σημαντική ήταν παράλληλα η δραστηριότητα της εκκλησίας στην αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας, η οποία μόνο το 2011 παρείχε καθημερινή τροφή σε πάνω από 250.000 πληττόμενους από την κρίση.

Το μέγεθος της ανάσχεσης που προκάλεσε η ανάθεση στο πολιτικό προσωπικό που ανέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας το 2015, με σύνθημα την έξοδο από τα Μνημόνια και την επιστροφή στην περίοδο της παρασιτικής ευμάρειας, αποτυπώνεται στην σημερινή έκταση και δυναμική του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας, παρά και τις δύο θεσμικές ρυθμίσεις με τους Ν 4019/2011 και 4430/2016 κατ εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών¹.

¹ Οι Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Συνεταιρισμούς (A/56/73) από τον ΟΗΕ, η Σύσταση 193/2002 του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO) και η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τις 23-2-2004 COM(2004) 18 τελικό «Σχετικά με την προώθηση των συνεταιριστικών εταιριών στην Ευρώπη» αναφέρονται στις συνεταιριστικές αρχές για τις οποίες έχουν συμφωνήσει όλα τα κράτη, και μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, να τις εφαρμόσουν στην συνεταιριστική νομοθεσία τους.

Από την Ετήσια έκθεση του 2017 του Υπ. Εργασίας προκύπτει ότι, μόλις 847 φορείς Κοινωνικής Οικονομίας παραμένουν ενεργοί στο Μητρώο της Κοινωνικής Οικονομίας μέχρι το τέλος του 2016 με 813 εργαζόμενους (1 ανά επιχείρηση κατά μέσο όρο), εκ των οποίων 224 ανήκουν στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Ο Τομέας παρουσιάζει ζημιογόνο συνολικό κύκλο εργασιών αφού τα έξοδα των φορέων του υπερβαίνουν στο σύνολο τους κατά 166 χιλ € τα συνολικά έσοδα κατά την ίδια περίοδο.

Οκτώ χρόνια μετά την πρώτη εμφάνιση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και του θεσμού των ΚΟΙΝΣΕΠ, 18 χρόνια από την έναρξη λειτουργίας κοινωνικών συνεταιρισμών (ΚΟΙΣΠΕ) του Ν. 2716/1999 αλλά και των πρώτων πολιτικών πρωτοβουλιών της τότε ηγεσίας του Υπ. Εργασίας και το πεδίο παραμένει στάσιμο και σε πλήρη αναντιστοιχία με τις τρέχουσες κοινωνικές ανάγκες.

Από τα 60 εκατ. των συγχρηματοδοτούμενων πόρων που ήταν δεσμευμένοι για την στήριξη του τομέα στην περίοδο 2014-2020, έχουν δαπανηθεί περί τα 7 εκατ. € για μισθοδοσίες και λειτουργικά έξοδα των αρμόδιων Υπηρεσιών των Υπουργείων και σε απευθείας αναθέσεις για την διοργάνωση συνεδρίων και εκδηλώσεων, αλλά ελάχιστα για τους φορείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας ΚΑΛΟ.

Αποτέλεσμα, η ανάδειξη ενός τομέα επισφαλούς εργασίας, με ανασφάλιστους εργαζόμενους υπό το κάλυμμα του εθελοντισμού και της συμμετοχικότητας.

Βασικές θεσμικές ρυθμίσεις όπως αυτές στον πτωχευτικό κώδικα ή για την εγγυοδοσία του συστήματος των μικρο-πιστώσεων, παραμένουν σε εκκρεμότητα λόγω υπερίσχυσης των Μνημονιακών δεσμεύσεων.

Ο περιφερειακός και ο τοπικός σχεδιασμός αποτελείζήτούμενο θέτοντας εν αμφιβόλω την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των περιφερειακών δομών στήριξης των Κοινωνικών Επιχειρήσεων.

Στο πεδίο των αγροτικών συνεταιρισμών η κατάσταση είναι ακόμα χειρότερη με ποιο ενδεικτική την περίπτωση του κλεισίματος και της εξαγοράς της Συνεταιριστικής ΔΩΔΩΝΗΣ από τον ιδιοκτήτη της Τουρκικής Coca –cola,

γεγονός που επέφερε μεγάλο πλήγμα στην τιμή της αγοράς των γαλακτοκομικών μας προϊόντων.

Από το Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών, σε συνέχεια της εφαρμογής του Ν 4384/2016, προκύπτει ότι, από τους 6.770 εν ενεργεία συνεταιρισμούς περίπου 500 έχουν καταθέσει πλήρη φάκελο και μόλις 146 έχουν κύκλο εργασιών πάνω από 1 εκατ € ενώ 2.100 οδεύουν σε οριστική διαγραφή, όντας ανενεργοί για περισσότερα από 3 χρόνια. (Δίκτυο ΚΑΠΑ).

Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών με τεράστια ανοίγματα στις Τράπεζες, αδυνατούν ν' ανταποκριθούν στις επιπρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις των Μνημονίων (όπως ΕΝΦΙΑ ακίνητης περιουσίας), με τα συνολικά χρέη να υπερβαίνουν τα 7δισ €. Ελάχιστες είναι η εξαιρέσεις που, δυστυχώς, δεν αποτελούν πρότυπα για την προώθηση ενός ουσιαστικού εκσυγχρονισμού στο χώρο των συνεταιρισμών: Βελβεντός, Άγιος Αθανάσιος, Θεσ/γαλα.

Όμως, το σημαντικότερο πρόβλημα αφορά στο αξιακό επίπεδο των σημερινών Ελλήνων. Σύμφωνα με έρευνα του World Values Survey (2018), 9 στους 10 Έλληνες διαφωνούν με την άποψη ότι «οι περισσότεροι άνθρωποι είναι άξιοι εμπιστοσύνης» όταν στη Δανία το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόλις το 34%.

Η καχυποψία και η ανυποληψία των ΜΚΟ, που ανέρχεται στο 40% των Ελλήνων, είναι το αποτέλεσμα του μονοδιάστατου δικαιωματοσμού και της αδιαφανούς χρηματοδότησης από τα υπερεθνικά κέντρα στήριξης της παγκοσμιοποίησης, με συνακόλουθη την διαφθορά και τον έλεγχο των στελεχών τους.

Ανυποληψία που εκτινάχθηκε ακόμα περισσότερο από τον ρόλο που αυτές έπαιξαν στην διαχείριση της μεταναστευτικής κρίσης, αναδεικνύοντας έναν ιδιότυπο κρατικό εθελοντισμό, που εγείρει σοβαρά ζητήματα κακοδιαχείρισης και κατασπατάλησης πόρων και που ερευνούνται από την Ευρωπαϊκή OLAF.

3. Το συνεταιριστικό κίνημα στην πρόσφατη μεγάλη ύφεση και κρίση του Δυτικού Κόσμου.

Το αναπτυξιακό μοντέλο που προσδιορίστηκε από την

Δημοσθένης ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ : Δίπτυχο

Βιομηχανική Επανάσταση βρίσκεται σε δομική κρίση. Τόσο ο Κρατισμός και η γραφειοκρατία του Σοβιετικού μοντέλου όσο και ο φιλελεύθερη Δυτική οικονομία της αγοράς υπονομεύουν τα οικολογικά και ανθρωπολογικά όρια του πλανήτη μέσα από την συνεχή μεγέθυνση και την λεηλασία των φυσικών πόρων.

Η κρίση του 2008 σηματοδοτεί το προεόρτιο μιας παγκόσμιας αναδιανομής της οικονομικής και πληθυσμιακής ισχύος από τη Δύση, στην Ασία και στην Αφρική για πρώτη φορά στην ιστορία του δυτικού κόσμου.

Ο Συνεταιριστικός Τομέας που καθορίζεται από τις 7 βασικές αρχές, την ανοιχτή-εθελοντική συμμετοχή, τον Δημοκρατικό έλεγχο, την οικονομική συμμετοχή των μελών, την αυτονομία, την εκπαίδευση και κατάρτιση, την αλληλο-συνεργασία και την μέριμνα για την Κοινότητα, μπορεί να συμβάλλει στην επανα-θεμελίωση της σχέσης οικονομίας – παραγωγής και κοινωνίας.

Αποτελεί δε την μοναδική δυνατότητα συλλογικής απάντησης του Δυτικού Κόσμου στην κρίση της ανταγωνιστικότητας των πολυεθνικών εταιριών από το χαμηλό κόστος παραγωγής στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. (*Edgar Parnel: Η επανεφεύρεση των συνεταιρισμών-επιχειρήσεις για τον 21ο αιώνα*).

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας αναδεικνύουν μια νέα δυνατότητα πρόσβασης σε ελεύθερα λογισμικά προγράμματα σε μικρούς και ανεξάρτητους παραγωγούς που με την χρήση των τρισδιάστατων εκτυπωτών θα είναι σε θέση, αποκεντρωμένα και σε μικρή κλίμακα, να παράγουν οι ίδιοι προϊόντα ευρείας κατανάλωσης, μηχανήματα ή και ενεργειακά συστήματα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της τοπικής παραγωγής και κατανάλωσης. Η μαστορική τέχνη –στοιχείο της Ελληνικής παραγωγικής ιδιοπροσωπίας- βρίσκει μια νέα δυνατότητα

πραγμάτωσης στο νέο μοντέλο της ομότιμης παραγωγής, όπου ο καθοριστικός παράγοντας θα είναι αυτός της πρόσβασης στους ελεύθερους πόρους που ελέγχουν σήμερα οι πολυεθνικές εταιρίες της πληροφορικής και της ενέργειας. (Ρακάς Γ.: *Οικόπεδο και αποικία, Η Ελλάδα στο τέλος της Μεταπολίτευσης*).

Στον αγροτικό-διατροφικό τομέα η κατεύθυνση παραγωγής ποιοτικών-βιολογικών προϊόντων σε τοπική κλίμακα θα μπορούσε να συνδυαστεί με μέτρα όπως η παραχώρηση αγροτικής γης σε νέα ζευγάρια, η αξιοποίηση του μη χρησιμοποιούμενου παραγωγικού εξοπλισμού των χρεοκοπημένων αγροτικών ενώσεων, σε συνδυασμό με κίνητρα μετεγκατάστασης, συντελώντας επιπλέον στην αντιμετώπιση του εκρηκτικού προβλήματος της δημογραφίας μέσω της αποκέντρωσης.

Η στοχευμένη εκπαίδευση σε συνδυασμό με εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία σε επίπεδο κοινοτήτων θα βοηθούσε ώστε οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ομάδες παραγωγών ν' αποκτούσαν έναν ουσιαστικό ρόλο στην ανάταξη του πρωτογενούς τομέα.

Τα μεγάλα πολιτιστικά κοιτάσματα της χώρας θα μπορούσαν ν' αποτελέσουν την βάση της διεθνούς ανάδειξης και αναγνώρισης του Ελληνικού πολιτισμού, καθιστώντας την χώρα πνευματικό και εκπαιδευτικό κέντρο οικουμενικών διαστάσεων.

Οι χιλιάδες πολιτιστικοί σύλλογοι, οι αδελφότητες, οι ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες θα μπορούσαν να συνδυάσουν την κοινωνική τους προσφορά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα ωθώντας σε μια διαφορετική κατεύθυνση τον μαζικό τουρισμό.

Μοντέλα εταιριών λαϊκής βάσης θα μπορούσαν, κατά τα επιτυχημένα διεθνή παραδείγματα, να προταθούν για την διαχείριση υπό κοινωνικό έλεγχο, δημόσιων μέσω μεταφοράς, σιδηροδρόμων ακόμα και πολύτιμων φυσικών πόρων όπως αυτού του νερού.

Σύλλογοι μηχανικών και αρχιτεκτόνων θα μπορούσαν να πρωτοστατήσουν σε προγράμματα ανάπλασης και αξιοποίησης παλαιών και μη εκμεταλλεύσιμων κτηρίων αντιμετωπίζοντας το οξύμεινο πρόβλημα των αστέγων αλλά και την δημιουργία κοινωνικών και πολιτιστικών

κέντρων. Συνεργατικά σχήματα θα αναλάμβαναν την ανακαίνιση των σπιτιών, την ενεργειακή εξοικονόμηση, την τοποθέτηση ΑΠΕ μικρής κλίμακας και την αντισεισμική προστασία, ανακουφίζοντας τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς.

Εκπαιδευτικά προγράμματα για την σπουδαία αρχιτεκτονική παράδοση, τους παραδοσιακούς τρόπους χτισίματος όπως η χρήση πέτρας στα περίφημα γεφύρια ή στις ξερολιθιές θα έπρεπε να αποτελούν επιτυχημένα παραδείγματα δια βίου μάθησης και επαγγελματικής εκπαίδευσης στην κατεύθυνση της αναγέννησης των έρημων ορεινών χωριών.

Η ανακύκλωση, η επαναχρησιμοποίηση και η επιδιόρθωση θα έπρεπε να οργανωθούν σε επίπεδο γειτονιάς με την ενεργοποίηση των οικολογικών ομάδων, συμβάλλοντας στην εξοικονόμηση πόρων, στην αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης και στην δημιουργία πραγματικών θέσεων εργασίας στο πλαίσιο της «κυκλικής οικονομίας».

Το νέο οικονομικό μοντέλο θα είναι αναμφίβολα «υβριδικό» συνδυάζοντας την ελεύθερη αγορά, την κρατικής υποστήριξης των υποδομών και των δικτύων, την κοινωνική και συνεταιριστική οργάνωση και τον νέο κοινοτισμό.

Το νέο αυτό μοντέλο αποτελεί την μοναδική δυνατότητα για την προώθηση ενός σχεδίου αποκέντρωσης και περιορισμού των γιγαντιαίων αστικών κέντρων, που δοκιμάζουν τις αντοχές του πλανήτη και συμβάλλουν στην επίταση της κλιματικής αλλαγής.

3.1 Το Εναλλακτικό οικονομικό-αναπτυξιακό μοντέλο ως πρόταγμα Εθνικής επιβίωσης.

Η χώρα μας –με ευθύνη των πολιτικών που άσκησαν διακυβέρνηση- πορεύτηκε αυτά τα 8 χρόνια των Μνημονίων χωρίς σχέδιο και στρατηγική για την παραγωγική ανασυγκρότηση και την ανάταξη του αναπτυξιακού της μοντέλου.

Οι πολιτικές για τις ευάλωτες ομάδες τους φτωχούς και τους ανέργους, που εκτινάχθηκαν τα χρόνια της κρίσης, περιορίζονται στην επιδοματική πολιτική στο

βαθμό της διαθεσιμότητας των Κοινοτικών Πόρων και των πλεονασμάτων από την βαριά φορολόγηση των μεσαίων στρωμάτων.

Η Κοινωνική Οικονομία και οι νέοι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί προωθούνται σαν μια κακέκτυπη αντιγραφή Δυτικών προτύπων, αποσυνδεδεμένοι από την Ελληνική ιδιοπροσωπεία : τον Κοινοτισμό και την Ορθόδοξη Πνευματικότητα, γι' αυτό και δεν συνεχίζουν το λαϊκό σώμα.

Για να προωθηθεί ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης με όσα έχουν συντελεστεί κατ' εφαρμογή των τριών Μνημονίων και των προγραμμάτων εφαρμογής, απαιτείται ένα νέο κοινωνικό κίνημα από-αποικιοποίησης της χώρας που θα επαναθέσει την ανάγκη του κοινωνικού ελέγχου στην Δημόσια και Ιδιωτική περιουσία που έχει ξεπουληθεί.

Για παράδειγμα, η λειτουργία των κοινωνικών συνεταιρισμών των εργαζομένων θα πρέπει να επαναφέρει τις αλλαγές στον Κώδικα Πολιτικής δικονομίας που κατ' εφαρμογή της πρώτης Μνημονιακής υποχρέωσης εκμηδένισε τις αξιώσεις των εργαζομένων υπέρ των Τραπεζών στην διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Θα πρέπει επίσης ν' αποτρέψει τις πωλήσεις των επιχειρηματικών δανείων στα distress funds ως απόρροια της απώλειας εθνικού ελέγχου στις διοικήσεις των Τραπεζών που συντελέστηκε επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

Η επιχειρηματικότητα στον τομέα του Πολιτισμού θα πρέπει να ξεκινήσει ως κίνημα διεκδίκησης της παραχώρησης των Πολιτιστικών μας Μνημείων στο Υπερ ταμείο για τα επόμενα 99 χρόνια!

Στον τομέα των δημόσιων μεταφορών η επιχειρηματικότητα στον Τρίτο τομέα θα πρέπει να συνδυαστεί με την επαν-ιδιοποίηση του σιδηροδρομικού δικτύου, των λιμανιών και των αεροδρομίων που εκχωρήθηκαν κοκ.

Η ανάπτυξη του Τρίτου τομέα της Οικονομίας θα είναι λοιπόν παράγωγο ενός προτάγματος «δημοκρατικού πατριωτισμού» που θα δημιουργήσει μια νέα σχέση Πολιτικής και Πολίτη και θα ενώσει τους Έλληνες πέρα

από την παραδοσιακή αντίθεση Αριστεράς- Δεξιάς.

Ο τρίτος τομέας θα μπορέσει να αναπτυχθεί προσδίδοντας προστιθέμενη αξία στο πλαίσιο ενός οράματος και σχεδίου για την ενδογενή παραγωγική ανασυγκρότηση, την ανάπτυξη του Κράτους και της Διοίκησης, της Πνευματικής-πολιτιστικής και εκπαιδευτικής αναγέννησης, της δημογραφικής ανάκαμψης, της οικολογικής εξισορρόπησης και της κοινωνικής συνοχής.

Θα είναι εν τέλει αποτέλεσμα μιας συλλογικής προσπάθειας «εκσυγχρονισμού της αντιστασιακής παράδοσης μας» -εξ ου και η επικαιρότητα των ιστορικών εγχώριων παραδειγμάτων για την εθνική μας επιβίωση στον αιώνα που διανύουμε.-

Αφίσα του EOT του Κων/νου ΛΙΝΑΚΗ, 1949.

Alexei Von JAWLENSKY

Κοιτάμε πιο πέρα από το δείκτη που μετράει το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.)

Του Joseph Stiglitz*

Επιμέλεια Αλέξανδρου ΤΖΙΟΛΑ

Τα στοιχεία για το ΑΕΠ συχνά δημοσιοποιούνται, αλλά δεν επαρκούν για να μετρήσουν την ευημερία.

Ο βραβευμένος με Νόμπελ οικονομολόγος Joseph Stiglitz εξηγεί γιατί πρέπει να κοιτάζουμε πέρα από τον δείκτη που μετράει το ΑΕΠ.

Λίγο πριν από δέκα χρόνια, η Διεθνής Επιτροπή για τη Μέτρηση της Οικονομικής Απόδοσης και την Κοινωνική

Πρόοδο εξέδωσε την έκθεσή της : «Mismeasuring Our Lives: Why GDP Doesn't Add Up» [Λογαριάζοντας λάθος την ζωή μας: Γιατί το ΑΕΠ δεν μετρά όσα πρέπει].

Ο τίτλος συνόψισε το εξής νόημα: Το ΑΕΠ δεν είναι ένα καλό μέτρο για να μετρήσεις την ευημερία.

Αυτό που μετράμε επηρεάζει αυτό που κάνουμε και εάν μετρήσουμε το λάθος πράγμα, θα βγάλουμε λάθος συμπέρασμα.

Αν εστιάσουμε μόνο στην υλική ευημερία - για παράδειγμα, στην παραγωγή αγαθών, παρά στην υγεία, την εκπαίδευση και το περιβάλλον - παραμορφώνουμε με τον ίδιο τρόπο αυτό που οι ίδιες οι μετρήσεις στρεβλώνουν: γινόμαστε πιο υλιστικοί.

Ήμασταν πολύ ευχαριστημένοι με την υποδοχή της έκθεσής μας, η οποία ώθησε ένα διεθνές κίνημα ακαδημαϊκών, κοινωνίας των πολιτών και κυβερνήσεων να κατασκευάσουν και να χρησιμοποιήσουν μετρήσεις που αντανακλούσαν μια ευρύτερη αντίληψη περί ευημερίας.

Ο ΟΟΣΑ δημιούργησε έναν Δείκτη Καλύτερης Ζωής (Better Life Index), ο οποίος περιέχει μια σειρά μετρήσεων που αντικατοπτρίζουν καλύτερα αυτό που συνιστά και οδηγεί στην ευημερία.

Υποστήριξε επίσης έναν διάδοχο της Επιτροπής, της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τη μέτρηση της οικονομικής απόδοσης και της κοινωνικής προόδου.

Την περασμένη εβδομάδα, στο έκτο Παγκόσμιο Φόρουμ Στατιστικής, Γνώσης και Πολιτικής του ΟΟΣΑ στο Incheon της Νότιας Κορέας, η Ομάδα δημοσίευσε την έκθεσή της, "Πέρα από το ΑΕΠ: Υπολογίζοντας πως μετράμε την οικονομική και κοινωνική απόδοση".

Η νέα έκθεση υπογραμμίζει διάφορα θέματα, όπως την εμπιστοσύνη και την ανασφάλεια, τα οποία είχαν αντιμετωπιστεί εν συντομία μόνο από το Mismeasuring Our Lives (Λογαριάζοντας λάθος την ζωή μας) και διερευνούν αρκετά άλλα, όπως η ανισότητα και η αειφορία.

Εξηγεί επίσης πόσο οι ανεπαρκείς μετρήσεις έχουν οδηγήσει σε ελλιπείς πολιτικές σε πολλούς τομείς.

Καλύτεροι δείκτες θα μπορούσαν να αποκαλύψουν τις

εξαιρετικά αρνητικές και ενδεχομένως μακροχρόνιες επιπτώσεις της βαθιάς ύφεσης μετά το 2008 στην παραγωγικότητα και την ευημερία, οπότε οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής ίσως δεν ήταν τόσο ενθουσιώδεις για την λιτότητα, η οποία μείωσε τα δημοσιονομικά ελλείμματα, αλλά -σωστά μετρήθηκε- ότι μείωσε και τον εθνικό πλούτο ακόμη περισσότερο.

Τα πολιτικά αποτελέσματα στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε πολλές άλλες χώρες τα τελευταία χρόνια αντανακλούν την κατάσταση ανασφάλειας στην οποία ζουν πολλοί απλοί πολίτες και στις οποίες ο δείκτης του ΑΕΠ δίνει

ελάχιστη προσοχή.

Μια σειρά πολιτικών επικεντρωμένων στενά στο δείκτη του ΑΕΠ και τη δημοσιονομική προσήλωση τροφοδότησαν αυτήν την ανασφάλεια.

Εξετάστε τις επιπτώσεις των «μεταρρυθμίσεων» στις συντάξεις που αναγκάζουν τους ιδιώτες να επιφέρουν μεγαλύτερο κίνδυνο ή των «μεταρρυθμίσεων» της αγοράς εργασίας που, με το όνομα της ενίσχυσης της «ευελιξίας», αποδυναμώνουν τη διαπραγματευτική θέση των εργαζομένων δίνοντας στους εργοδότες περισσότερη ελευθερία να τους απολύουν ή να μειώνουν τους μισθούς και την ανασφάλεια τους.

Καλύτερες μετρήσεις θα συνέκριναν τουλάχιστον αυτά τα κόστη με τα οφέλη, και ενδεχομένως να ανάγκαζαν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να συνοδεύουν αυτές τις αλλαγές με άλλες που ενισχύουν την ασφάλεια και την ισότητα.

Έχοντας ως επικεφαλής τη Σκωτία, μια μικρή ομάδα χωρών έχει σχηματίσει τώρα την Ευημερούσα Οικονομική Συμμαχία.

Η ελπίδα είναι ότι οι κυβερνήσεις που θέτουν την ευημερία στο επίκεντρο της ημερήσιας διάταξης θα αναπροσανατολίσουν ανάλογα τους προϋπολογισμούς τους. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας που επικεντρώνεται στην ευημερία θα κατευθύνει περισσότερο την προσοχή και τους πόρους της στην παιδική φτώχεια.

Καλύτερες μετρήσεις θα δώσουν επίσης ένα σημαντικό διαγνωστικό εργαλείο, βοηθώντας τις χώρες να εντοπίσουν προβλήματα προτού αυτά βγουν εκτός ελέγχου και να επιλέξουν τα κατάλληλα εργαλεία για να τα αντιμετωπίσουν.

Εάν οι ΗΠΑ, για παράδειγμα, επικεντρώνονταν περισσότερο στην υγεία και όχι μόνο στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.), η μείωση του προσδόκιμου ζωής σε όσους δεν είχαν Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, θα ήταν προφανής εδώ και χρόνια. Ειδικά αυτό θα εντοπιζόνταν και σε εκείνες τις περιοχές της Αμερικής που είναι αποβιομηχανοποιημένες.

Ομοίως, οι μετρήσεις της ισότητας των ευκαιριών αποκάλυψαν πρόσφατα την υποκρισία του ισχυρισμού

της Αμερικής ότι είναι μια χώρα ευκαιρίας: Ναι, ο καθένας μπορεί να προχωρήσει, εφ' όσον γεννιέται από πλούσιους, λευκούς γονείς.

Τα στοιχεία αποκαλύπτουν ότι οι ΗΠΑ είναι γεμάτες από τις λεγόμενες παγίδες ανισότητας: Όσοι γεννήθηκαν και ανήκουν στα κατώτερα στρώματα είναι πιθανό να παραμείνουν εκεί.

Αν θέλουμε να εξαλείψουμε αυτές τις παγίδες ανισότητας, πρέπει πρώτα να ξέρουμε ότι υπάρχουν και στη συνέχεια να εξακριβώσουμε από τι δημιουργούνται και τι είναι αυτό που τις διατηρεί.

Λίγο περισσότερο από ένα τέταρτο του αιώνα πριν, ο αμερικανός πρόεδρος Μπιλ Κλίντον έφτιαξε την διαδικτυακή πλατφόρμα “Βάζοντας τον άνθρωπο πρώτα”. Είναι αξιοσημείωτο πόσο δύσκολο είναι να γίνει αυτό, ακόμη και σε μια δημοκρατία.

Τα εταιρικά και άλλα ειδικά συμφέροντα επιδιώκουν πάντοτε να διασφαλίζουν ότι τα συμφέροντά τους είναι πρώτα.

Η απόφαση για την μαζική φορολογική περικοπή που εγκρίθηκε, πέρυσι, από τη διοίκηση Trump στις Η.Π.Α. είναι, αυτή τη στιγμή, ένα κατ'εξοχήν τέτοιο παράδειγμα. Οι απλοί άνθρωποι - η εξασθενημένη αλλά ακόμα τεράστια μεσαία τάξη - πρέπει να επιβαρυνθούν με την ισόποση αύξηση των φόρων και εκατομμύρια πολίτες θα χάσουν την ασφάλιση υγείας, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν όσα θα μειωθούν, φορολογικά, κάποιους δισεκατομμυριούχους και κάποιες επιχειρήσεις.

Αν θέλουμε να βάλουμε πρώτα τον άνθρωπο, πρέπει να γνωρίζουμε τι έχει σημασία για το άτομο, τι βελτιώνει την ευημερία τους και πώς μπορούμε να προσφέρουμε περισσότερα από όσα αυτή τη στιγμή είναι διαθέσιμα.

Η ατζέντα «Beyond GDP - Κοιτάμε πιο πέρα από το ΑΕΠ» θα συνεχίσει να διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο, βοηθώντας μας να επιτύχουμε αυτούς τους ζωτικούς στόχους.

** Ο Joseph Stiglitz είναι καθηγητής πανεπιστημίου στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια και βραβευμένος με Νόμπελ στα Οικονομικά.*

Βασίλειος ΧΑΤΖΗΣ : Σκηνή στην ακτή

“Νέες” προοπτικές για την Ευρώπη

Επιμέλεια Αλέξανδρου ΤΖΙΟΛΑ

Του Jürgen Habermas*

Προσκλήθηκα για να μιλήσω** για τις Νέες Προοπτικές για την Ευρώπη, αλλά κάποια νέα με διέψευσαν και η αποτυχία του Τrump-ιστών που πλήττει ακόμη και τον πυρήνα της Ευρώπης, με κάνει να αμφισβητώ σοβαρά τις παλιές μου προοπτικές. Βεβαίως, οι κίνδυνοι που συνδέονται με την κατάσταση του κόσμου, που μεταβάλλεται σημαντικά, έχουν επηρεάσει την κοινή γνώμη και έχουν αλλάξει τις προοπτικές για την Ευρώπη.

Έχουν επίσης στρέψει την προσοχή της κοινής γνώμης σε όσα συμβαίνουν σε παγκόσμιο επίπεδο στο οποίο οι χώρες της Ευρώπης αισθάνονται περισσότερο ή λιγότερο ανασφαλείς μέχρι στιγμής.

Η αντίληψη έχει αυξηθεί εντός της κοινής γνώμης σε όλα τα έθνη της Ευρώπης ότι οι νέες προκλήσεις επηρεάζουν κάθε χώρα με τον ίδιο τρόπο και επομένως θα μπορούσαν καλύτερα να ξεπεραστούν μαζί.

Αυτό ενισχύει, πράγματι, μια διάχυτη επιθυμία για μια πολιτικά αποτελεσματική Ευρώπη.

Έτσι, σήμερα, οι φιλελεύθερες πολιτικές ελίτ διακηρύσσουν, πιο δυνατά από πριν, την πρόοδο στην ευρωπαϊκή συνεργασία **σε τρεις βασικούς τομείς:**

1. Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής, απαιτούν μια ώθηση στη στρατιωτική αυτοπεποίθηση που θα επέτρεπε την Ευρώπη “να βγει από την σκιά των ΗΠΑ”.

2. Με το σύνθημα μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου, ζητούν περαιτέρω την ισχυρή προστασία των εξωτερικών συνόρων της Ευρώπης και τη δημιουργία αμφιλεγόμενων κέντρων υποδοχής στη Βόρεια Αφρική.

και **3.** Με το σύνθημα «ελεύθερο εμπόριο», επιθυμούν να ακολουθήσουν μια κοινή ευρωπαϊκή εμπορική πολιτική στις διαπραγματεύσεις για το Brexit καθώς και στις διαπραγματεύσεις με το Trump.

Παραμένει να δούμε αν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία διεξάγει αυτές τις διαπραγματεύσεις, έχει κάποια επιτυχία.

Αυτή είναι μια ενθαρρυντική πλευρά της εξίσωσης.

Εάν όμως αποτύχει, τότε το κοινό έδαφος των κυβερνήσεων της ΕΕ θα έχει καταρρεύσει.

Η άλλη είναι ότι ο εγωισμός των εθνικών κρατών παραμένει αδιάσπαστος αν, φυσικά, δεν ενισχυθεί περαιτέρω από λανθασμένες εκτιμήσεις της νέας Διεθνούς του αυξανόμενου δεξιού λαϊκισμού.

Το βραχυπρόθεσμο εθνικό συμφέρον του καθενός.

Η διστακτική πρόοδος των συνομιλιών για μια κοινή αμυντική πολιτική και μια πολιτική ασύλου που, ξανά και ξανά, αποτυγχάνει εξ αιτίας της διανομής των σχετικών ευρωπαϊκών επιχορηγήσεων για την μετανάστευση,

δείχνει ότι οι κυβερνήσεις δίνουν προτεραιότητα στα βραχυπρόθεσμα εθνικά τους συμφέροντα - και μάλιστα τόσο περισσότερο όσο πιο πολύ εκτεθειμένοι βρίσκονται στη χώρα τους ο καθένας, κάτω από την πίεση του δεξιού λαϊκισμού.

Σε ορισμένες χώρες δεν υπάρχει ακόμη καμία ένταση-όξυνση ανάμεσα στις κενές φιλοευρωπαϊκές δηλώσεις αφενός και στη βραχυπρόθεσμη και μη συνεταιρική συμπεριφορά αφετέρου.

Στην Ουγγαρία, την Πολωνία και την Τσεχική Δημοκρατία, και τώρα στην Ιταλία και πολύ σύντομα πιθανότατα στην Αυστρία, αυτή η ένταση εξατιμίστηκε υπέρ ενός ανοιχτά Ευρω-φοβικού εθνικισμού.

Αυτό θέτει **δύο ερωτήματα:**

1. Πώς συμβαίνει κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας η αντίφαση μεταξύ του προσποιούμενου φιλοευρωπαϊσμού -όσο αυτός απέμεινε- και της άρνησης για την απαιτούμενη συνεργασία, να έχει φτάσει σε τέτοιο βαθμό;

Και **2.** Γιατί η ευρωζώνη εξακολουθεί να διατηρείται συμπαγής, την στιγμή που, σε όλες τις χώρες, η λαϊκή αντιπολίτευση ενάντια στις “δεξιές Βρυξέλλες” μεγαλώνει - και μάλιστα στην καρδιά της Ευρώπης, δηλαδή σε μία από τις έξι ιδρυτικές χώρες της ΕΟΚ, βρίσκεται μια συμμαχία δεξιών και αριστερών λαϊκιστών με βάση ένα κοινό αντιευρωπαϊκό πρόγραμμα;

Στη Γερμανία, η διπλή ατζέντα της πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο κυριάρχησε από τον Σεπτέμβριο του 2015 στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στην προκατειλημμένη κοινή γνώμη, μάλιστα, εις βάρος οτιδήποτε άλλου.

Το γεγονός αυτό υποδηλώνει μια γρήγορη απάντηση στο ερώτημα, σχετικά με την αποφασιστική αιτία του αυξανόμενου κύματος ευρωσκεπτικισμού και αυτή η πρόταση μπορεί να υποστηριχθεί, με βάση κάποια στοιχεία, σε μια χώρα που εξακολουθεί να πάσχει από τις ψυχοπολιτικές διαιρέσεις ενός άνισα επανενωμένου έθνους.

Ωστόσο, αν κοιτάξετε την Ευρώπη στο σύνολό της και ειδικά την ευρωζώνη στο σύνολό της, η αυξανόμενη

μετανάστευση δεν μπορεί να είναι η πρωταρχική εξήγηση για την έξαρση του δεξιού λαϊκισμού.

Σε άλλες χώρες, η εξέλιξη της κοινής γνώμης αναπτύχθηκε πολύ νωρίτερα και μάλιστα μετά την αμφιλεγόμενη πολιτική για την υπέρβαση μιας κρίσης χρέους που προήλθε από την κρίση στον τραπεζικό τομέα.

Όπως γνωρίζουμε, στη Γερμανία, το κόμμα AfD ξεκίνησε από μια ομάδα οικονομολόγων και επιχειρηματιών, γύρω από τον καθηγητή οικονομικών Bernd Lucke, δηλαδή από τους ανθρώπους, που φοβούνταν την πρόσδεση ενός ευημερούμενου μεγάλου εξαγωγέα στις αλυσίδες μιας “χρεωστικής ένωσης”, με σκοπό να αναδείξει μια ευρεία και αποτελεσματική πολεμική εκστρατεία ενάντια στην απειλή αλληλο-τροφοδότησης του χρέους.

Την περασμένη εβδομάδα* (εννοεί την 14η Σεπτεμβρίου), η δέκατη επέτειος της πτώχευσης των Lehmann Brothers μας υπενθύμισε τα επιχειρήματα σχετικά με τα αίτια της κρίσης - ήταν η αποτυχία της αγοράς ή οι κυβερνητικές αποτυχίες; - και την πολιτική της αναγκαστικής εσωτερικής υποτίμησης.

Αυτή η συζήτηση διεξήχθη σε άλλα κράτη μέλη της ευρωζώνης με ουσιαστικό αντίκτυπο στην κοινή γνώμη, ενώ εδώ στη Γερμανία ήταν πάντοτε μειωμένη τόσο από την κυβέρνηση όσο και από τον Τύπο.

Η Γερμανία μόνη.

Οι επικρατούσες επικριτικές φωνές στη διεθνή συζήτηση μεταξύ των οικονομολόγων, οι οποίες ήταν οι φωνές της «αγγλοσαξωνικής σχολής» (mainstream) εναντίον των πολιτικών λιτότητας που βασίζονται στους Schäuble και Merkel, έχουν ελάχιστα τονισθεί και εκτιμηθεί από τις επιχειρηματικές σελίδες των κορυφαίων μέσων ενημέρωσης στη Γερμανία, καθώς στις πολιτικές τους σελίδες τα κοινωνικά και ανθρώπινα κόστη που έχουν ξεπεράσει αυτές οι πολιτικές - και σε καμία περίπτωση όχι μόνο σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλία - αγνοούνταν λίγο-πολύ.

Σε ορισμένες ευρωπαϊκές περιφέρειες, το ποσοστό ανεργίας παραμένει κάτω από το 20%, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων είναι σχεδόν διπλάσιο.

Εάν σήμερα ανησυχούμε για τη δημοκρατική σταθερότητα στο εσωτερικό μας, θα πρέπει να θυμόμαστε και τη μοίρα των λεγόμενων «χωρών διάσωσης»: Είναι ένα σκάνδαλο που στο μεγάλο σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης μια τέτοια δρακόντεια πολιτική που διέρρηξε βαθιά το δίχτυ κοινωνικής ασφάλισης άλλων λαών λείπει ακόμη και στη βασική νομιμοποίησή της - τουλάχιστον σύμφωνα με τα συνήθη δημοκρατικά πρότυπα.

Και αυτό εξακολουθεί να τροφοδοτεί τη ρήξη των λαών της Ευρώπης.

Δεδομένου ότι οι απόψεις της κοινής γνώμης για την πολιτική στην ΕΕ σχηματίζονται αποκλειστικά εντός των εθνικών συνόρων και ότι αυτές οι διαφορετικές δημόσιες σφαίρες δεν είναι ακόμη άμεσα διαθέσιμες, οι αντιφατικές αφηγήσεις κρίσης έχουν ριζώσει σε διάφορες χώρες της ευρωζώνης κατά την τελευταία δεκαετία.

Αυτές οι αφηγήσεις έχουν δηλητηριάσει βαθιά το πολιτικό κλίμα, αφού ο καθένας είναι προσκολλημένος αποκλειστικά στη δική του εθνική προοπτική. Εμποδίζει έτσι την από κοινού προοπτική και την αμοιβαία λήψη αποφάσεων. Χωρίς αυτά δεν μπορεί να διαμορφωθεί καμία κοινή αντίληψη «για το ένα ή για το άλλο». Πόσο μάλλον μπορεί να διαμορφωθεί από κοινού η αίσθηση για τις κοινές απειλές που πλήττουν όλους μας εξίσου. Κι όλα αυτά ενώ μπορεί να υπάρξουν προοπτικές στην βάση μια κοινής προειλημμένης πολιτικής η οποία μπορεί να αντιμετωπίσει κοινά ζητήματα εφόσον υιοθετηθεί συνεταιρικό πνεύμα και θετική συμπεριφορά.

Στη Γερμανία αυτό το είδος εγωισμού αντικατοπτρίζεται στην επιλεκτική συνειδητοποίηση των λόγων για την έλλειψη συνεταιρικού πνεύματος στην Ευρώπη.

Είμαι έκπληκτος για την προχειρότητα της γερμανικής κυβέρνησης που πιστεύει ότι μπορεί να κερδίσει από τους εταίρους όταν πρόκειται για τις πολιτικές που μας απασχολούν - τους πρόσφυγες, την άμυνα, την εξωτερική πολιτική και το εξωτερικό εμπόριο - και ταυτόχρονα υψώνει τείχη, αρνείται τη συνεργασία, στο κεντρικό ζήτημα, αυτό της πολιτικής ολοκλήρωσης της ΟΝΕ.

Εντός της ΕΕ, ο εσωτερικός κύκλος των κρατών-μελών της ΟΝΕ είναι τόσο στενά συνδεδεμένος μεταξύ τους

ώστε έχει αποκρυσταλλωθεί ένας πυρήνας, έστω και για οικονομικούς λόγους.

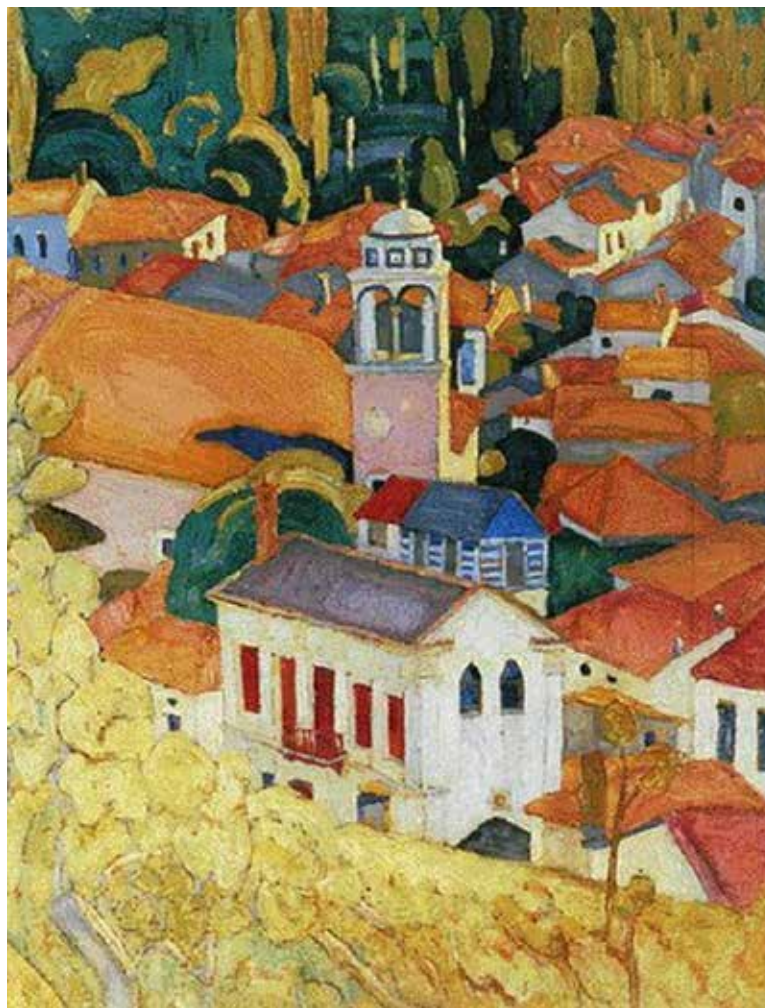
Ως εκ τούτου, οι χώρες της ευρωζώνης θα μπορούσαν, φυσικά, να προσφέρονται οικειοθελώς για να δρουν ως ρυθμιστές στη διαδικασία της περαιτέρω ολοκλήρωσης. Από την άλλη πλευρά όμως, η ίδια αυτή ομάδα χωρών υποφέρει από ένα πρόβλημα που απειλεί να βλάψει ολόκληρο το Ευρωπαϊκό Έργο: Εμείς, ειδικά αυτοί της οικονομικά ανερχόμενης Γερμανίας, καταπνίγουμε το απλό γεγονός ότι το ευρώ εισήχθη με την προσδοκία και την πολιτική υπόσχεση ότι τα επίπεδα διαβίωσης σε όλα τα κράτη μέλη θα συγκλίνουν - ενώ, στην πραγματικότητα, έχει γίνει το απολύτως αντίθετο.

Καταργούμε τον πραγματικό λόγο της έλλειψης συνεταιρικού πνεύματος που είναι πιο επείγον σήμερα από ποτέ - δηλαδή το γεγονός ότι καμία νομισματική ένωση δεν μπορεί μακροπρόθεσμα να επιβιώσει ενόψει μιας όλο και μεγαλύτερης απόκλισης στις επιδόσεις διαφορετικών εθνικών οικονομιών και συνεπώς στο επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού των διαφόρων κρατών μελών.

Εκτός από το γεγονός ότι, σήμερα, μετά από έναν επιταχυνόμενο καπιταλιστικό εκσυγχρονισμό, πρέπει επίσης να αντιμετωπίσουμε την αναταραχή για βαθιές κοινωνικές αλλαγές, θεωρώ ότι τα αντιευρωπαϊκά συναισθήματα που διαδόθηκαν τόσο από τα αριστερά όσο και από τα δεξιά λαϊκίστικα κινήματα δεν είναι φαινόμενο που αντικατοπτρίζει μόνο το σημερινό είδος ξενοφοβικού εθνικισμού.

Αυτές οι ευρωσκεπτικές επιρροές και συμπεριφορές έχουν διαφορετικές ρίζες που κρύβονται στην αποτυχία της ίδιας της ευρωπαϊκής διαδικασίας ολοκλήρωσης. Αναδύθηκαν δε ανεξάρτητα από την πιο πρόσφατη λαϊκιστική πληγή των ξενοφοβικών αντιδράσεων μετά την μετανάστευση.

Στην Ιταλία, για παράδειγμα, ο ευρωσκεπτικισμός παρέχει τον μοναδικό άξονα συνεργασίας μεταξύ του αριστερού και του δεξιού λαϊκισμού, δηλαδή ανάμεσα σε ιδεολογικά στρατόπεδα που είναι βαθιά χωρισμένα όταν πρόκειται για θέματα “εθνικής ταυτότητας”.

Σπύρος ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ

Αρκετά ανεξάρτητα από το ζήτημα της μετανάστευσης, ο ευρωσκεπτικισμός μπορεί να προσελκύσει την ρεαλιστική αντίληψη ότι η νομισματική ένωση δεν αντιπροσωπεύει πλέον ένα «win-win» για όλα τα μέλη.

Ο νότος ενάντια στο βόρειο τμήμα της Ευρώπης και αντίστροφα: Ενώ οι «ηττημένοι» αισθάνονται άσχημα και αντιμετωπίζονται άδικα, οι «νικητές» αποκρούουν τις φοβερές απαιτήσεις της αντίπαλης πλευράς.

Το Σχέδιο του Macron

Όπως προκύπτει, το αυστηρό σύστημα κανόνων που επιβάλλεται στα κράτη μέλη της ευρωζώνης, χωρίς να δημιουργούνται αντισταθμιστικές αρμοδιότητες και περιθώριο ευέλικτης από κοινού διεκπεραίωσης των υποθέσεων, είναι μια διευθέτηση προς όφελος των οικονομικά ισχυρότερων μελών.

Ως εκ τούτου, το πραγματικό ερώτημα στο μυαλό μου δεν προκύπτει από μια απροσδιόριστη έννοια είτε «για» την Ευρώπη, είτε «ενάντια» στην Ευρώπη.

Κάτω από αυτή την ακατέργαστη πόλωση ενός “φιλο-” ή “αντι-” που συνεχίζει χωρίς περαιτέρω διαφοροποίηση, εξακολουθεί να υπάρχει στους υποτιθέμενους φίλους της Ευρώπης ένα σιωπηλό ερώτημα που μέχρι στιγμής παραμένει άθικτο (ακόμα κι αν σ’ αυτήν κυριαρχούν τα συνεχή λάθη) :

- εάν μια νομισματική ένωση που λειτουργεί κάτω από βέλτιστες συνθήκες πρέπει απλώς να γίνει “ανθεκτική στις καιρικές συνθήκες” ενάντια στον κίνδυνο περαιτέρω κερδοσκοπίας ή

- αν πρέπει να τηρήσουμε γρήγορα τις αθετημένες υποσχέσεις σχετικά με την ανάπτυξη της οικονομικής σύγκλισης στη ζώνη του ευρώ και να αναπτύξουμε με συνέπεια τη νομισματική ένωση σε μία προνοητική και αποτελεσματική ευρωπαϊκή πολιτική ένωση.

Αυτή η υπόσχεση ήταν κάποτε πολιτικά συνδεδεμένη με την εισαγωγή της ΟΝΕ.

Στις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις από τον Εμμανουελ Μακρόν και οι δύο στόχοι έχουν την ίδια αξία: αφενός, η πρόοδος προς τη διαφύλαξη του ευρώ με τη βοήθεια των γνωστών προτάσεων τραπεζικής ένωσης, και αφετέρου ενός αντίστοιχου καθεστώτος πτώχευσης, με κοινή εγγύηση καταθέσεων για αποταμιεύσεις και ένα Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο δημοκρατικά ελεγχόμενο σε επίπεδο ΕΕ.

Παρά τις διάσπαρτες ανακοινώσεις, είναι γνωστό ότι η γερμανική κυβέρνηση εμποδίζει οποιαδήποτε περαιτέρω βήματα σ’ αυτή την κατεύθυνση - και αντιστέκεται σε όλα αυτά μέχρι τώρα.

Ωστόσο, ο Macron προτείνει την ίδρυση ενός προϋπολογισμού της ευρωζώνης και - υπό τον τίτλο «Υπουργός Οικονομικών της Ευρώπης» - τη δημιουργία δημοκρατικά ελεγχόμενων αρμοδιοτήτων για πολιτική δράση στο ίδιο επίπεδο.

Για να μπορέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση να αποκτήσει πολιτική βούληση και ανανεωμένη λαϊκή στήριξη μόνο με τη δημιουργία ικανοτήτων και προϋπολογισμού

για την εφαρμογή δημοκρατικά νομιμοποιημένων προγραμμάτων ενάντια στην περαιτέρω οικονομική και κοινωνική απόκλιση μεταξύ των κρατών μελών.

Είναι ενδιαφέρον ότι αυτή η αποφασιστική εναλλακτική λύση μεταξύ του στόχου της σταθεροποίησης του νομίσματος αφενός και του εμβληματικού στόχου των πολιτικών που αποσκοπούν στη συγκράτηση και τη συρρίκνωση των οικονομικών ανισοροπιών αφετέρου, δεν έχει τεθεί ακόμη στο τραπέζι για μια ευρεία πολιτική συζήτηση.

Δεν υπάρχει καμία φιλοευρωπαϊκή Αριστερά που να αγωνίζεται για την οικοδόμηση μιας Ευρωσυνεργασίας που να μπορεί να διαδραματίσει ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο και, ως εκ τούτου, να έχει στο προσκήνιο τους μεγάλους στόχους, όπως είναι η αποτελεσματική παύση της φοροδιαφυγής και μια πολύ αυστηρότερη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Με αυτόν τον τρόπο, οι ευρωπαίοι σοσιαλδημοκράτες πρώτα απ’ όλα θα απελευθερωθούν από τους περίπλοκους φιλελεύθερους και νεοφιλελεύθερους στόχους ενός ασαφούς «κέντρου».

Ο λόγος για την παρακμή των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων είναι η έλλειψη προφίλ τους. Κανείς δεν ξέρει πια τι χρειάζονται.

Οι σοσιαλδημοκράτες δεν τολμούν εδώ και καιρό, να συλλάβουν τη συστηματική «εξημέρωση» του καπιταλισμού στο ίδιο επίπεδο μάλιστα όπου οι απορυθμισμένες αγορές ξεγλιστρούν.

Κατά την πραγματοποίηση αυτής της σχέσης, δεν ασχολούμαι ιδιαίτερα με την τύχη μιας ξεχωριστής οικογένειας κομμάτων - αν και πρέπει πάντα να θυμόμαστε όταν μιλάμε για αυτό, ότι η μοίρα της δημοκρατίας στη Γερμανία είναι ιστορικά πιο δεμένη με εκείνη του SPD παρά με οποιαδήποτε άλλο πολιτικό κόμμα.

Η γενική μου ανησυχία είναι με το ανεξήγητο φαινόμενο ότι τα καθιερωμένα πολιτικά κόμματα στην Ευρώπη δεν επιθυμούν ή αποτυγχάνουν να δημιουργήσουν πλατφόρμες πάνω στις οποίες οι θέσεις και οι επιλογές ζωτικής σημασίας για το μέλλον της Ευρώπης είναι αρκετά διαφοροποιημένες. Οι προσεχείς ευρωπαϊκές

εκλογές χρησιμεύουν ως πειραματική σχεδίαση στο θέμα αυτό.

Από τη μια πλευρά, ο Εμμανουήλ Μακρόν, του οποίου το κίνημα μέχρι στιγμής δεν εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προσπαθεί να διαλύσει τις σημερινές ομάδες κομμάτων για να οικοδομήσει μια σαφώς αναγνωρίσιμη φιλοευρωπαϊκή πτέρυγα.

Αντίθετα, όλες οι ομάδες που εκπροσωπούνται σήμερα στο Κοινοβούλιο, με την προφανή εξαίρεση των ακροδεξιών φατριών αντι-ΕΕ, χωρίζονται εσωτερικά, χωρίς να έχουν πραγματικά τον απαιτούμενο «βαθμό διαφοροποίησης».

Όχι όλες αλλά οι περισσότερες ομάδες επιτρέπουν εσωτερικά μια ευρέως διαδεδομένη πράξη, αυτή των ισοροπιών, όπως το ΕΛΚ που μέχρι τώρα είναι προσκολλημένο να χορηγεί την ιδιότητα του μέλους στον Orbán.

Η νοοτροπία και η συμπεριφορά του μέλους της CSU, Manfred Weber, που επιδιώκει να γίνει πρόεδρος, είναι χαρακτηριστικά «νερόβραστη», με μια τελείως διφορούμενη στάση.

Αλλά υπάρχουν και άλλοι τέτοιοι παρόμοιοι διαχωρισμοί, που διατρέχουν τις φιλελεύθερες, σοσιαλιστικές και (όχι μόνο) αριστερές ομάδες.

Όσον αφορά τουλάχιστον μια χλιαρή δέσμευση προς την Ευρώπη, οι Πράσινοι μπορεί να μοιράζονται μια περισσότερο ή λιγότερο σαφή θέση. Έτσι, ακόμη και στο εσωτερικό του Κοινοβουλίου, το οποίο υποτίθεται ότι δημιουργεί πλειοψηφίες για τα κοινωνικά συμφέροντα που γενικεύονται πέρα από τα εθνικά σύνορα, το ευρωπαϊκό σχέδιο έχει προφανώς χάσει το έντονο χρώμα του.

Πιασμένοι σε μια παγίδα

Εάν τελικά ζητήσετε από μένα, όχι ως πολίτης αλλά ως ακαδημαϊκός παρατηρητής, ποια είναι η συνολική εκτίμησή μου σήμερα, θα πρέπει να παραδεχτώ ότι δεν βλέπω καμία ενθαρρυντική τάση αυτή τη στιγμή.

Βέβαια, τα οικονομικά συμφέροντα είναι τόσο αναμφισβήτητα και, παρά το Brexit, τόσο ισχυρά όσο ποτέ άλλοτε, είναι απίθανο η κατάρρευση της ευρωζώνης.

Αυτό συνεπάγεται την απάντηση στο δεύτερο ερώτημά μου: γιατί η ευρωζώνη εξακολουθεί να είναι συμπαγής; Ακόμα και για τους πρωταγωνιστές ενός βόρειου ευρώ οι κίνδυνοι διαχωρισμού από το νότο παραμένουν ανυπολόγιστοι.

Και για την αντίστοιχη περίπτωση της εξόδου ενός νότιου κράτους, είδαμε τη δοκιμαστική περίπτωση της τρέχουσας ιταλικής κυβέρνησης που, παρά τις δυνατές και σαφείς δηλώσεις κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, μια από τις προφανείς συνέπειες της αποχώρησης θα ήταν η μη βιωσιμότητα του χρέους της. Από την άλλη πλευρά, η αξιολόγηση αυτή δεν είναι πολύ παρήγορη.

Ας το παραδεχτούμε: εάν η ύποπτη σχέση μεταξύ της οικονομικής παρακμής των οικονομιών μελών της ευρωζώνης, αφενός, και της ενίσχυσης του δεξιού λαϊκισμού, αφετέρου, στην πραγματικότητα δεσπόζει, τότε βρισκόμαστε σε μια παγίδα στην οποία οι αναγκαίες κοινωνικές και πολιτιστικές προϋποθέσεις για μια ζωτική και ασφαλή δημοκρατία πλήττονται σαφώς περαιτέρω. Αυτό το αρνητικό σενάριο φυσικά δεν μπορεί να μετράει περισσότερο από αυτό κάθε αυτό.

Ωστόσο, η εμπειρία που ήδη έχουμε ως κοινή συνείδηση μας λέει ότι η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης βρίσκεται σε μια επικίνδυνη καθοδική καμπύλη.

Θα καταλάβουμε ότι φτάσαμε στο σημείο της μη επιστροφής μόνον όταν είναι πολύ αργά.

Μπορούμε μόνο να ελπίζουμε ότι η απόρριψη των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων του Macron από τη γερμανική κυβέρνηση δεν ήταν η τελευταία χαμένη ευκαιρία.

**Ο Jürgen Habermas είναι Γερμανός κοινωνιολόγος και φιλόσοφος.*

***Το κείμενο αυτό αποτελεί συνοπτική έκδοση ομιλίας που δόθηκε σε συνέδριο με θέμα «Νέες προοπτικές για την Ευρώπη» στο κολλέγιο ανθρωπιστικών επιστημών στο πανεπιστήμιο Goethe (Φρανκφούρτη), στο Bad Homburg (21 Σεπτεμβρίου 2018).*

Βασίλειος ΧΑΤΖΗΣ : Θαλασσογραφία

Το Πανεπιστήμιο της μεταπολίτευσης περνά κρίση. Ποιο Πανεπιστήμιο θέλουμε;

Γράφει ο Γιώργος ΜΠΑΡΜΠΑΣ*

Το κρίσιμο ερώτημα του τίτλου είναι «ποιο πανεπιστήμιο θέλουμε». Ο τίτλος θέτει το ερώτημα μετά τη διαπιστωτική διατύπωση ότι το πανεπιστήμιο της μεταπολίτευσης περνά κρίση. Θα αποφύγω να χρησιμοποιήσω την έκφραση «κρίση», όχι γιατί τα πράγματα δεν είναι άσχημα, αλλά γιατί το φαινόμενο έχει μια μεγάλη χρονική διάρκεια και δεν είμαι σίγουρος ότι η λέξη «κρίση» το αποδίδει σωστά.

Ποιο πανεπιστήμιο θέλουμε; Η δική μου απάντηση στο ερώτημα είναι ότι θέλουμε το πανεπιστήμιο που έχουμε

και έχουμε αυτό που θέλουμε. Αυτή την άποψη θα προσπαθήσω να εξηγήσω στη συνέχεια.

Πρώτα , δύο διευκρινήσεις.

Πρώτη: Όταν αναφερόμαστε στο πανεπιστήμιο έχουμε υπόψη μας ότι μιλάμε για τη λειτουργία ενός φορέα σε πολλές διαστάσεις: την επιστημονική-ερευνητική, τη διδακτική, την παραγωγή δηλαδή νέων επιστημόνων,

τη σχέση της επιστήμης με την κοινωνία και τις ανάγκες της, την οικονομική, την διοικητική-οργανωτική, κ.α. Δίχως να υποβαθμίζω τη σημασία καμίας από τις παραπάνω διαστάσεις ούτε να αγνοώ τις μεταξύ τους σχέσεις και αλληλεπιδράσεις, θεωρώ ότι το θέμα της σημερινής συζήτησης, μας καλεί να επικεντρωθούμε στη διοικητική-οργανωτική λειτουργία του πανεπιστημίου. Και εκεί θα σταθώ. Άλλωστε η επικαιρότητα μας πιέζει να δώσουμε απαντήσεις σε πολύ σοβαρά ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του.

Δεύτερη: Στη δική μου απάντηση το υποκείμενο του «θέλουμε» είναι οι πανεπιστημιακοί, τα μέλη ΔΕΠ, στην πλειονότητά τους. Η επισήμανση αυτή έχει να κάνει με την πολύ απλή διαπίστωση ότι η διοικητική-οργανωτική λειτουργία του πανεπιστημίου προσδιορίζεται πρώτα και κύρια από μας. Εμείς διοικούμε το πανεπιστήμιο μέσα από τα όργανα διοίκησης είτε τα συνολικά είτε τα επιμέρους. Βεβαίως η διοίκηση και οι αποφάσεις που παίρνουμε είναι ή οφείλουν να είναι μέσα στο θεσμικό πλαίσιο που αποφασίζεται από την κεντρική εξουσία. Και εκεί, υπάρχουν ευθύνες για τα κακώς κείμενα, ευθύνες που οφείλουμε να τις διακρίνουμε και να τις κατονομάζουμε συγκεκριμένα. Να πάρουμε όμως υπόψη μας ότι έχουμε και εμείς σημαντικό ρόλο στην ίδια τη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου είτε άμεσα μέσα από τα όργανα των πανεπιστημίων είτε έμμεσα από συναδέλφους που βρίσκονται στα κέντρα λήψης αυτών των αποφάσεων. Εμείς όμως έχουμε την κύρια ευθύνη της διαχείρισης του θεσμικού πλαισίου και μάλιστα με αυξημένη -σε σχέση με άλλους φορείς- ανεξαρτησία λόγω του αυτοδιοίκητου. Η ζωή του πανεπιστημίου καθημερινά και σε βάθος χρόνου διαμορφώνεται κυρίως από επιλογές και αποφάσεις των οργάνων διοίκησης, από συμπεριφορές και πράξεις δικές μας, συλλογικές ή ατομικές.

Το Άσυλο. Η ευθύνη.

Χαρακτηριστικό όσο και επίκαιρο παράδειγμα το πρόβλημα της διακίνησης ναρκωτικών και των επιθέσεων

κατά της ζωής ή περιουσίας μέσα στους πανεπιστημιακούς χώρους. Η ανάδειξη για άλλη μια φορά του ζητήματος του ασύλου. Κανείς δεν διαφωνεί ότι το θεσμικό πλαίσιο έχει ασάφειες που δημιουργούν εμπόδια. Επίσης κανείς δεν φαίνεται να διαφωνεί ότι το άσυλο δεν μπορεί να καλύπτει παράνομες πράξεις και μάλιστα σαν αυτές που ανέφερα. Αλλά είναι επίσης σαφές ότι εμείς δεν είχαμε ποτέ καθαρό λόγο προς την κοινωνία και την πολιτική εξουσία. Να πούμε δηλαδή με τον πιο καθαρό και επίσημο τρόπο ότι το άσυλο δεν καλύπτει εγκληματικές πράξεις, πράξεις του κοινού ποινικού δικαίου και ιδιαίτερα όσες στρέφονται κατά της ζωής και περιουσίας των πολιτών. Να δηλώσουμε καθαρά ότι ο νόμος θέλουμε να ισχύει και να λειτουργεί μέσα στο πανεπιστήμιο όπως και σε οποιονδήποτε άλλο κοινωνικό χώρο. Και πως αυτό σημαίνει ότι τα εντεταλμένα όργανα για την τήρηση του νόμου (αστυνομία και δικαστική εξουσία) θέλουμε και ζητάμε να λειτουργούν μέσα στο πανεπιστήμιο όπως επιβάλλεται να λειτουργούν σε κάθε γωνιά της ελληνικής επικράτειας, άμεσα, δίχως να περιμένουν την πρόσκληση του πρύτανη. Γιατί μπορεί η όποια καθυστέρηση, η όποια γραφειοκρατία να έχει ολέθριες συνέπειες στη ζωή πολιτών. Και την άδεια αυτή τους δίνουμε από τώρα, από τα πριν. Γιατί νόμος, κανόνας θεσπισμένος, δίχως συνέπειες από τη μη τήρησή του δεν είναι κανόνας. Κανόνας δίχως συνέπειες είναι μια άχρηστη και επικίνδυνη ρητορεία. Αυτά θα έπρεπε να τα είχαμε πει. Να είχαμε βγει όλοι, συντεταγμένα και να τα δηλώσουμε. Να είναι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων των τμημάτων πάνω στις οποίες θα πατούσε η σύγκλητος και θα έβγαζε μια ανάλογη απόφαση και πάνω σ' αυτήν θα λειτουργούσε η πρυτανική αρχή. Κι αυτό μέχρι να τροποποιηθεί ο νόμος και να ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες. Μια τέτοια στάση συνολική, από όλα τα πανεπιστήμια, από την πλειονότητα των τμημάτων και των σχολών, από την πλειονότητα δηλαδή των πανεπιστημιακών, θα ήταν δυνατόν να αγνοηθεί από την πολιτική ηγεσία, από τους δικαστικούς λειτουργούς, από την αστυνομία, από τις τοπικές κοινωνίες; Και είμαι σίγουρος ότι αν το θέλαμε και το είχαμε κάνει, ο νόμος θα είχε ήδη αλλάξει.

Δεν το έχουμε κάνει. Χρόνια τώρα. Παρά μόνο κάθε φορά

Christos TZIOLAS : Musicians, 2015

που ζούμε ένα τέτοιο συμβάν δείχνουμε με το δάκτυλο την ασάφεια του νόμου και την αδράνεια της πολιτικής ηγεσίας. Και βεβαίως έχει αυτή τις πολύ σοβαρές ευθύνες της. Αλλά την ίδια στιγμή εμείς κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλο που υψώνουμε. Και δηλώνουμε ότι δεν έχουμε ευθύνη. Πλάνη. Έχουμε και πολλή μεγάλη. Αλλά αποφεύγουμε να την αναγνωρίσουμε. Γιατί δεν θέλουμε ή δεν αντέχουμε να πάρουμε την ευθύνη. Γιατί φοβόμαστε να συγκρουστούμε με κατεστημένες νοοτροπίες, φοβόμαστε ότι θα μας κατηγορήσουν ότι είμαστε αντιδραστικοί, δεξιοί, ότι απαρνιόμαστε κατακτήσεις του δημοκρατικού κινήματος και μάλιστα μιας τόσο δημοφιλούς κατάκτησης όπως το άσυλο.

Το πρόβλημα της ελευθερίας.

Υπάρχει πρόβλημα με την ελευθερία του λόγου σήμερα στα πανεπιστήμια; Βεβαίως και υπάρχει. Αλλά όχι

αυτό που καλείται να προστατέψει το άσυλο. Δεν κινδυνεύουμε από χαφιέδες ή ασφαλίτες που εργάζονται για λογαριασμό της κεντρικής εξουσίας. Αυτό ήταν μια πραγματικότητα που τερματίστηκε πριν μισό αιώνα. Είναι αστείο και να το αναφέρει κανείς σήμερα. Σήμερα ο κίνδυνος είναι εντός των τειχών. Η εναντίωση ενός χαμηλόβαθμου συναδέλφου απέναντι σε έναν υψηλόβαθμο μπορεί να του κοστίσει στην εξέλιξη του. Όλοι μας ζούμε καταστάσεις περιστολής ή περιορισμού της ελευθερίας του λόγου μέσα σε γενικές συνελεύσεις προς χάριν συντεχνιακών συμφερόντων. Το γνωστό «τα εν οίκω, μη εν δήμω». Πόσο καλλιεργούμε την ελευθερία της έκφρασης στους φοιτητές μέσα από τα μαθήματά μας; Πόσο αντέχουμε και ανεχόμαστε την άλλη – αντίθετη άποψη από αυτούς και την κριτική τους απέναντί μας; Γιατί λοιπόν μας παραξενεύει όταν φοιτητές – μέλη

συνήθως κομματικών παρατάξεων με τον αέρα του ισχυρού (λόγω κομματικής πλάτης)- φέρονται σε άλλους και σε μας με πράξεις ή λόγια βίας; Είναι γνωστό ότι στον ελληνικό ακαδημαϊκό χώρο σπάνια συναντούμε την θετική αποδοχή των διαφωνιών ακόμα και σε επιστημονικά ζητήματα. Αποστρεφόμαστε δηλαδή ό,τι πιο φυσικό και φυσιολογικό, ό,τι πιο δημιουργικό και ελεύθερο.

Από αυτούς τους κινδύνους περιορισμού της ελευθερίας του λόγου, κανένας νόμος για το άσυλο δεν μας προστατεύει. Η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης κινδυνεύει από μια εγωκεντρική συμπεριφορά, από την αίσθηση ότι δεν ελεγχόμαστε, μιας και είμαστε αυτοδιοίκητοι, από την αίσθηση μιας ισχύος που μας δίνει η θέση μας, από τον μη σεβασμό του άλλου, του συναδέλφου, του φοιτητή, του εργαζόμενου. Διδάσκουμε με την πράξη μας την αυθαιρεσία της εξουσίας ή στον αντίποδα της, την θρασυδειλία. Ποιος ασχολήθηκε ποτέ σοβαρά με αυτά τα προβλήματα; Τυπικά υπάρχουν διαδικασίες που διασφαλίζουν όποιον θίγεται. Αλλά όλοι γνωρίζουμε ότι σπάνια κάποιος καταφεύγει σ' αυτές από τον φόβο των μελλοντικών αντεκδικήσεων. Άλλωστε τις περισσότερες φορές ο συναδελφικός περίγυρος προσπαθεί να συγκαλύψει αυτές τις συμπεριφορές και σε περίπτωση καταγγελίας να υποστηρίξει τον «θιγόμενο» θύτη.

Δύο ακόμα παραδείγματα : ο νόμος Διαμαντοπούλου, η αξιολόγηση

Να θυμηθούμε τι έγινε με τον νόμο Διαμαντοπούλου. Δεν θα ανοίξω την συζήτηση για τον ίδιο τον νόμο. Δεν έχει νόημα αυτή τη στιγμή. Θέλω να σταθώ σε δύο διαπιστώσεις. Ο νόμος ακυρώθηκε στην πράξη από μας πριν ξηλωθεί βήμα – βήμα από τους διαδόχους της κ. Διαμαντοπούλου στο υπουργείο παιδείας, τρεις μάλιστα εκ των οποίων ανήκουν στη συντεχνία μας. Η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι ο νόμος απορρίφθηκε δίχως να υπάρχει αντιπρόταση. Η απόρριψη του νέου πλαισίου είχε στόχο τη διατήρηση των πραγμάτων ως είχαν. Δεν

θέλαμε –όπως και δεν θέλουμε- να αλλάξει τίποτε.

Το επόμενο παράδειγμα αφορά στην εξωτερική αξιολόγηση των πανεπιστημιακών τμημάτων. Θα θυμάστε, όσοι είστε συνάδελφοι, ότι στην αρχή, οι συνελεύσεις των τμημάτων απέρριπταν μαζικά την εξωτερική αξιολόγηση με επιχειρήματα παρόμοια αυτών που είχαν ήδη διατυπωθεί σε άλλους χώρους δημοσίων υπαλλήλων. Κοινός παρονομαστής ήταν η εναντίωση στον έλεγχο της εξουσίας και ο κίνδυνος ακόμα μεγαλύτερης περιστολής της ελευθερίας των ελεγχόμενων υπαλλήλων. Μόνο που αυτή η «επανάσταση» αποδείχτηκε πολύ γρήγορα «κούφια». Μόλις μας κοινοποιήθηκε ότι η συμμετοχή στα όποια προγράμματα, ευρωπαϊκά ή άλλα, προϋπόθετε την αποδοχή της εξωτερικής αξιολόγησης, αμέσως υποστείλαμε την επαναστατική σημαία και αποδεχτήκαμε την αξιολόγηση.

Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν είναι ενδεικτικά μιας κατάστασης που επικρατεί στη λειτουργία του πανεπιστημίου. Δεν είναι τυχαίο ότι δεν έχουμε μια εικόνα των προβλημάτων, καταγεγραμμένη με ειλικρίνεια, πληρότητα, αξιοπιστία, δίχως στρογγυλέματα και ωραιοποιήσεις. Γι' αυτό και η συναγωγή ολοκληρωμένων συμπερασμάτων είναι δύσκολη. Η συνόψιση κατά συνέπεια που θα επιχειρήσω θα αφήσει απ' έξω πολλά και σημαντικά ζητήματα. Αυτά όμως που θα περιέχει θεωρώ ότι είναι υπαρκτά και σοβαρά.

Φόβος ανάληψης ευθύνης, μετάθεση ευθυνών, αυθαιρεσία ή κατάχρηση στην άσκηση της όποιας εξουσίας, μη σεβασμός του άλλου, συντεχνιακή νοοτροπία, διεκδίκηση δικαιωμάτων δίχως αντίστοιχη δέσμευση σε υποχρεώσεις, βόλεμα, να μην αλλάξει τίποτα (εκτός από αυτά που μας συμφέρουν), είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά που έχουν ριζώσει στη λειτουργία μας, που εντάσσονται στην παθογένεια της συμπεριφοράς μας.

Μέσα από όλα όσα ζούμε και φάνηκαν στα παραδείγματα, αναδεικνύεται ένα σοβαρό έλλειμμα στην έννοια της ελευθερίας. Η ελευθερία νοείται ακόμα ως διεκδίκηση δικαιωμάτων για τον εαυτό μας ή την ομάδα στην οποία ανήκουμε. Η αντίληψη αυτή ριζώνει σε μια γενικότερη

νοοτροπία της ελληνικής κοινωνίας και ενισχύθηκε σε προγενέστερες περιόδους, όπου όντως το κύριο πρόβλημα ήταν η απειλή των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων από την κρατική εξουσία. Αυτός ο κύκλος έκλεισε με τη μεταπολίτευση, εδώ και 40 περίπου χρόνια.

Ελευθερία και λειτουργική κοινωνία.

Σήμερα δεν τίθεται έτσι το θέμα της ελευθερίας. Δίχως να έχουν εκλείψει οι κίνδυνοι περιορισμού των ελευθεριών από την κρατική εξουσία, το κύριο ερώτημα έχει μετατεθεί στη λειτουργία των θεσμών και της κοινωνίας. Η νοοτροπία της περιχαράκωσης του καθενός μέσα σε μια ομάδα, η υπεράσπιση των συμφερόντων μας μέσα στο πλαίσιο μιας ομάδας απέναντι σε άλλες, είναι το κύριο γνώρισμα της κοινωνίας. Εδώ θα πρέπει να συμπληρώσουμε ότι η πρόσληψη της ελευθερίας ως διεκδίκησης δικαιωμάτων, δεν περιέχει μέσα της την ευθύνη για αντίστοιχη ανάληψη υποχρεώσεων και ευθυνών έναντι των άλλων. Διεκδικούμε αυτό που θεωρούμε ότι δικαιούμαστε ως ομάδα και μας το στερούν ή απειλείται να στερηθεί. Καμία ευθύνη, καμία υποχρέωση. Αυτό όμως δεν χτίζει μια ενιαία κοινωνία αλλά ένα συνονθύλευμα ομάδων που συνυπάρχουν μέσα από τον ανταγωνισμό τους.

Το θέμα έχει πολλές πτυχές και δεν μπορεί να εξαντληθεί με μια επισήμανση. Ωστόσο θεωρώ ότι είναι σημαντικό να τεθεί. Η αντίδραση στους θεσμοθετημένους μηχανισμούς ελέγχου, η συντεχνιακή νοοτροπία και συμπεριφορά, η διατήρηση των πραγμάτων ως έχουν και μας βολεύουν κρύβουν μια νοοτροπία που διατηρεί στον πυρήνα της την παρωχημένη αντίληψη της ελευθερίας ως διεκδίκησης δικαιωμάτων. Μιας ελευθερίας που δεν περιέχει τη σχέση με τον άλλο. Τον άλλο ως πρόσωπο, ως άλλη κοινωνική ομάδα, ως κοινωνία συνολικά. Δεν περιέχει την ευθύνη για την ελευθερία και τον σεβασμό του άλλου ταυτόχρονα με την προστασία της ελευθερίας και του σεβασμού του εαυτού μας.

Αυτή η μερική αντίληψη του εαυτού ως μέλους μιας

επιμέρους ομάδας και όχι ως μέλους μιας ενιαίας κοινωνίας θα μπορούσε να εντοπιστεί πίσω από όλες αυτές τις συμπεριφορές που αναφέρθηκαν. Δεν αποτελεί ιδιαίτερο γνώρισμα της πανεπιστημιακής κοινότητας. Αλλά σε μας εκδηλώνεται με μεγαλύτερη ένταση, καθώς μέσα από το αυτοδιοίκητο, διαμορφώνεται ένα ευνοϊκό πεδίο για την έκφρασή του και την καταγραφή του ως αυθαιρεσία στην άσκηση της δικής μας εξουσίας ή ως κατάχρηση εξουσίας.

Η υπέρβαση αυτής της μερικότητας στην κοινωνική μας συγκρότηση και λειτουργία, είναι το αναγκαίο βήμα για την απάντηση στις παθογένειες της πανεπιστημιακής ζωής. Μας λείπουν όμως δύο βασικά στοιχεία.

Το ένα είναι η αναγνώριση του προβλήματος ως πρώτο αναγκαίο βήμα για να αναλάβουμε την ευθύνη της επίλυσής του.

Το δεύτερο είναι η ικανότητα να διαχειριστούμε την αντίθεση – αντίφαση ανάμεσα στο «εγώ» (το κοινωνικό εγώ με τις προσδοκίες, επιθυμίες ανάγκες που αναγνωρίζουμε στον εαυτό μας ή στην ομάδα μας) και στο «εμείς» (το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, το σύνολο της κοινωνίας).

Το στοίχημα είναι δύσκολο και θα μας πάρει πολύ χρόνο να το κερδίσουμε, αν καταφέρουμε ποτέ να το κερδίσουμε.

**Ο Γιώργος ΜΠΑΡΜΠΑΣ εργάζεται ως επίκουρος καθηγητής στον Τομέα Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. με γνωστικό αντικείμενο «Εκπαίδευση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες». Το ερευνητικό, διδακτικό του έργο, καθώς και η συνεργασία του με μονάδες της γενικής και ειδικής εκπαίδευσης συνδέονται με τους τρεις βασικούς τομείς των ερευνητικών του δραστηριοτήτων: τα σοβαρά προβλήματα στη μάθηση και στις κοινωνικές σχέσεις των μαθητών της γενικής εκπαίδευσης, τα παιδαγωγικά ζητήματα της ειδικής εκπαίδευσης και την εκπαίδευση των μαθητών με νοητική ανεπάρκεια.*

Το εργατικό Κίνημα στη Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20ου αιώνα

*Γράφει ο Απόστολος ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ**

Στη Θεσσαλονίκη των αρχών του 20ου αιώνα, παρά τις όποιες αναστολές και περιορισμούς που επέβαλε το αυταρχικό και τυραννικό τουρκικό καθεστώς τόσο του σουλτάνου Αβδούλ Χαμίτ Β' όσο και των Νεότουρκων που κατέλαβαν την εξουσία στη συνέχεια, εκδηλώθηκε ένα δυναμικό εργατικό κίνημα παράλληλα με την αναταραχή, τους εθνικούς ανταγωνισμούς και τις συγκρούσεις στο χώρο της Μακεδονίας αλλά και την κυοφορούμενη αναμέτρηση συμφερόντων των Μεγάλων Δυνάμεων της Ευρώπης.

Θεσσαλονίκη : αρχές του 20ου αιώνα

Η πόλη της Θεσσαλονίκης, το μεγαλύτερο τότε αστικό κέντρο της παρακμάζουσας Οθωμανικής

αυτοκρατορίας στον ευρωπαϊκό χώρο, είχε επιλεγεί ως τόπος εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που επέβαλαν οι Μεγάλες Δυνάμεις στην Υψηλή Πύλη. Ένεκα των παρεχόμενων διευκολύνσεων αλλά και των στρατηγικών χαρακτηριστικών της η πόλη αποτελούσε τότε πόλο έλξης του ευρωπαϊκού κεφαλαίου και των ευρωπαϊών επενδυτών και επιχειρηματιών που έσπευσαν να επωφεληθούν των μεγάλων ευκαιριών υπογράφοντας με το τουρκικό δημόσιο συμβάσεις μακράς διάρκειας, άνευ ουσιαστικά δεσμευτικών όρων και περιορισμών που εξασφάλιζαν πλήρη ασυδοσία τόσο στο ύψος των κερδών όσο και στις συνθήκες απόκτησής τους. Σχεδόν το σύνολο των μεγάλων έργων υποδομής και

εγκαταστάσεων που κατασκευάστηκαν την περίοδο αυτή στη Θεσσαλονίκη πραγματοποιήθηκαν με εισαγόμενα κεφάλαια από την Ευρώπη, ενώ υπήρξαν και περιπτώσεις ανάληψης μεγάλων έργων από μεγαλοκεφαλαιούχους «ντονμέδες» (εξισλαμισθέντες Εβραίους) που αποτελούσαν την κυρίαρχη κοινωνικά και οικονομικά τάξη της πόλης, τουλάχιστον ως την πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα.

Οι Έλληνες κάτοικοι, με αξιοπρόσεκτους δεσμούς παρά τις όποιες εσωτερικές αντιθέσεις μέσα στην Ελληνική Κοινότητα, ασχολήθηκαν με το εμπόριο και τη ναυτιλία και κυριάρχησαν στην πόλη τις παραμονές των Βαλκανικών Πολέμων και της Απελευθέρωσης. Για τον ελληνικό πληθυσμό της Θεσσαλονίκης, χάρη στην επί χρόνια φιλότιμη συνεισφορά φωτισμένων προσώπων που αγωνίστηκαν με πάθος στον τομέα κυρίως της εκπαίδευσης στην πόλη και στην ύπαιθρο, παρά τις όποιες αντιξοότητες, το μεγάλο όραμα και η προσδοκία ήταν κυρίως η ενσωμάτωση στον εθνικό κορμό. Και αυτή η προοπτική τους οδηγούσε στο να πλαισιώνουν στενά την Ελληνική Κοινότητα της πόλης διατηρώντας σχέσεις εμπιστοσύνης και με το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στη Θεσσαλονίκη αλλά και με τη Μητρόπολη της οποίας ο μητροπολίτης προέδρευε της Δημογεροντίας και των άλλων οργάνων και επιτροπών της Κοινότητας. Επιβεβαίωση αυτού αποτελεί το γεγονός ότι την Ελληνική Κοινότητα, εκτός των άλλων, απασχολούσαν και θέματα της καθημερινότητας, όπως αυτά των διαφόρων συλλόγων, συντεχνιών και συνδικάτων εργαζομένων που είχαν να κάνουν με αμοιβές, συνθήκες εργασίας και συμπεριφορές Ελλήνων και αλλοεθνών εργοδοτών και επιχειρηματιών της πόλης.

Η επίλυση των διαφορών και των προβλημάτων των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας, όπως παρείχαν τη δυνατότητα οι Κανονισμοί που θεσπίστηκαν από την τουρκική διοίκηση, δεν ήταν βέβαια αρεστή στις εξωκοινοτικές οργανώσεις που άρχισαν να εμφανίζονται στη Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20ου αιώνα και οι οποίες ένεκα των κυριάρχων «σοσιαλιστικών»

αντιλήψεων είχαν ως σκοπό την εξουδετέρωση των εθνικισμών και των εθνικών αντιθέσεων, κρίνοντας τα ως κορυφαία έκφραση των κεφαλαιοκρατών και των καπιταλιστών και άσχετα με τα άμεσα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των λαϊκών στρωμάτων

Εκσυγχρονισμός και μεταρρυθμίσεις.

Η Θεσσαλονίκη, ως κυρίαρχο κέντρο στη Βαλκανική την περίοδο αυτή, δεν αποτελούσε εξαίρεση απ'ό,τι γενικά ίσχυε στην Οθωμανική αυτοκρατορία παρά τα ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά της τα οποία άλλωστε απέκτησε με τη διαδικασία του «κατεπείγοντος» προκειμένου να εμφανιστεί προς τα έξω αντάξια των υποσχέσεων της Πύλης για μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμό. Αν αφαιρεθεί το «επίχρισμα» των επιφανειακών αλλαγών, θα διαπιστωθεί πως ουσιαστικά το κράτος συνέχισε να ανέχεται τους ξεπερασμένους φεουδαρχικούς τρόπους και θεσμούς και να λειτουργεί με αυτούς την ίδια εποχή που η Ευρώπη βιώνει το «πέραςμα» στον μονοπωλιακό καπιταλισμό. Το κοινωνικό σύστημα, το οποίο ποικίλλει αναλόγως με τις διαθέσεις και ικανότητες του εκάστοτε «βαλή» (γενικού διοικητή) και την ευρύτητα πνεύματος των «ιεροδικαστών» που ερμηνεύουν και επικυρώνουν τα διατάγματα και τους νόμους, είναι απολύτως αναχρονιστικό ενώ ο «άνθρωπος», ως άτομο και οντότητα, δεν υφίσταται ούτε παρίσταται πουθενά. Αποτέλεσμα αυτής της πραγματικότητας είναι οι συχνοί ξεσηκωμοί απ'τους υπόδουλους λαούς, τις περισσότερες φορές μάλιστα χωρίς προοπτικές επιτυχίας αλλά απλά λόγω των απελπιστικών συνθηκών διαβίωσης

Ενώ ισχύει η παραπάνω εικόνα και ενώ η Οθωμανική αυτοκρατορία παρακμάζει και αποδυναμώνεται με αλλεπάλληλες απώλειες εδαφών αλλά και πόρων, διεισδύει στο κράτος το δυτικό κεφάλαιο που συνοδεύεται από την γοργά αναπτυσσόμενη δυτική τεχνολογία. Οι συνέπειες και οι επιπτώσεις υπήρξαν άμεσες και ορατές ακόμα και στην καθημερινότητα όπου ανατρέπονται οι παλιοί κανόνες της παραγωγής, εμπορίας, αγοράς και υπηρεσιών, προκαλώντας τριγμούς και διαλυτικά φαινόμενα στην κοινωνία αλλά και νέα δεδομένα στην οικονομία, στο εμπόριο, στη βιοτεχνία,

στη βιομηχανία και τη γεωργία.

Η Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20ου αιώνα

Στην αρχή του 20ου αιώνα παρατηρείται στη Θεσσαλονίκη αξιόλογη βιομηχανική δραστηριότητα το μεγαλύτερο μέρος της οποίας ελεγχόταν από το ξένο κεφάλαιο. Σύμφωνα με στοιχεία της εποχής, από τις δώδεκα μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις της πόλης αυτής της περιόδου, μόνο τρεις βρίσκονταν υπό ελληνική διεύθυνση, μία υπό τουρκική διεύθυνση και τρεις ήταν εβραϊκές.

Οι υπόλοιπες πέντε ήταν δύο γαλλικές και από μία αμερικανική, αυστριακή και βελγική. Πλάι στη μεγάλη βιομηχανία και το μεγάλο ξένο κεφάλαιο αγωνίζεται απεγνωσμένα να επιβιώσει - με διαρκή όμως υποχώρηση - η ντόπια «μανιφακτούρα», η μικρή ατομική επιχείρηση, η μικρή μονάδα παραγωγής και μεταποίησης που λειτουργεί με παραδοσιακό τρόπο και με ξεπερασμένη τεχνολογία.

Παράλληλα η εργατική τάξη στη Θεσσαλονίκη έχει ως πυρήνα ένα ολιγάριθμο, σχετικά με το πλήθος των εργαζομένων, βιομηχανικό προλεταριάτο το οποίο αρχικά τουλάχιστον δεν εμφανίζει σαφή χαρακτηριστικά αλλά και όρια με τα άλλα κοινωνικά στρώματα.

Τα πρώτα αμιγή εργατικά στρώματα δημιουργούνται στην πόλη κατά τα τέλη του 19ου αιώνα γύρω από τις μεγάλες βιοτεχνίες και βιομηχανίες κυρίως καπνού και ειδών διατροφής.

Το εργατικό προλεταριάτο της Θεσσαλονίκης το 1908 αριθμούσε περίπου 25.000 άτομα από τα οποία 10.000 δούλευαν σε διάφορα εργοστάσια, 10.000 στις βιοτεχνίες καπνού και 5.000 στις μεταφορές κυρίως στο λιμάνι της πόλης. Τα 2/3 των εργατών αυτών ήταν Σεφαρδίτες Εβραίοι οι περισσότεροι από τους οποίους εργάζονταν κάτω από απάνθρωπους όρους εργασίας και ζούσαν σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης.

Παρά ταύτα το εργατικό προλεταριάτο υποστηρίζει και δεν αντιμάχεται την αστική τάξη της πόλης παρά το ότι υφίσταται διαρκή εκμετάλλευση τόσο από τους

Ο Αβραάμ Μπεναρόγια, ηγέτης της «Φεντερασιόν», σε μεταγενέστερη φωτογραφία, φυλακισμένος

ντόπιους μεγαλοεπιχειρηματίες όσο και, κυρίως, από το διεθνές κεφάλαιο που εισέβαλε οικονομικά στη Θεσσαλονίκη. Την ανοχή αυτή συνοδεύει η παντελής ανυπαρξία συνδικαλιστικού κινήματος, η χαμηλή συνειδητοποίηση δικαιωμάτων και η απουσία αναπτυγμένης πολιτικοποίησης στις τάξεις τους.

Όμως καθώς τα προοδευτικά μηνύματα καταφτάνουν από το εξωτερικό, έστω και καθυστερημένα λόγω του φραγμού που προκαλεί η τουρκική διοίκηση με τον ασφυκτικό έλεγχο των εφημερίδων και των άλλων εντύπων, η ταξική συνείδηση αναπτύσσεται στην εργατική τάξη της Θεσσαλονίκης και οι ζυμώσεις γίνονται αναπόφευκτες. Αποτέλεσμα ήταν οι εργάτες να οδηγηθούν συχνά σε αυθόρμητα ξεσπάσματα κατά των εργοδοτών τους, χωρίς όμως οργάνωση και σαφείς στόχους, με επακόλουθο να υποστούν αμέσως στη συνέχεια σκληρές συνέπειες από την ψυχρή εργοδοσία

αλλά και τις νεοτουρκικές αρχές.

Τα μηνύματα από την Ευρώπη

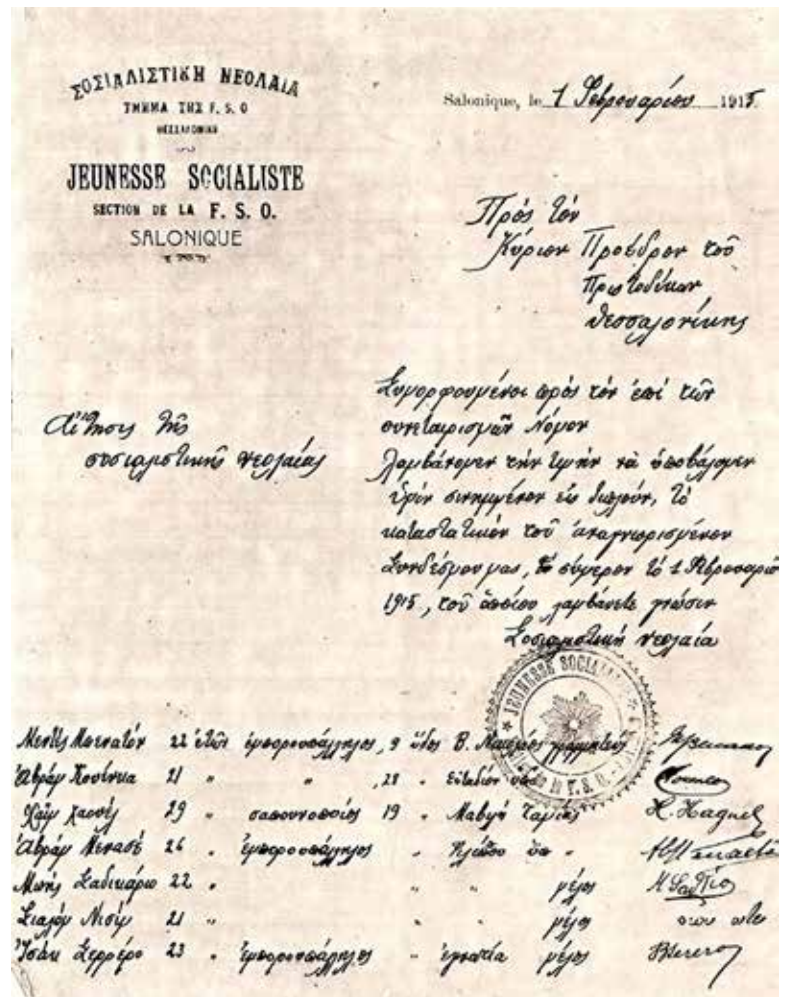
Στην Ευρώπη αρχικά και στην Αγγλία στη συνέχεια, στα μέσα του 19ου αιώνα, εκδηλώθηκε μία σειρά από μεγάλες φιλελεύθερες επαναστάσεις που όμως δεν είχαν αίσιο τέλος καθώς προσέκρουαν στην αντίδραση της κυβερνώσας αστικής τάξης. Στη Γαλλία πρωτοακούστηκαν τότε οι όροι «σοσιαλισμός» και «σοσιαλιστής» οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν για να χαρακτηριστούν οι κινήσεις και οι οπαδοί τους που στόχευαν στην ανατροπή της κοινωνίας η οποία λειτουργούσε με βάση τον όρο «laissez – faire» που σημαίνει «αφήστε τα πράγματα όπως έχουν» ...

Τους Γάλλους ακολούθησαν οι Άγγλοι οι οποίοι διά του Ρόμπερτ Όουεν (1771 – 1858) προχώρησαν ακόμα παραπέρα ενθαρρύνοντας το συνδικαλιστικό κίνημα στα πρώτα βήματά του.

Τα γεγονότα όμως αυτά προβλημάτισαν και ανησύχησαν ολόκληρη την Ευρώπη της εποχής. Όταν μάλιστα το 1848 δημοσιεύτηκε το «Κομμουνιστικό Μανιφέστο» του νεαρού τότε Γερμανού φιλοσόφου – οικονομολόγου και πολιτικού Καρλ Μαρξ, η ανώτερη αλλά και η μεσαία τάξη κατατρομοκρατήθηκαν από το φάσμα μιας «σοσιαλιστικής» μελλοντικής επανάστασης η οποία θα ανέτρεπε το κοινωνικό status quo που επικρατούσε κυρίως στις αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες.

Και αυτό γιατί ο Μαρξ με τις ιδέες του απέκλειε τελείως την περίπτωση να λυθούν τα κοινωνικά προβλήματα έπειτα από «φώτιση και αγαθή θέληση» της αστικής τάξης υποστηρίζοντας πως αυτό μπορεί να γίνει μόνο με εξέγερση και αγώνες του προλεταριάτου. Και το πιο ανατρεπτικό ήταν πως υποστήριζε πως τα δικαιώματα του προλεταριάτου θα εξασφαλιζονταν με ταυτόχρονη ριζική αλλαγή του πολιτικού συστήματος και της οικονομικής υποδομής της κοινωνίας.

Οι απόψεις του Μαρξ έγιναν βαθμιαία αποδεκτές από την πλειοψηφία των ηγετών των σοσιαλιστικών

Η ίδρυση της Σοσιαλιστικής Νεολαίας στη Θεσσαλονίκη την 1 Φεβ. 1915, με την υποβολή του Καταστατικού της στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης.

βρετανικών συνδικάτων για να προκύψει το 1864 στο Λονδίνο η «Πρώτη Διεθνής Ένωση Εργατών», οργάνωση που έγινε γνωστή ως «Πρώτη Διεθνής». Γραμματέας μάλιστα της οργάνωσης αυτής έγινε ο ίδιος ο Καρλ Μαρξ υποστηρίζοντας πιά τις απόψεις του και από τη θέση του αυτή προς την πτέρυγα των «αναρχικών». Τα μέλη και οι οπαδοί όμως της οργάνωσης αυτής κυνηγήθηκαν απηνώς από τις αστυνομίες όλων των χωρών, ιδίως μετά το ξέσπασμα της «Παρισινής Κομουνίας» την οποία ο Θιέρσος (Adolphe Thiers) κατέπνιξε στο αίμα εκτελώντας πάνω από 20.000 «κομμουνάρους» το 1870 – 1871.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες και ένεκα εσωτερικών αντιθέσεων μέσα στην οργάνωση, το 1876 η «Πρώτη Διεθνής» διαλύθηκε για να ακολουθήσει η ίδρυση

Θεσσαλονίκη : Γωνία Τσιμισκή & Διαγώνιος, αρχές 20ου αι.

μιας παρόμοιας οργάνωσης το 1889 στο Παρίσι ως «Β' (Σοσιαλιστική) Διεθνής» η οποία παρέμεινε πιστή στη «σοσιαλδημοκρατία» καθιερώνοντας την «1η Μαΐου» κάθε χρόνου ως επέτειο της ίδρυσης της.

Τα στελέχη της ανέλαβαν τότε να έλθουν σε επαφή και επικοινωνία με τα σοσιαλιστικά κινήματα όλων των χωρών και φυσικά και με την Οθωμανική αυτοκρατορία παρόλες τις δυσκολίες της διοικητικής της δομής και την παρακμή που υπήρχε την περίοδο αυτή στη χώρα αλλά και ακόμα παρά τις εθνικές διεκδικήσεις που κυριαρχούσαν ιδιαίτερα στο χώρο του ευρωπαϊκού τμήματος της χώρας.

Στόχος βέβαια της «Β' (Σοσιαλιστικής) Διεθνούς» δεν ήταν η δικαίωση των εθνικών διεκδικήσεων και πόθων των λαών αλλά η δημιουργία ενός μεγάλου κόμματος για όλη τη χώρα το οποίο θα λειτουργούσε εφαρμόζοντας τις «σοσιαλιστικές» της αρχές. Μάλιστα ο Λένιν, που την εποχή αυτή ήταν διακεκριμένο στέλεχος του Διεθνούς Σοσιαλιστικού Γραφείου της «Β' (Σοσιαλιστικής) Διεθνούς» παρακολουθούσε ο ίδιος και με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις εξελίξεις στα Βαλκάνια και τις διάφορες διεργασίες και ζυμώσεις που γίνονταν μεταξύ των εθνοτήτων ενώ ο Μαρξ δεν δίσταζε να εκφράζεται ανοικτά υπέρ της ακεραιότητας της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και κατά των εθνικιστικών

κινήματων καθώς η ενιαία αυτοκρατορία κάτω μάλιστα από τις τότε συνθήκες λειτουργίες της, έδινε τις δυνατότητες ύπαρξης και λειτουργίας ενός μεγάλου «σοσιαλιστικού» κόμματος το οποίο θα αγκάλιαζαν οι εργάτες και το προλεταριάτο όλης της αυτοκρατορίας. Ήταν συνεπώς αναμενόμενο η Θεσσαλονίκη, η πιο εκσυγχρονισμένη και αναπτυγμένη οικονομικά πόλη της τότε Οθωμανικής αυτοκρατορίας στον ευρωπαϊκό χώρο, να αποσπάσει την προσοχή και το ενδιαφέρον των Ευρωπαίων «σοσιαλιστών» ενώ προσφερόταν ακόμα και για πολιτική δραστηριότητα.

Η Ελληνική Κοινότητα

Την ίδια περίοδο, όπως ήταν αναμενόμενο, αρχίζουν σιγά-σιγά να μορφοποιούνται και στη Θεσσαλονίκη παρόμοιες καταστάσεις με αυτά που συνέβησαν στην Ευρώπη. Το Κίνημα άλλωστε των Νεοτούρκων του 1908, με τις ψευδείς (όπως αποδείχθηκαν στη συνέχεια) υποσχέσεις τους για ουσιαστικό εκσυγχρονισμό και φιλελευθεροποίηση, έδωσε κάποιες δυνατότητες να συγκροτηθεί και να λειτουργήσει και στη Θεσσαλονίκη Εργατικό Κίνημα.

Μάλιστα την πρώτη εμφάνιση έκανε στην πόλη

ένας περίεργος σύλλογος με τίτλο «Βιονομιστική Αδελφότητα» της οποίας τα μέλη ήταν ... φυτοφάγοι αλλά συγχρόνως ειρηνιστές, ουμανιστές και σοσιαλιστές ακολουθώντας τις προτροπές και τα διδάγματα του Πλάτωνος Δρακούλη ο οποίος το 1908 ίδρυσε στην Αθήνα τον «Σύνδεσμο Εργατικών Τάξεων», το πρώτο δηλαδή σοσιαλιστικό κόμμα στην ελεύθερη Ελλάδα.

Τα κηρύγματα όμως των Ευρωπαίων σοσιαλιστών δεν είχαν καλή απήχηση στην Ελληνική Κοινότητα της πόλης της οποίας τα μέλη είχαν ως κύριο προσανατολισμό την εθνική ολοκλήρωση και την ενσωμάτωση της Μακεδονίας στην Ελλάδα. Με νωπές ακόμα τις μνήμες από το Μακεδονικό Αγώνα, τη δράση των ένοπλων Βούλγαρων κομιτατζήδων και τη δράση Βούλγαρων τρομοκρατών το 1903 στην πόλη, η Ελληνική Κοινότητα και οι περί αυτής παράγοντες έβλεπαν με καχυποψία την έντονη δραστηριότητα που ανέπτυξαν με οργανωμένο μάλιστα τρόπο στη Θεσσαλονίκη και σε ολόκληρη τη Μακεδονία οι Βούλγαροι «σοσιαλιστές», αξιοποιώντας κατάλληλα το ευνοϊκό γι' αυτούς κλίμα δυσaráεσκείας στις εργατικές τάξεις και τα συνδικάτα.

Ανεξάρτητα όμως από αυτόν τον λόγο, η επιρροή των σοσιαλιστικών κηρυγμάτων στους εργάτες της πολυπληθούς Ελληνικής (και Τουρκικής) Κοινότητας της Θεσσαλονίκης ήταν ως το 1910 περιορισμένη αφού οι αυτοαπασχολούμενοι (κυρίως Έλληνες)

Εργατική διαδήλωση στην πόλη περί το 1930

επαγγελματίες στα διάφορα επαγγέλματα (συντεχνίες) συνυπήρχαν με τους μισθωτούς και τους εργάτες στον ίδιο χώρο εργασίας και κάτω από τις ίδιες ακριβώς συνθήκες. Πάντως υπήρχαν καλά οργανωμένες συντεχνίες Αρτοποιών, Οινοπνευματοπωλών, Βαφέων, Καζαντζήδων, Ευλουργών, Κτιστών, Λιθοξών, Ρακοτών, Υποδηματοποιών, Παντοπωλών, Εμποροϋπαλλήλων, Πυροσβεστών, Καραγωγέων κλπ.

Οι ελληνικές αυτές συντεχνίες είχαν δικά τους γραφεία και δραστηριοποιούνταν για την επίλυση των εργασιακών θεμάτων των μελών τους στα πλαίσια της Ελληνικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης ενώ οι όποιες διαφορές μεταξύ των εργατών και των εργοδοτών διευθετούνταν

με αμοιβαίες υποχωρήσεις και με επίδειξη μετριοπάθειας, χωρίς να φτάνουν τα θέματα και τα προς επίλυση προβλήματα σε συγκρούσεις και έντονες αντιδικίες.

Η Εβραϊκή Κοινότητα

Αντίθετα με ό,τι συνέβαινε στην Ελληνική Κοινότητα, το πολυάριθμο προλεταριάτο της Εβραϊκής Κοινότητας Θεσσαλονίκης αποδέχθηκε πλήρως τα σοσιαλιστικά μηνύματα και τη δράση των Βούλγαρων «σοσιαλιστών» για να εγκαινιαστεί μία στενή συνεργασία των Εβραίων συνδικαλιστών της Θεσσαλονίκης με τους κορυφαίους Βούλγαρους και Ρουμάνους «σοσιαλιστές» που έσπευσαν να οργανώσουν τη δράση τους στη Θεσσαλονίκη (Α. Τόμοφ, Π. Ντελιράντεφ, Ν. Χαρλάκοφ κ.ά).

Το Σεπτέμβριο του 1908 μάλιστα, Εβραίοι εργάτες (κυρίως καπνεργάτες, τυπογράφοι, εμποροϋπάλληλοι και ραφτάδες) θα ιδρύσουν την «Εργατική Λέσχη» Θεσσαλονίκης, έπειτα από πρωτοβουλία και ενέργειες των Σαμουήλ Σααδής, Αβραάμ Μπεναρόγια, Αβραάμ Χασόν και Αλβέρτο Δάσσα .

Η Λέσχη έλαβε από την αρχή «σοσιαλιστικό» χαρακτήρα και αποτέλεσε την πρώτη οργανωμένη συνδικαλιστική εργατική παρουσία στη Θεσσαλονίκη των αρχών του 20ου αιώνα. Ανάμεσα στους Εβραίους «σοσιαλιστές» της εποχής που ανέπτυξαν έντονη δράση στη Θεσσαλονίκη ήταν ο Ισπανοεβραίος Αβραάμ Μπεναρόγια (1887 – 1979), ένας από τους θεμελιωτές του σοσιαλισμού στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη τη Βαλκανική παρά τις διώξεις που υπέστη.

Φεντερασιόν

Το Μάιο του 1909 οι Εβραίοι «σοσιαλιστές» με πρωτεργάτη τον Αβραάμ Μπεναρόγια θα ιδρύσουν τη «Σοσιαλιστική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης» που καθιερώθηκε με τον τίτλο «Φεντερασιόν» (Ομοσπονδία) και αποτέλεσε τη μαζική οργάνωση των εργατών της Θεσσαλονίκης ως την Απελευθέρωσή της το 1912. Μάλιστα εκδίδεται από την οργάνωση και εφημερίδα, η «Εφημερίς του Εργάτου» («Χορνάλ ντι Λαβοραντόρ»), που θα αποτελέσει και το κύριο όργανο δημοσιότητας των σοσιαλιστών της Θεσσαλονίκης.

Την Πρωτομαγιά επίσης του 1909 η «Φεντερασιόν», σύμφωνα με τα κηρύγματα της «Β' (Σοσιαλιστικής) Διεθνούς» θα γιορτάσει στη Θεσσαλονίκη για πρώτη φορά, πραγματοποιώντας στην πόλη πορεία των εργατών που ανέμιζαν κόκκινες σημαίες. Και δεν περιορίστηκε εκεί. Καθώς οι Νεότουρκοι έσπευσαν να αποκαλύψουν το πραγματικό τους πρόσωπο και τις βαθύτερες προθέσεις και στόχους τους, κυρίως απέναντι στα εργατικά ζητήματα, η «Φεντερασιόν» αν και νεοσύστατη, πρώτη κατήγγειλε ως ψευδές το σύνθημα των Νεοτούρκων «Αδελφότητα - Ισότητα - Ελευθερία» που χρησιμοποίησαν για να καταλάβουν την εξουσία.

Ένα μήνα αργότερα, στις 6 Ιουνίου 1909, η «Φεντερασιόν» θα οργανώσει στη Θεσσαλονίκη μεγάλο συλλαλητήριο κατά των προθέσεων της οθωμανικής κυβέρνησης και της Βουλής να περικόψουν με νόμο το δικαίωμα των εργατών να απεργούν.

Το συλλαλητήριο πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία για τα τότε δεδομένα, στην πλατεία «Σελιμιέ» μπροστά στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης και έλαβαν μέρος σ' αυτό 6 – 8.000 εργάτες και εργάτριες διαφόρων κλάδων και

Ο Αβραάμ Μπεναρόγια.

Διαδήλωση στη Θεσσαλονίκη περί το 1920 (φωτ. ΠΦτΘ-FB)

ειδικότητων χωρίς να συμβούν επεισόδια παρά τους φόβους των τουρκικών αρχών.

Οι διαδηλωτές με τους εκπροσώπους τους, διατύπωσαν για πρώτη φορά δημόσια τις θέσεις τους, διαμαρτυρήθηκαν για αθέτηση υποσχέσεων από τον τότε υπουργό Εσωτερικών Φερίτ πασά και κάλεσαν όλους τους εργάτες να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους. Μετά το τέλος των ομιλιών μάλιστα, εγκρίθηκε από τους συγκεντρωμένους ψήφισμα το οποίο αποδέχθηκαν όλοι οι εργαζόμενοι σε διάφορους κλάδους. Η όλη εκδήλωση έκλεισε βέβαια με τις καθιερωμένες ζητωκραυγές « Πασασίν πατισάχ!» (Ζήτω ο σουλτάνος!) αν και το συλλαλητήριο ουσιαστικά στρεφόταν εναντίον του...

Ο «σοσιαλισμός» και τα εργατικά κινήματα στη Θεσσαλονίκη δεν άρεσαν όμως καθόλου την σουλτανική εξουσία. Όταν τη Θεσσαλονίκη επισκέφθηκε το 1912 (λίγο πριν τους Βαλκανικούς Πολέμους) ο Τούρκος υπουργός Δημοσίων Έργων για να εγκαινιάσει κάποια έργα στο σιδηροδρομικό σταθμό, σε λόγο του ανάμεσα στα άλλα ανέφερε:

« ... Ο σοσιαλισμός και ο συνδικαλισμός πρέπει να συντριβούν. Οι σοσιαλιστές και οι διεθνιστές συνδικαλιστές (πρέπει) να διωχθούν έξω από τη χώρα. Ειδικό νόμοι θα κατατεθούν στην Εθνοσυνέλευση εναντίον τους γιατί το σοσιαλιστικό και το συνδικαλιστικό κίνημα παίρνουν διαταγές από το εξωτερικό (και) βλάπτουν την ανάπτυξη της εθνικής βιομηχανίας και του εμπορίου».....

(Σημ. Η Ελένη Σκούρα πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής της στο Χαρίσειο Γηροκομείο Θεσσαλονίκης ξεχασμένη απ' όλους ...). - *

*Απόστολος Παπαγιαννόπουλος, Αρχιτέκτονας – Συγγραφέας. Ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη.

Σπούδασε Αρχιτεκτονική στην Πολυτεχνική Σχολή του ΑΠΘ και υπήρξε επί 35 χρόνια διευθυντής στις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Η προσωπική ιστοσελίδα του είναι : <http://arapagianopoulos.blogspot.com>.

Richard BANKS HARRADEN : Η Ακρόπολη από το λόφο των Μουσών, 1828

Διαφωτισμός

Γράφει ο Μηνάς ΤΑΥΛΑΡΙΔΗΣ*

Ο Διαφωτισμός που εμφανίστηκε στην Ευρώπη τον 17ο και 18ο αιώνα υπήρξε ένα κίνημα βαθύτατα πολιτικό, κατά τον οποίο η πρόοδος των φυσικών επιστημών άνοιξε τον δρόμο για την απελευθέρωση από τις προλήψεις και αγκυλώσεις του Μεσαίωνα, με αποτέλεσμα κάποιοι διανοούμενοι, βασισμένοι στην λογική, να ανακάλυψαν φυσικούς νόμους, που πίστευαν ότι διέπουν την λειτουργία του κόσμου.

Οι διαφωτιστές πιστεύοντας στην πρόοδο και τον ορθολογισμό, απαιτούσαν αλλαγές σε όλες τις πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας, στους πολιτικοκοινωνικούς θεσμούς, την οικονομία, την εκπαίδευση και τη θρησκεία, υπερασπιζόμενοι το δικαίωμα της, ατομικής ελευθερίας,

εναντίον στην τυραννική εκάστοτε διακυβέρνηση. Πρωτοεμφανίστηκε στην Αγγλία στο τέλος του 17ου αιώνα, κορυφώθηκε στην Γαλλία τον 18ο αιώνα, με αποκορύφωμα την Γαλλική Επανάσταση το 1789 και φυσικά εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη.

Ήμελλε δε να αποτελέσει την βάση όλων των δημοκρατικών συνταγμάτων των χωρών της Γηραιάς Ηπείρου.

Στον Διαφωτισμό βασίστηκε η Γαλλική και η αμερικάνικη επανάσταση.

Κορυφαίοι εκπρόσωποι του νέου αυτού ρεύματος ήταν

ο Ρουσσώ, ο Βολτέρος, ο Ντιντερό, ο Μοντεσκιέ, ο Ντε Αλαμπέρ.

Και στην Ελλάδα ο Ρήγας Φεραίος και ο Αδαμάντιος Κοραΐς που επιχειρήσαν να μεταφέρουν τις ιδέες και τις αξίες του ευρωπαϊκού διαφωτισμού στον χώρο του υπόδουλου ελληνόγλωσσου γένους.

Τα κύρια στοιχεία του Διαφωτισμού ήταν η απόρριψη της κάθε αυθεντίας, η κριτική κάθε υφιστάμενης γνώσης, η πεποίθηση ότι ο άνθρωπος μπορεί να προοδεύει συνεχώς και διαρκώς και η αποδοχή της λογικής ως του μόνου ασφαλούς τρόπου ερμηνείας του κόσμου.

Το πολιτικό στίγμα του Διαφωτισμού περιέχει τέσσερις βασικές παραμέτρους.

Το φυσικό δικαίωμα όπου όλοι οι άνθρωποι έχουν ορισμένα αναφαίρετα δικαιώματα (ζωής, ιδιοκτησίας, ελευθερίας σκέψης και έκφρασης, ισότητας απέναντι στον νόμο), τα οποία καμιά εξουσία δεν έχει το δικαίωμα να τα καταργήσει ή να τα αμφισβητήσει.

Το κοινωνικό συμβόλαιο, που διατύπωσε ο Τζον Λοκ, στο οποίο τα υποκείμενα της Κοινωνίας δέχονται να παραχωρήσουν ορισμένες από τις ελευθερίες τους, προκειμένου να συμβιώσουν.

Το κράτος εγγυήθηκε την συμφωνία αυτή και την κατέγραψε στο κοινωνικό συμβόλαιο. Η παράβαση των όρων του συμβολαίου από το Κράτος, δίνει στους πολίτες το δικαίωμα της αντίστασης.

Η γενική βούληση, που πρότεινε ο Ρουσσώ, είναι η σύνθεση των ατομικών επιθυμιών μέσα από την οποία εκφράζεται το δημόσιο συμφέρον και υλοποιείται με την συμμετοχή του λαού στην λήψη των αποφάσεων.

Τέλος ο Μοντεσκιέ ανέπτυξε την διάκριση των εξουσιών. Οι όποιοι φορείς εξουσίας θα πρέπει να είναι διαφορετικοί και τα άτομα που τους απαρτίζουν δεν μπορεί να συμμετέχουν παρά σε ένα φορέα εξουσίας και μόνο σε αυτόν.

Συγκεκριμένα η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την Κυβέρνηση, η νομοθετική από την Βουλή και η δικαστική από εκείνους που ελέγχουν την τήρηση των νόμων.

Στην πορεία η αρχή αυτή εμπλουτίστηκε και από την αρχή της εναλλαγής στα ανώτερα και ανώτατα αξιώματα της Πολιτείας και του κοινωνικού γίνεσθαι.

Μπήκαν όροι δηλαδή για το πόσες φορές κάποιος πολίτης έχει το δικαίωμα να εκλεγεί σε κάποια θέση μέσω της οποίας ασκεί εξουσία. Συχνότερα εμφανίζεται η περίπτωση

να δίνεται η δυνατότητα εκλογής για δύο φορές σε κάποιο αξίωμα, κάτι που σήμερα στην Χώρα μας ισχύει για ελάχιστα αξιώματα.

Δίνοντας την δική του ερμηνεία στην έννοια του Διαφωτισμού ο κλασικός Γερμανός φιλόσοφος Ιμάνουελ Καντ, διατύπωσε την περίφημη άποψη, ότι ο “Διαφωτισμός σημαίνει την εγκατάλειψη από μέρους του ανθρώπου της ανωριμότητας της οποίας υπεύθυνος είναι αυτός ο ίδιος.” Με την άποψη αυτή που διατύπωσε ο Καντ, αντιτάχθηκε στην κατάσταση που επικρατούσε στην εποχή του και που δυστυχώς εξακολουθεί να υπάρχει και σήμερα και που είχε επιβληθεί από την άρχουσα τάξη και τους εκφραστές της, τους κυβερνώντες.

Συγκεκριμένα, οι κρατούντες είχαν πείσει την Κοινωνία ή έστω ένα μεγάλο μέρος της, ότι ο άνθρωπος είναι ανίκανος να χρησιμοποιήσει την σκέψη του και την νόηση του, χωρίς να καθοδηγείται από κάποιον άλλον, μια δοξασία που και οι σημερινοί κυβερνώντες προσπαθούν να εμψύχουν στα πολιτικά υποκείμενα που κυβερνούν. Γινόταν και συνεχίζει να γίνεται προσπάθεια, να πιστεί ο άνθρωπος, ότι δεν χρειάζεται αυτός να σκέφτεται για τα περισσότερα πράγματα, γιατί άλλοι έχουν ήδη αποφασίσει για αυτά.

Και οι πολίτες επαναπαύονταν και συνεχίζουν να επαναπαύονται στην εύκολη και βολική λύση της απραξίας και της μη αντίστασης, χωρίς, λόγω της ανωριμότητας τους, να προσπαθήσουν να ξεφύγουν από την λογική αυτή. Κάθε άνθρωπος έχει προσωπική ευθύνη για την προαναφερθείσα ανωριμότητα, όταν η αιτία της δεν βρίσκεται στην έλλειψη νόησης, αλλά στην έλλειψη αποφασιστικότητας και γενναιότητας, για να χρησιμοποιήσει την δική του νόηση και τις δικές του σκέψεις και απόψεις, χωρίς την καθοδήγηση κάποιου άλλου.

Έχει μεγάλο μερίδιο ευθύνης, ίσως το μεγαλύτερο, αν επιτρέπει, για οποιονδήποτε λόγο, την εξαθλίωση της Κοινωνίας και του Κράτους, χωρίς αντίσταση με λόγους ή με πράξεις. Και δεν δικαιολογείται κανείς να αδρανήσει και να απέχει από τα κοινά.

Μπορεί ο Διαφωτισμός να έδωσε τις αρχές για μια σωστή και εξελεγκτική δημοκρατία, αλλά αν και το πολιτικό υποκείμενο, δεν κάνει την δική του επανάσταση και δεν ξεφύγει από αγκυλώσεις και συνθήθειες του παρελθόντος, τότε ο Διαφωτισμός του είναι άχρηστος. Ο άνθρωπος

Αγγελική ΕΥΝΟΥ : Haunted Library

πρέπει να έχει την γενναιότητα και την τόλμη να χρησιμοποιήσει την δική του νόηση, χωρίς να επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες και καθεστηκίους πρακτικές και τακτικές. Αν δεν μπορεί να κάνει την δική του υπέρβαση, τότε το έμβλημα του Διαφωτισμού δεν τον αντιπροσωπεύει και θα τον προσπεράσει, και αυτός θα κάθεται σε μια καρέκλα για να βλέπει απλά τα τρένα να περνούν, χωρίς βέβαια να μπορέσει να επιβιβαστεί σε κανένα από αυτά. Και στο τέλος, όχι στο πολύ μακρινό μέλλον, θα σταματήσουν και τα τρένα να διέρχονται από τον δικό του σταθμό.

* Ο Μηνάς ΤΑΥΛΑΡΙΔΗΣ, γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη και σπούδασε στην Γερμανία. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και για έξι χρόνια μέλος της Κεντρικής Επιτροπής, καθώς και μέλος των τομέων Οργανωτικού και Αποδήμου. Γραμματέας της Ομοσπονδίας Ελληνικών Φοιτητικών Ενώσεων Δ. Γερμανίας και σύνοδρος στα πρώτα Σπουδαστικά Συνέδρια στην Ελλάδα. Εκλεγμένο μέλος στο Προεδρείο του γερμανικού φοιτητικού συλλόγου στο Πανεπιστήμιο του Saarbruecken, ως εκπρόσωπος των ξένων φοιτητών, καθώς επίσης και αντιπρόσωπος στα γερμανικά σπουδαστικά συνέδρια. Μέλος του συνδικάτου Μετάλλου στην Γερμανία και της ΟΤΟΕ στην Ελλάδα με επανειλημμένες συμμετοχές στα συνέδριά τους. -

Μάριον ΝΙΚΟΛΙΝΑΚΟΥ

Η χειρουργική μοναδικότητα πλησιάζει

Του Sandip S. Panesar*

Επιμέλεια Αλέξανδρου ΤΖΙΟΛΑ

Τα ρομπότ που κινούνται με Τεχνητή Νοημοσύνη [Artificial Intelligence -AI] μπορεί σύντομα να κάνουν μερικές διαδικασίες πιο γρήγορα, με μεγαλύτερη ακρίβεια και με λιγότερες επιπλοκές από τους ανθρώπους.

Εκείνοι που είναι περισσότερο ενήμεροι για τις τελευταίες ιατρικές εξελίξεις μπορεί να γνωρίζουν το θόρυβο σχετικά με τις εφαρμογές της Τεχνητής Νοημοσύνης (T.N.) στις ιατρικές εφαρμογές της.

Μέχρι σήμερα, η T.N. αφορούσε κυρίως την εφαρμογή αλγορίθμων σε Η/Υ σε κλινικά δεδομένα όπως είναι οι ακτίνες X, οι εικόνες ή τα ιατρικά αρχεία με βάση το κείμενο, για τη διάγνωση ασθενειών.

Μεγάλη όμως εντύπωση έχει προκαλέσει το γεγονός ότι σε κάποιες περιπτώσεις, αυτοί οι αλγόριθμοι έγιναν ισάξιοι ή ξεπέρασαν τις δυνατότητες ενός ειδικού ιατρού για συγκεκριμένες διαγνωστικές εργασίες.

Με αυτά τα πρώιμα επιτεύγματα, τίθεται ένα ερώτημα σχετικά με το πώς η εισαγωγή κλινικά βιώσιμης Τ.Ν. μπορεί να επηρεάσει το ρόλο των ιατρών του ανθρώπου στο μέλλον.

Όντας σε ένα πρωτόγονο στάδιο και χωρίς εκτεταμένη εφαρμογή σε πραγματικά γεγονότα, το θέμα παραμένει επίκαιρο επί του παρόντος.

Ωστόσο, μεγάλο μέρος της συζήτησης αφορά την επίδραση της Τ.Ν. σε μη επεμβατικούς γιατρούς*, των οποίων ο πρωταρχικός ρόλος είναι να διαγνώσουν και να θεραπεύσουν τις ασθένειες μη επεμβατικά.

Ένας επεμβατικός γιατρός (δηλαδή ένας χειρουργός) μπορεί να αναρωτιέται πώς μπορεί να τον επηρεάσει η «επανάσταση της Τεχνητής Νοημοσύνης (ΑΙ)», μετά από όλα αυτά, καθότι ένας “αλγόριθμος” δεν μπορεί να πραγματοποιήσει bypass καρδιάς ή να αφαιρέσει έναν όγκο στον εγκέφαλο.

Το 2016, το ρομπότ Smart Anastomosis Robot (STAR), ένα αυτόνομο χειρουργικό ρομπότ, υποβλήθηκε σε πειραματικές δοκιμές σε ζώα. Το Robot, το οποίο χρησιμοποίησε τη συσκευή “έξυπνης ανίχνευσης”, συμπεριλαμβανομένων φωτογραφικών μηχανών και μηχανικών αισθητήρων, μαζί με τους αλγορίθμους ελέγχου της Τεχνητής Νοημοσύνης, ξεπέρασε τους γιατρούς χειρουργούς σε ορισμένα καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης του εντέρου σε ένα ζωντανό ζώο χωρίς άμεση ανθρώπινη παρέμβαση.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που τα ρομπότ που ελέγχονται από την Τ.Ν. έχουν πειραματικά υπερκεράσει τους ανθρώπους σε μεμονωμένα χειρουργικά καθήκοντα, όπως η συρραφή κόμβων.

Τα πλησιέστερα πράγματα στα εμπορικά διαθέσιμα “αυτόνομα” χειρουργικά ρομπότ είναι συσκευές που χρησιμοποιούν εξωτερικές δέσμες ακτινοβολίας για την αντιμετώπιση καρκίνων (που δεν έρχονται σε άμεση επαφή με τον ανθρώπινο ιστό) ή εκείνες που προσφέρουν μειωμένη ανθρώπινη εποπτεία για εργασίες που περιλαμβάνουν αντικαταστάσεις οστών.

Η κοιλιά ενός θηλαστικού είναι μαλακή, παραμορφώσιμη, λεπτή και περιέχει αιμοφόρα αγγεία και όργανα με μεγάλο

κίνδυνο βλάβης κατά τη διάρκεια της χειρουργικής επέμβασης.

Το ρομπότ STAR έπρεπε να εκτελεί ταυτόχρονα πολλαπλά καθήκοντα σε πραγματικό χρόνο, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τον κίνδυνο παράπλευρης ζημιάς: «βλέποντας» το περιβάλλον στο οποίο εργαζόταν, «ανιχνεύοντας» τα χαρακτηριστικά του ιστού πάνω στο οποίο λειτουργούσε και «αντιδρώντας» σε όσες περιβαλλοντικές αλλαγές συνέβησαν γύρω από το χώρο της εγχείρησης, μιμούμενο αποτελεσματικά την «κρίση» των ανθρώπων εκτός από τη φυσική τους ικανότητα.

Σε άρθρο που δημοσιεύθηκε στη σελίδα “Επιστήμη της Επεξηγηματικής Ιατρικής”, οι συγγραφείς σημείωσαν: “Η πρόθεση αυτής της επίδειξης σκοπιμότητας στην χειρουργική επέμβαση μαλακών ιστών δεν ήταν να αντικαταστήσει τους χειρουργούς αλλά να επεκτείνει την ανθρώπινη ικανότητα και την ικανότητα μέσω της ενισχυμένης όρασης, επιδεξιότητας και συμπληρωματικής νοημοσύνης της μηχανής για βελτιωμένα χειρουργικά αποτελέσματα, την ασφάλεια και την πρόσβαση των ασθενών”.

Τα χειρουργικά ρομπότ υπάρχουν εδώ και πάνω από 30 χρόνια και έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως από ορισμένες ειδικότητες λόγω των τεχνικών ωφελειών τους, τα οποία αυξάνουν τις ανθρώπινες ικανότητες. Αυτά περιλαμβάνουν αντοχή στην κούραση, αυξημένο εύρος κίνησης και αντοχή στο «τρεμούλιασμα».

Τα εμπορικά χειρουργικά robots χρησιμοποιούν μια σχεδιασμένη διάταξη “master-and-slave” με την οποία ένας χειρουργός γιατρός ελέγχει το ρομπότ (σκλάβος), που βρίσκεται κοντά στον ασθενή και λίγα μέτρα μακριά από τον χειριστή, σε πραγματικό χρόνο.

Τα τεχνικά οφέλη από τη χρήση χειρουργικών ρομπότ έχουν μεταφραστεί σε βελτιωμένα αποτελέσματα και μειωμένες επιπλοκές για ορισμένες διαδικασίες όπως η χειρουργική επέμβαση προστάτη.

Προς το παρόν, το κόστος αγοράς (1 εκατομμύριο δολάρια έως 2,5 εκατομμύρια δολάρια) και η συντήρηση ρομποτικών χειρουργικών συσκευών είναι τα εμπόδια για την ευρεία χρήση τους.

Οι ρομποτικές χειρουργικές διαδικασίες είναι συχνά πιο ακριβές από τις παραδοσιακές, δεδομένου του εξειδικευμένου εξοπλισμού που απαιτείται για το ρομπότ. Τα ιδρύματα που αγοράζουν αυτές τις συσκευές πρέπει να έχουν μεγάλο πλήθος επεμβάσεων ώστε να μπορούν να κάνουν ανάκτηση των δαπανών.

Παρόλα αυτά, λόγω των τεχνικών πλεονεκτημάτων τέτοιων συστημάτων, τα οποία περιλαμβάνουν χαμηλότερο ποσοστό επιπλοκών και καλύτερη απομάκρυνση των αρρωστημένων ιστών, οι μελέτες έχουν δείξει μείωση του συνολικού κόστους για τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης με τη ρομποτική χειρουργική, για ορισμένες ασθένειες, όπως ο καρκίνος του προστάτη.

Είναι συνεπώς λογικό να προβλεφθεί μια εξελισσόμενη συνύπαρξη μεταξύ των πλεονεκτημάτων που έχουν ήδη αποδειχθεί από τα χειρουργικά ρομπότ, με τα εκκολαπτόμενα πλεονεκτήματα της ιατρικής με Τεχνητή Νοημοσύνη.

Δεδομένης της περαιτέρω εξέλιξης, μπορεί να δούμε σύντομα αυτόνομα χειρουργικά ρομπότ με ικανότητα να εκτελούν πολύπλοκες χειρουργικές επεμβάσεις μαλακών ιστών ταχύτερα, με μεγαλύτερη ακρίβεια και με λιγότερες επιπλοκές από τους χειρουργούς.

Εάν αυτές οι συσκευές test-αριστούν με δοκιμές στον άνθρωπο και τα πλεονεκτήματα επιβεβαιωθούν, δεν θα είναι παράλογο να σκεφτούμε ένα σενάριο όπου η συνεχής τεχνολογική βελτίωση, η οποία καθοδηγείται από την κλινική ζήτηση, οδηγεί σε δραστικές μειώσεις κόστους για την αγορά αυτόνομων χειρουργικών συσκευών.

Το φαινόμενο όπου η τεχνολογική πρόοδος προκαλεί μείωση του κόστους προβλέφθηκε από τον Gordon Moore, από τη Fairchild Semiconductor και την Intel στη δεκαετία του 1960.

Με την πρόοδο της τεχνολογίας των ημιαγωγών, ο Moore προέβλεψε ότι ο αριθμός των τρανζίστορ που «μπαίνουν» ανά τετραγωνική ίντσα κυκλώματος θα διπλασιάζονταν κάθε δύο χρόνια. Ένα ιατρικά σχετικό παράδειγμα του Νόμου του Moore παρέχεται από το Πρόγραμμα Ανθρώπινου Γονιδιώματος (Human Genome Project) : Το 2001, το κόστος για την αλληλουχία ενός μόνο γονιδιώματος ήταν 100 εκατομμύρια \$.

**Η θεωρία της
“Τεχνολογικής
Μοναδικότητας” αναφέρει
ότι : η εφεύρεση μίας
τεχνητής υπερνοημοσύνης
(artificial super-intelligence) θα οδηγήσει σε
μία εκθετική τεχνολογική
ανάπτυξη, προκαλώντας
αναπόφευκτες αλλαγές
στον ανθρώπινο
πολιτισμό.**

Αλέξανδρου ΜΑΓΚΑΝΙΩΤΗ

Με τη βελτίωση της τεχνολογίας προσδιορισμού αλληλουχίας, το κόστος άρχισε να μειώνεται σύμφωνα με το νόμο του Moore μέχρι το 2008. Το έτος 2008 εισήχθη η λεγόμενη τεχνολογία αλληλουχίας “επόμενης γενιάς”, με αποτέλεσμα να μειωθούν οι δαπάνες που προδίδουν τον νόμο του Moore.

Το κόστος ανάκτησης ανά γονιδίωμα έπεσε στα 1.000 δολάρια ΗΠΑ ή το 1/100.000 του αρχικού κόστους μέχρι το 2017. Το 2018, εταιρείες όπως η “23and-me” προσέφεραν εξατομικευμένα kits προσδιορισμού αλληλουχίας γονιδιώματος μέσω του διαδικτύου σε ποσά μικρότερα των 100\$.

Συνεπώς, η τεχνολογική βελτίωση και οι μειώσεις κόστους μπορούν να επιτρέψουν τη γενίκευση των αυτόνομων χειρουργικών ρομπότ.

Η θεωρία της “Τεχνολογικής Μοναδικότητας” αναφέρει ότι : η εφεύρεση μίας τεχνητής υπερνοημοσύνης (artificial super-intelligence) θα οδηγήσει σε μία εκθετική τεχνολογική ανάπτυξη, προκαλώντας αναπόφευκτες αλλαγές στον ανθρώπινο πολιτισμό.

Ως κλινικά ικανά, χειρουργικά ρομπότ ελεγχόμενα με T.N. (A.I.) μπορεί σύντομα να προσφέρει τεχνικά και οικονομικά πλεονεκτήματα έναντι των χειρουργών ανθρώπων, μπορεί να εμφανιστεί μια “χειρουργική μοναδικότητα” όταν εισαχθούν ικανά, φτηνά και τεχνικά ανώτερα αυτόνομα robots.

Είναι πιθανό ότι αυτές οι συσκευές θα μεταμορφώσουν την τεχνική πρακτική της χειρουργικής επέμβασης, επιτρέποντας τη βελτιστοποιημένη αφαίρεση των αρρωστημένων ιστών, ταχύτερους χρόνους λειτουργίας και καλύτερη πρόσβαση σε δύσκολες περιοχές του σώματος.

Αυτά τα τεχνικά οφέλη θα μεταφραστούν σε βελτιωμένη επιβίωση και λιγότερες επιπλοκές για τους ασθενείς. Επομένως, η συζήτηση σχετικά με τον μελλοντικό ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης (T.N.) στην υγειονομική περίθαλψη θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει παρεμβάσεις με ενισχυμένη T.N.

Το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο οι συσκευές αυτές θα επηρεάσουν το ρόλο των χειρουργών θα πρέπει να εξεταστούν και να ενσωματωθούν σε οποιαδήποτε

μελλοντικά λειτουργικά πλαίσια. Ένα ιδανικό αποτέλεσμα είναι η αύξηση της ανθρώπινης χειρουργικής ικανότητας με τη χρήση της T.N. και της ρομποτικής, με αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση της περίθαλψης των ασθενών.

Εκτός από την ενθάρρυνση της τεχνικής ανάπτυξης αυτών των συσκευών, πρέπει να γίνουν περαιτέρω εργασίες σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις από πλευράς φόρτου εργασίας, κανονιστικών πλαισίων και των δεοντολογικών και ασφαλιστικών επιπτώσεων που μπορεί να έχουν αυτές οι συσκευές κατά τη χειρουργική πρακτική.

Η τεχνολογική βελτίωση και οι μειώσεις κόστους μπορούν να επιτρέψουν τη γενίκευση των αυτόνομων χειρουργικών ρομπότ.

*** Οι γιατροί μπορούν κατά προσέγγιση να κατηγοριοποιηθούν ως μη επεμβατικοί ή επεμβατικοί: Οι μη επεμβατικές ειδικότητες περιλαμβάνουν τη διαγνωστική ακτινολογία, την παθολογία, την ογκολογία, την ψυχιατρική και τη νευρολογία μεταξύ πολλών άλλων που ασχολούνται με τη διάγνωση ή / και τη φαρμακευτική αγωγή των ιατρικών καταστάσεων.*

Οι επεμβατικοί είναι χειρουργοί των οποίων η αποστολή είναι η φυσική αφαίρεση της παθολογίας ή η αναδόμηση των ιστών μέσω κοπής και συρραφής, υποστηριζόμενη από τη χειρωνακτική επιδεξιότητά τους.

** Ο Sandip S. Panesar είναι μεταδιδακτορικός ερευνητής Νευροχειρουργικής στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ.*

Η καλύβα του Καραγκούνη (φωτ. Αργύρη Παφίλη)

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ

Από τον Αυγερινό στο γεφύρι της Τριάδας

Γράφει ο Αργύρης ΠΑΦΙΛΗΣ

Βόρεια Πίνδος. Εδώ που το κατακαλόκαιρο, ακροζυγιάζονται οι αετοί και τους χειμώνες, μαίνονται τα δρολάπια, απλώνεται ο κόσμος του Βοΐου. Στην βαθύσκιωτη Νιρικήτα του Βυθού, ένα ρυάκι γεννιέται και διασχίζει τα υγρά λιβάδια της. Γλιστρά πάνω στις πλάτες των βράχων και χάνεται σε σκοτεινό και άβατο τόπο, για να εμφανιστεί ορμητικό, στην Χράπα της Καλογρίτσας. Ένα απροσπέλαστο τείχος από βράχους, γλιστερές ποταμόπετρες, γεμάτες βρύα και πυκνή βλάστηση φράζουν και ορίζουν τον νεραϊδότοπο της Χράπας.

Τα ερείπια της Καλογρίτσας και του Τσέρνις.

Στον αριστερό λόφο της χράπας που τον κυκλώνουν πυκνά δάση από οξιές καστανιές και έλατα, βρίσκονται τα ερείπια του παλιού οικισμού Καλογρίτσα, που καταστράφηκε από τους Τουρκαλβανούς στα 1722. Είχε 20 οικίες και η εκκλησία της ήταν αφιερωμένη στον Άγιο Γεώργιο. Οι κάτοικοι της σκόρπισαν έφυγαν για τον Ντόλο και το Κωνσταντζικο. Το μικρό ρυάκι ενισχυμένο από μικρότερα ρέματα, αρχίζει να δυναμώνει, και να αποκτά ορμή. Ο αχός του, αποκτά μια βουή μικρού ποταμού. Αριστερά του ποταμού, μέσα

Βόιο : Κάτω βάθρα (φωτ. Α. Παφίλης)

σε βαθύ λαγκάδι βρίσκονταν το παλαιοχώρι Τσέρνις. Είχε την ίδια μοίρα με την Καλογρίτσα. Οι κάτοικοι του για αναζητώντας ασφάλεια κατέφυγαν σε άλλες περιοχές όμως οι οικογένειες Βαργιάμη και Παπακώστα εγκαταστάθηκαν στο Κωνσταντζικό, τον Αυγερινό. Θύμησης του Τσέρνις ο ναός του Αγίου Νικολάου. Τριγύρω του τεράστιες βελανιδιές, πυκνά δάση οξιάς και πανύψηλες φτέρες. Το βασίλειο της αρκούδας. Παρθένος τόπος! Απόμερος! Απόκοσμος! Τόσο που νοιώθω να με πολιορκεί, ένας μικρός φόβος. Κυρίαρχος ο αγέρας που κάνει τις οξιές να φυλλοροούν και η βουή του ρέματος που περνά κάτω από τον Αη Νικόλα. Αργιολούλουδα αλλά και έντομα πολλά και διάφορα! Κοντά στην Γαγαμήτα το ρέμα του Τσέρνι σμίγει με το ρέμα της Καλογρίτσας που τώρα αποκτά το όνομα Πραμόριτσα, δηλαδή πολύστροφος. Η δυνατή βουή του ποταμού τραβάει σαν μαγνήτης τα βήματά μας. Το θέαμα του καταρράκτη γεμίζει από τα βουβά θαυμαστικά μας.

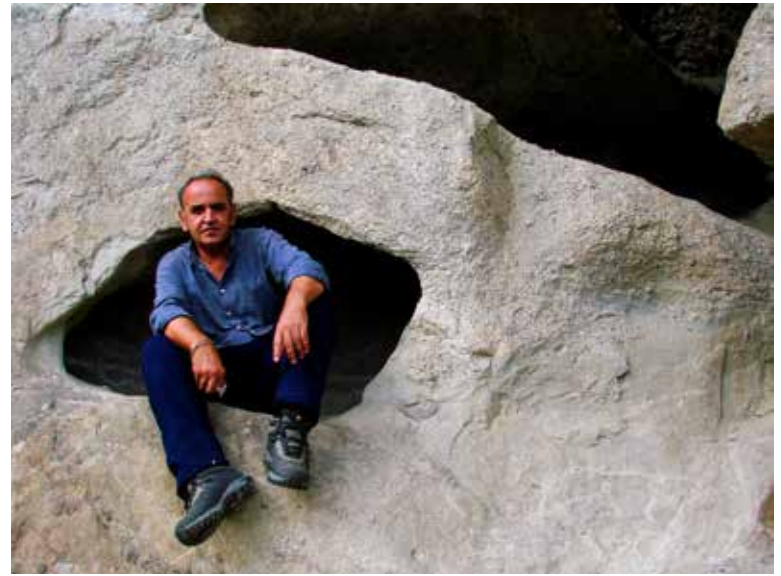
Ο κόσμος της Πραμόριτσας μας κρατά αιχμάλωτους.

Δύσκολα πολύ ξεφύγαμε από την αγκαλιά του. Κοντά στο εξωκκλήσι της Παναγιοπούλας, το ποτάμι ορμητικό, φεύγει για τον βυρό του Παπακύρλα. Εδώ βρίσκονταν ένα από τα παλιοχώρια του Αυγερινού.

Αυγερινός.

Αφήσαμε την Πραμόριτσα και το υδάτινο ταξίδι της και ανηφορίσαμε για τον Αυγερινό, ένα από τα μεγαλύτερα καστανοχώρια και μαστοροχώρια του Βοίου.

Χτισμένος σε υψόμετρο 1.050 μέτρων, με τους 4 μαχαλάδες αποτελεί έναν από τους πιο ορεινούς οικισμούς του νομού Κοζάνης. Στη σημερινή του θέση, υπήρχε από τα τέλη του 17ου αιώνα, ένας μικρός οικισμός και μία εκκλησία, αφιερωμένη στον Άγιο Χαραλάμπο. Στις αρχές του 18ου αιώνα, εδώ κατέφυγαν κάτοικοι από τα γύρω κατεστραμμένα Παλαιοχώρια, όπως η Καλογρίτσα, το Τσέρνις, το Ζάλτσι, το Κοντσικό, η Μπάτζη, το Τσατίβι και τα Καλύβια. Αργότερα εγκαταστάθηκαν και άνθρωποι από

Αριστερά : Κρυμμένη βάθρα.

Επάνω : Το μπαλκονάκι του Αργύρη (φωτ. Αργύρη Παφίλη)

άλλα απομακρυσμένα χωριά, με αποτέλεσμα ο Αυγερινός να αναπτυχθεί γρήγορα και να αποτελέσει στα χρόνια που θα ακολουθούσαν, ένα σημαντικό οικονομικό και πνευματικό κέντρο. Μάλιστα, στον οικισμό λειτουργούσε ελληνικό σχολείο πριν από το 1750. Σε κεντρική θέση δεσπόζει η πέτρινη εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου με το τέμπλο καρυδιάς.

Στο μονοπάτι για το Πετρογέφυρο της Τριάδας.

Δεξιά από τον ναό, μπήκαμε στο μονοπάτι που οδηγεί στο Πετρογέφυρο της Τριάδας. Η διαδρομή αν και χώνεται σε βαθύ λαγκάδι χωρίς προσφέρει απολύτως κανένα οριζόντα, είναι θαυμάσια. Εξάλλου είναι Μάης κι άνοιξη. Στο ανοιχτό λιβάδι, τεράστιες καστανιές, βελανιδιές, φτέρες, πανύψηλες

λεύκες, καμπανούλες, άρωμα θυμαριού, σιγανό κελάρυσμα ρυακιού και λογιών λογιών κελαηδίσματα. Σσσς! Άκου έχει συλλειτουργο η φύση.

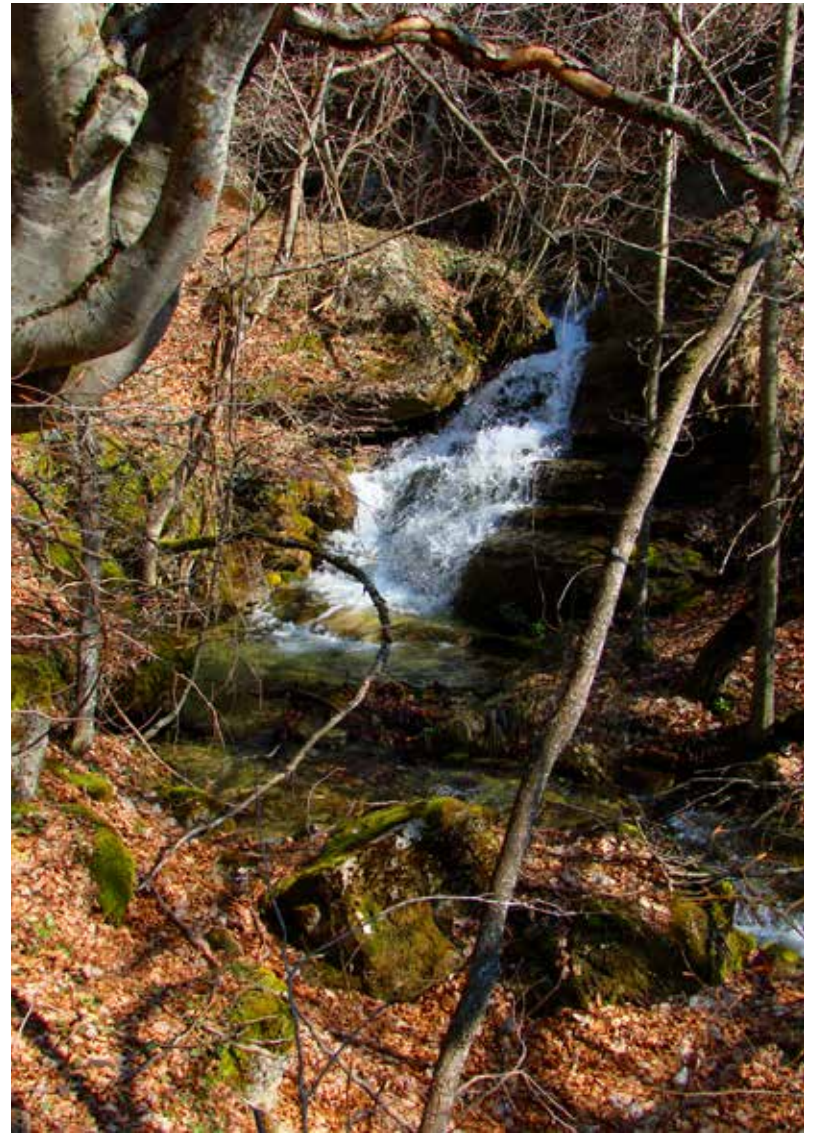
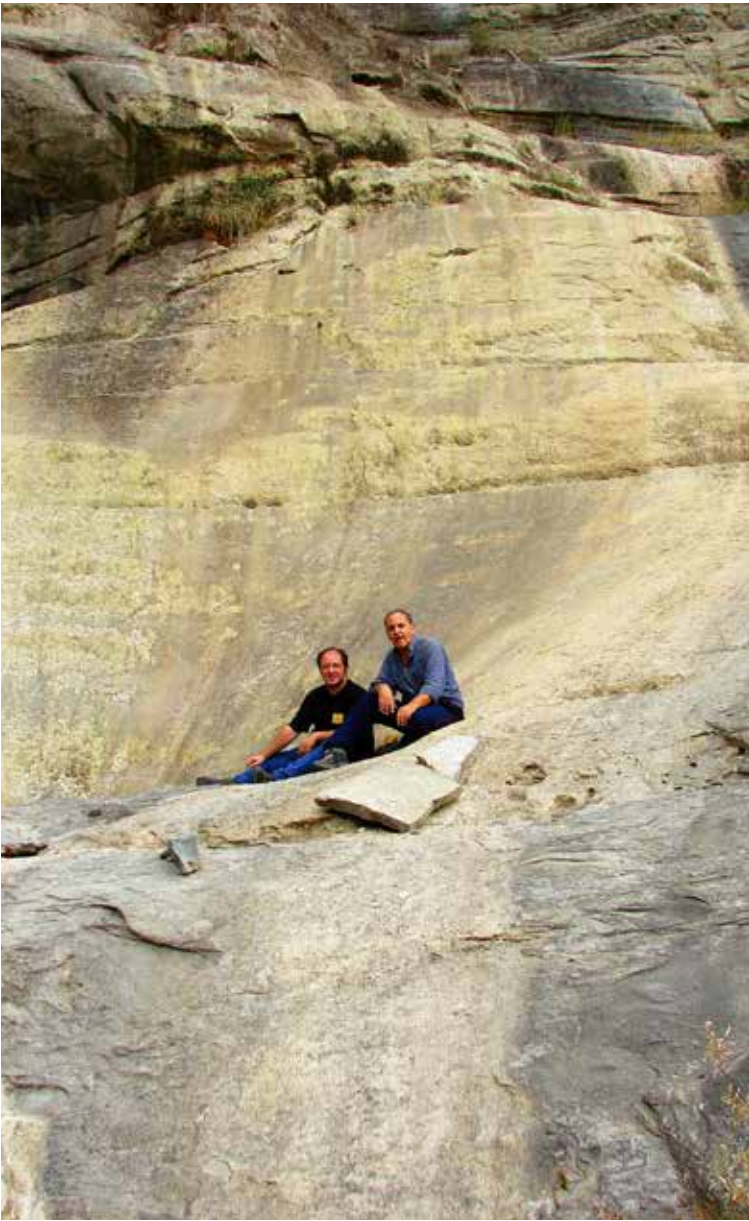
Ο τόπος στενεύει, διασχίζουμε ένα μονοπάτι σε πυκνό δάσος βελανιδιάς, έχοντας πλάι το Λασπόρεμα, που κατεβαίνει τον Αυγερινό. Διασχίζουμε το ρέμα και το ακολουθούμε. Ο υδάτινος κόσμος μας μαγνητίζει. Το νερό έχει αυτή δύναμη, να τραβάει το βλέμμα. Γητευτής της άγριας φύσης, η λαμπερή μελίτης, το μελισσόφυλλο με τις ροδοπόρφυρες κηλίδες.

Φυτρώνει σε υψόμετρο 600 με 900 μέτρα και ανθίζει τον Μάη και τον Ιούνη. Χρώμα λεπτό, φινετσάτο, μας χαρίζουν τα μωβ γεράνια.

Πίσω μας προβάλλει ο Αυγερινός. Στο ανοιχτό λιβάδι, οι πηγές πολλές και η βλάστηση πυκνή. Μια βρύση ποτίστρα μας ενημερώνει με την εγχάρκτη επιγραφή της ότι βρισκόμαστε ακόμα στα όρια του Αυγερινού.

Αριστερά μας ένας μικρός καταρράκτης, με τις εικόνες και την βουή του, συμπληρώνει την βοϊακή ομορφιά. Η φύση του Λασπορέματος όλο αγριεύει, όλο στενεύει και γίνεται φαράγγι. Οι αγριοφράουλες με την παρουσία τους γλυκαίνουν το άγριο.

Ανηφορίζουμε κι ένας τεράστιος γκρεμός, με τα ζωνάρια του ρίχνει την αγριάδα του, στο ορμητικό ρέμα. Άχραντος τόπος! Άγριος! Μυστικά της φύσης, φυλαγμένα στο βαθύ πράσινο!

Αριστερά : Κυριακή 28 Οκτωβρίου 2007

Επάνω : Το Δάσος της Σιουπουτίστας (φωτ. Αργύρη Παφίλη)

Το μονοπάτι σε κάθε του στροφή, μας αποκαλύπτει καινούργιες εικόνες. Ξέχασα να μετρήσω, πόσα ρέματα περάσαμε, πού όλα σμίγουν και δυναμώνουν το Λασπόρεμα. Στην απέναντι όχθη ένα κοπάδι, βελάσματα, γανγίσματα. Ο τσοπάνος μόλις αντιλήφθηκε την παρουσία μας, εξαφανίστηκε. Όμως τα σκυλιά με άγριες διαθέσεις μας ακολουθούν για κάμποση ώρα.

Βγαίνουμε στο Πετσιανιώτικο ρέμα, με την φαρδιά κοίτη. Τα ζωνάρια του που σχηματίζουν ένα μεγάλο πέταλο, γλιστράνε επικίνδυνα.

Κοντά στο Μπατζιώτικο ρέμα, που κατεβαίνει από το παλιοχώρι Μπάτζη, το ανάγλυφο γίνεται έντονο πολύ. Τα ορμητικά νερά έχουν χαραξει μονοπάτι πάνω στον βράχο, που έχουν για στρώμα τους,

Στο Πετρογέφυρο της Τριάδας (Πέτσιανη).

Φτάσαμε στο Πετρογέφυρο της Τριάδας, της Πέτσιανης. Εδώ το ρέμα τελειώνει το ταξίδι του, αφού λίγα μέτρα πιο κάτω, συναντά το ποτάμι της Πραμόριτσας.

Ο τόπος κλειστός, μόνο η βουή του ρέματος ακούγεται. Το γεφύρι με τα τρία τόξα του δρασκελάει με σιγουριά απ' άκρη σ' άκρη την απλωσιά του ρέματος. Χτίστηκε το 1810 για να λυτρώσει τους ανθρώπους από τις κατεβασιές του ρέματος και να συνδέσει όχι μόνο την Μόρφη με την Τριάδα (Πέτσιανη) και το Τσοτύλι αλλά και την Σβόλιανη, τον Πεντάλοφο ως και το μοναστήρι της Αγίας Τριάδας.

Πέρασαν από τα τόξα του κिरατζίδες, τσοπαναράιοι με τα κοπάδια τους, στο αιώνιο ανεβοκατέβασμα στα βοσκοτόπια

της Πίνδου, μάστοροι της πέτρας και άνθρωποι της αγροτιάς που είχαν τα χωράφια τους εδώ γύρω.

Γερό κι όμορφο, τιθάσευσε το ρέμα, που όπως λέει κι ένας παλιός θρύλος στα άγρια νερά του πνίγηκε κάποιος Πέτρος, γιός ενός Διλοφίτη καθώς επέστρεφε από την Κωνσταντινούπολη.

Ένας άλλος θρύλος, διηγείται ό,τι κάπου στα 1650 ξεκίνησε από την Μόρφη, μια χήρα μάνα με τα δύο παιδιά της, τον Πέτρο και την Γαλάνω, να πάνε στην Βιέννη να διεκδικήσουν την περιουσία του πατέρα τους που είχε πεθάνει. Περνώντας από το ρέμα, το βρήκαν κατεβασμένο, ο άτυχος Πέτρος παρασύρθηκε από το ρέμα και πνίγηκε.

Η μάνα μετά από καιρό φρόντισε να χτιστεί γεφύρι σ' αυτό το σημείο και να ονομαστεί Πετρογέφυρο στην μνήμη του παιδιού της.

600 μέτρα πιο κάτω από το γεφύρι στις όχθες της Πραμόριτσας βρίσκεται η βρύση της Γαλάνως απ' όπου έπαιρναν νερό οι μάστοροι που έχτιζαν το γεφύρι.

Το πετρογέφυρο είναι χτισμένο με σκληρούς λαξευτούς ασβεστόλιθους και ψαμμίτες. Η αείμνηστη αρχιτέκτων Ευανθία Φωτοπούλου που κατάγονταν από την Μόρφη

αναφέρει: Αποτελείται από ένα μεσαίο τόξο, το μεγαλύτερο από τα δύο πλαϊνά, φτάνει σε ύψος τα 4,20- 4,30 μέτρα.

Ανάμεσα στα δύο μεγάλα τόξα, υπάρχει ανακουφιστικό άνοιγμα. Το ανατολικό του άκρο, είναι θεμελιωμένο στον απότομο βράχο απ' όπου έρχεται και το μονοπάτι από τη Τριάδα ενώ το δυτικό ακουμπά σε σκληρό έδαφος. Το μήκος του φτάνει τα 26 μέτρα και το πλάτος του τα 2,5 μέτρα.

Τα χρόνια πέρασαν, τα μονοπάτια εγκαταλείφθηκαν και τα γεφύρια ξεχάστηκαν. Ο χρόνος, οι φερτές ύλες του ρέματος, η πυκνή βλάστηση έθαψαν το γεφύρι και οι φθορές από τους χρυσοθήρες οδήγησαν το γεφύρι σε κατάρρευση.

Το 1965 η κοινότητα της Μόρφης, φρόντισε για την συντήρησή του. Το 1995 το γεφύρι αναστηλώθηκε από την Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μνημείων.

Όμως τα σύννεφα ορθώνονταν απειλητικά και κάποιες μακρινές βροντές ακούγονταν.

Ανεβαίνοντας κόντρα την Πραμόριτσα, τραβήξαμε για την Μόρφη.-

Η άνω βάρθρα σε δύο φωτογραφίες του Αργύρη Παφίλη.

18. Ιανουαρίου. 1833 : Ο Όθωνας φτάνει στο Ναύπλιο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Κυβερνήσεις & Πρωθυπουργοί

Γράφει ο Σπύρος ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

Η Ελληνική Πολιτική Ιστορία είναι γοητευτική, αν τη δει κάποιος, και μέσα από αριθμούς. Έτσι μπορεί να παρατηρήσει κάποια σημεία που, ενδεχομένως, να του διαφύγουν διαβάζοντας μόνο τα γεγονότα, όπως π.χ.

- Ένας πολιτικός θήτευσε σε όλα τα αξιώματα: υπουργός, πρωθυπουργός, πρόεδρος της Βουλής, πρόεδρος της Γερουσίας, πρόεδρος Δημοκρατίας (και Ύπατος Αρμοστής Κρήτης), ο Αλέξανδρος Ζαΐμης.
- Ένας πολιτικός έγινε πρωθυπουργός σε ηλικία 36 χρονών, ο Επαμεινώνδας Δεληγεώργης.
- Μία κυβέρνηση είχε διάρκεια μιας μέρας, του Αναστάσιου Χαραλάμπη (16.09.1922).
- Μία κυβέρνηση είχε μόνο δύο υπουργούς, de facto κυβέρν. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ (εξωτ. - 26. 04.1944 - 23.05.1944).
- Μία κυβέρνηση δεν είχε πρωθυπουργό, η ακέφαλη κυβέρνηση (04.09.1877 - 10.01.1878).
- Από τις 209 κυβερνήσεις μόνο μία είχε γυναίκα πρωθυπουργό, η υπηρεσιακή υπό την Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου (28.08.2015 - 21.09.2015).

- Ένας άνδρας έγινε δυο φορές πρωθυπουργός υπηρεσιακών κυβερνήσεων, ο Ιωάννης Παρασκευόπουλος (31.12.1963 - 18.02.1964 και 22.12.1966 - 02.04.1967).
 - Ένα υπουργείο εμφανίζεται με την ίδια ονομασία σε 206 κυβερνήσεις, το υπουργείο Οικονομικών.
 - Δύο γυναίκες αναδείχθηκαν πρόεδροι της Βουλής, η Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη (19.03. 2004 - 26.09.2007) και η Ζωή Κωνσταντοπούλου (06.02.2015 - 03.10.2015).
 - Στην πολιτική ζωή του ελληνικού κράτους εμφανίζονται 694 πολιτικοί σχηματισμοί.
- Και άλλα...

ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ

Από 25 Ιανουαρίου 1833, που ορίζεται το πρώτο «άτυπο» υπουργικό συμβούλιο με τη μορφή που το γνωρίζουμε, μέχρι σήμερα (2018) εμφανίζονται στην πολιτική σκηνή 209 επίσημες κυβερνήσεις. Την ίδια χρονική περίοδο καταγράφονται και 8 κυβερνήσεις, που «έδρασαν» σε ανώμαλες πολιτικά περιόδους, παράλληλα με τις επίσημες κυβερνήσεις του κράτους.

Το Σύνταγμα του 1827 θεωρεί τους Γραμματείς Επικρατείας (=Υπουργούς) όργανα της νομοτελεστικής εξουσίας κάτω από την καθοδήγηση του Κυβερνήτη:

«Η νομοτελεστική εξουσία έχει Γραμματείς: α') τον επί των Εξωτερικών, β') τον επί των Εσωτερικών και της Αστυνομίας, γ') τον επί της Οικονομίας, δ') τον επί των Πολεμικών, ε') τον επί των Ναυτικών, στ') τον επί του Δικαίου και της Παιδείας» (άρθρο 126).

«Ούτοι δημοσιεύουν και ενεργούν όλα τα διατάγματα του Κυβερνήτου, και έκαστος προσυπογράφεται εις όσα ανάγονται εις τον κλάδον του» (άρθρο 127).

Το Σύνταγμα του 1844 περιγράφει τα περί υπευθυνότητας των Υπουργών, όσα αναφέρονται στο κεφάλαιο περί «Ανωτάτων Αρχόντων», και προσθέτει:

«Ουδείς εκ της Βασιλικής οικογενείας δύναται να διορισθή Υπουργός» (άρθρο 80).

«Ποτέ διαταγή του Βασιλέως έγγραφος ή προφορική δεν απαλλάττει της ευθύνης τους Υπουργούς» (άρθρο 82).

Οι ίδιες διατάξεις μεταφέρονται στα Συντάγματα του 1864 και του 1911.

Ιδιαίτερο κεφάλαιο για Κυβέρνηση και Υπουργούς περιλαμβάνεται, για πρώτη φορά, στο Σύνταγμα του 1927. Οι βασικές διατάξεις είναι:

«Την Κυβέρνησιν αποτελεί το Υπουργικόν Συμβούλιον, συγκείμενον από τους Υπουργούς υπό την προεδρίαν του Πρωθυπουργού.

Δύναται δια Διατάγματος, προκαλουμένου υπό του Πρωθυπουργού, να διορισθή εις εκ των Υπουργών Αντιπρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου. Εν ελλείψει τοιούτου ο Πρω-θυπουργός ορίζει, οσάκις παρίσταται ανάγκη, έναν εκ των Υπουργών προσωρινόν αναπληρωτήν του» (άρθρο 87).

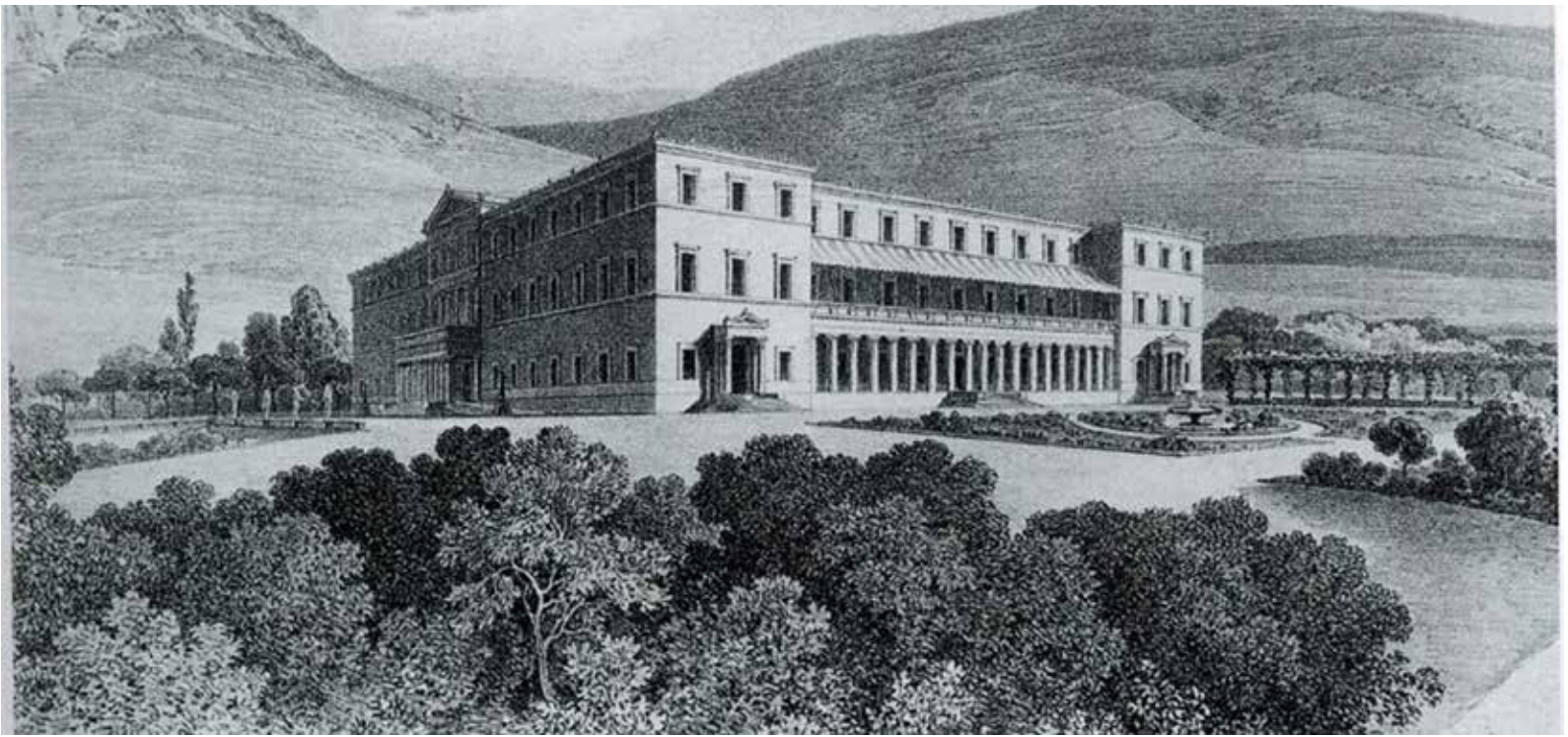
«Πάντες οι Υπουργοί είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνοι δια την γενικήν πολιτικήν της Κυβερνήσεως, έκαστος δε εξ αυτών δια τας πράξεις της αρμοδιότητός του» (άρθρο 88).

«Η Κυβέρνησις πρέπει να απολαύη της εμπιστοσύνης της Βουλής» (άρθρο 89 § 1 εδ. α').

«Ειδικός νόμος δύναται να κανονίση τα του θεσμού των Υφυπουργών, οι οποίοι δεν αποκλείεται να αποτελούν μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου» (άρθρο 91 εδ. α').

«Διαταγή του Προέδρου της Δημοκρατίας, έγγραφος ή προφορική, δεν απαλλάσσει της ευθύνης τους Υπουργούς» (άρθρο 93 εδ. α').

Το Σύνταγμα του 1952 περιλαμβάνει τις ίδιες με το Σύνταγμα του 1927 βασικές διατάξεις για Κυβέρνηση και Υπουργούς,

Το κτίριο της Βουλής ως ανάκτορο του Όθωνα.

αλλάζοντας τον όρο «Πρόεδρος της Δημοκρατίας» με τον όρο «Βασιλεύς».

Στο Σύνταγμα του 1975 προβλέπονται:

«1. Την Κυβέρνησιν αποτελεί το Υπουργικόν Συμβούλιον, συγκείμενον εκ του Πρωθυπουργού και των Υπουργών. Δια νόμου ορίζονται τα της συνθέσεως και λειτουργίας του Υπουργικού Συμβουλίου. Δια διατάγματος, προκαλουμένου υπό του Προέδρου της Κυβερνήσεως, δύναται να διορισθούν εις ή πλείονες εκ των Υπουργών Αντιπρόεδροι του Υπουργι-κού Συμβουλίου.

Νόμος ρυθμίζει την θέσιν των αναπληρωτών και άνευ χαρτοφυλακίου Υπουργών, των Υφυπουργών, οι οποίοι δύναται να αποτελούν μέλη της Κυβερνήσεως, ως και των μονίμων υπηρεσιακών Υφυπουργών.

2. Ουδείς δύναται να διορισθή μέλος της Κυβερνήσεως ή Υφυπουργός, εάν δεν συγκεντρώνη τα κατά το άρθρο 55 οριζόμενα δια τον βουλευτήν προσόντα.

3. Οιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα των μελών της Κυβερνήσεως, των Υφυπουργών και του Προέδρου της Βουλής, αναστέλλεται κατά την διάρκειαν της ασκήσεως των καθηκόντων των.

4. Νόμος δύναται να καθιερώνη το ασυμβίβαστο του αξιώματος του Υπουργού και Υφυπουργού και προς έτερα έργα.

5. Εν ελλείψει Αντιπροέδρου, ο Πρωθυπουργός, οσάκις παρίσταται ανάγκη, ορίζει εκ των Υπουργών προσωρινόν αναπληρωτήν του» (άρθρο 81).

«Ο Πρωθυπουργός εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβερνήσεως και κατευθύνει τας ενεργείας αυτής και των δημοσίων εν γένει υπηρεσιών προς εφαρμογήν της κυβερνητικής πολιτικής, εντός του πλαισίου των νόμων» (άρθρο 82 § 2).

«1. Έκαστος των Υπουργών ασκεί τας υπό του νόμου οριζόμενας αρμοδιότητας. Οι άνευ χαρτοφυλακίου Υπουργοί ασκούν όσας αρμοδιότητας αναθέτει εις αυτούς ο Πρωθυπουργός δι' αποφάσεώς του.

2. Οι Υφυπουργοί ασκούν τας δια κοινής αποφάσεως του Πρωθυπουργού και του οικείου Υπουργού ανατιθεμένας εις αυτούς αρμοδιότητας» (άρθρο 83).

«Η Κυβέρνησις οφείλει να απολαύη της εμπιστοσύνη της Βουλής» (άρθρο 84 § 1 εδ. α').

Κατά τις αναθεωρήσεις του δεν γίνεται καμία αλλαγή στις πιο πάνω διατάξεις, παρά μόνον η μεταφορά τους, όπως και όλου του Συντάγματος, στη δημοτική γλώσσα.

ΕΙΔΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ

α. ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ

Βασιλικές Κυβερνήσεις. 10 κυβερνήσεις την εποχή της Βαυαρικής Αντιβασιλείας και των πρώτων χρόνων της βασιλείας του Όθωνα μέχρι την ψήφιση του Συντάγματος του 1844 (περίοδος Απόλυτης Μοναρχίας), στηριζόμενες στη βασιλική εύνοια, με συνολικό χρόνο 10 χρόνια, 7 μήνες και 15 μέρες.

Κοινοβουλευτικές Κυβερνήσεις. 155 κυβερνήσεις με κοινοβουλευτική στήριξη και συνολικό χρόνο 148 χρόνια και 26 μέρες, μέχρι την 27.08.2015.

Η κοινοβουλευτική κυβέρνηση (04.09.1877 - 10.01.1878), που ακολούθησε την υπό τον Κων. Κανάρη Οικουμενική Κυβέρνηση, δεν είχε πρωθυπουργό, ήταν Ακέφαλη. Μετά το θάνατο του Κων. Κανάρη οι πολιτικοί αρχηγοί, που μετείχαν στην οικουμενική κυβέρνηση, δεν κατόρθωσαν να συμφωνήσουν για το ποιος θα τον διαδεχτεί και αποφάσισαν να συνεχίσουν «από κοινού» τη διακυβέρνηση του κράτους, δημιουργώντας, έτσι, μια «οιονεί» συλλογική ηγεσία.

Προσωρινές Κυβερνήσεις. 3 βραχύβιες κυβερνήσεις την εποχή της «Μεσοβασιλείας» με συνολικό χρόνο 4 μήνες και 8 μέρες.

Εξωκοινοβουλευτικές Κυβερνήσεις. 2 βραχύβιες κυβερνήσεις, εμβόλιμες σε κοινοβουλευτικές, με συνολικό χρόνο 1 μήνα και 14 μέρες.

Οικουμενικές Κυβερνήσεις. 3 κυβερνήσεις με κοινοβουλευτική στήριξη από τα περισσότερα ή όλα τα κόμματα της Βουλής με συνολικό χρόνο 1 χρόνο, 4 μήνες και 10 μέρες.

Υπηρεσιακές Κυβερνήσεις. 12 βραχύβιες κυβερνήσεις χωρίς κοινοβουλευτική στήριξη με συνολικό χρόνο 2 χρόνια, 1 μήνα και 17 μέρες, συνήθως για την διεξαγωγή εκλογών. Αυτού του είδους οι κυβερνήσεις χρησιμοποιήθηκαν κυρίως τις δεκαετίες 1950 και 1960.

Μετά τη μεταπολίτευση του 1974, υπηρεσιακές κυβερνήσεις χρησιμοποιούνται όταν η εκλεγμένη κυβέρνηση καταψηφιστεί ή παραιτηθεί ή δεν

μπορεί να στηριχθεί κυβέρνηση από τη Βουλή και προεδρεύεται από τον αρχαιότερο των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων. Από τις υπηρεσιακές κυβερνήσεις, δύο παρουσιάστηκαν στη Βουλή και πήραν ψήφο εμπιστοσύνης: η υπηρεσιακή κυβέρνηση Κων. Γεωργακόπουλου (05.03.1958 - 16.05.1958) και η υπηρεσιακή κυβέρνηση Ι. Παρασκευόπουλου (22.12.1966 - 02.04.1967).

De facto Κυβερνήσεις. 15 κυβερνήσεις χωρίς κοινοβουλευτική στήριξη με συνολικό ενεργό χρόνο 7 χρόνια και 5 μέρες. Τέτοιες κυβερνήσεις συναντάμε κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής στις εκτός Ελλάδας κυβερνήσεις και μετά από «ανώμαλες» πολιτικά περιόδους: κινήματα, δικτατορίες, πολέμους.

Δικτατορικές Κυβερνήσεις. 9 κυβερνήσεις με συνολικό χρόνο 12 χρόνια, 9 μήνες και 1 μέρα. Οι 9 αυτές κυβερνήσεις κατανέμονται στις 4 δικτατορικές περιόδους: στη δικτατορία Θεόδ. Πάγκαλου (04.01.1926 - 22.08.1926) 2 κυβερνήσεις, στη δικτατορία Γ. Κονδύλη (10.10.1935 - 29.11.1935) 1 κυβέρνηση, στη δικτατορία της 4ης Αυγούστου (04.08.1936 - 18.04.1941) 2 κυβερνήσεις και στη δικτατορία 21ης Απριλίου (21.04.1967 - 23.07.1974) 4 κυβερνήσεις.

β. «ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ» ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ

Πολιτικά πάθη και παραταξιακές αντιπαραθέσεις, σε συνδυασμό με ξένες παρεμβάσεις οδήγησαν σε ορισμένες περιπτώσεις στη δημιουργία «παράλληλων» κυβερνήσεων, που ουδέποτε αναγνωρίστηκαν.

Κυβέρνηση κινήματος «Εθνικής Αμύνης». Μετά τη ρήξη βασιλιά Κωνσταντίνου Α΄ - πρωθυπουργού Ελ. Βενιζέλου για τον προσανατολισμό της εξωτερικής πολιτικής κατά την διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τον εξαναγκασμό του τελευταίου σε παραίτηση («Διχασμός»), ξεσπά στη Θεσσαλονίκη (17.08.1916) το «Κίνημα Εθνικής Αμύνης» με αρχηγό τον συνταγματάρχη Παμ. Ζυμβρακάκη.

Ένα μήνα αργότερα εγκαθίσταται στη Θεσσαλονίκη κυβέρνηση υπό τον Ελ. Βενιζέλο, δημιουργώντας οιονεί ξεχωριστό «κράτος», διάρκειας 9 μηνών. Η κυβέρνηση

αυτή αναγνωρίστηκε de facto από τους συμμάχους της ANTANT όχι όμως και de jure.

Κατοχικές Κυβερνήσεις. Καθ' όλη τη διάρκεια της Κατοχής οι γερμανικές αρχές διόριζαν κυβερνήσεις που μπορεί να μην αναγνωρίστηκαν ποτέ ως νόμιμες, ασκούσαν όμως εξουσία, έστω και περιορισμένη. Τα πρόσωπα που τις στελέχωναν ήταν στην πλειοψηφία τους στρατιωτικοί, αλ-λά υπήρξαν και κάποιοι πρώην υπουργοί, βουλευτές και πολιτευτές. Διορίστηκαν 3 κυβερνήσεις κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής με συνολικό χρόνο 3 χρόνια, 5 μήνες και 18 μέρες.

Κυβερνήσεις «Προσωρινής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης (Π.Ε.Ε.Α.)». Αμέσως μετά την υπογραφή της ιδρυτικής πράξης της Π.Ε.Ε.Α., την 10.03.1944 στη Βίνιανη Ευρυτανίας, και την ορκωμοσία των πρώτων γραμματέων, όπως ονομάζονταν οι υπουργοί της, εστάλη στον πρωθυ-πουργό Εμμ. Τσουδερό το ακόλουθο τηλεγράφημα:

«Έχουμε την τιμήν να σας ανακοινώσωμεν τον σχηματισμόν εις την ελευθέραν Ελλάδα της Π.Ε.Ε.Α., της οποίας σκοπός είναι η ένωσις των εθνικών δυνάμεων προς συντονι-σμόν του εθνικού απελευθερωτικού αγώνος παρά το πλευρόν των Συμμάχων, η διοίκησις των ήδη ελευθέρων ή απελευθερουμένων περιοχών εν Ελλάδι, η εξασφάλις μετά την απε-λευθέρωσιν ελευθέρας και ομαλής πολιτικής ζωής καθ' όλην την χώραν [...]

και καταλήγει

«[...] Διερμηνεύοντες έκδηλον επιθυμίαν του λαού και των ενόπλων δυνάμεων του, απευθυνόμεθα εις την Εξοχότητά σας με την πεποίθησιν ότι θα αντιληφθήτε τας επιτακτικάς εθνικάς ανάγκας και θα προσφέρητε αποτελεσματικήν συμβολήν προς σχηματισμόν κυβερνήσεως γενικής εθνικής ενότητος».

Σχηματίστηκαν 2 κυβερνήσεις που δραστηριοποιήθηκαν τους τελευταίους μήνες της γερμανικής κατοχής σε περιοχές που ελέγχονται από δυνάμεις του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ («Ελεύθερη Ελλάδα») με συνολικό χρόνο 5 μήνες και 23 μέρες.

Προσωρινές Δημοκρατικές Κυβερνήσεις του

Δ.Σ.Ε. Την 23.12.1947 ιδρύθηκε η 1η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση του Δ.Σ.Ε. Η ίδρυσή της είχε προαναγγελθεί από τον Μιλτ. Πορφυ-ρογένη στο Συνέδριο του Κ.Κ. Γαλλίας στο Στρασβούργο (Ιούνιος 1947):

«Η αποφασιστική επίδοση και ανάπτυξη του Δ.Σ.Ε. μπροστά στο γεγονός της αμερικανοαγγλικής πολιτικής και μοναρχοφασιστικής αδιαλλαξίας αναγκαστικά τείνει να αποκρυσταλλωθεί και αποκρυσταλλώνεται κιάλας προς τη δημιουργία μιας λεύτερης δημοκρατικής Ελλάδας με δική της κυβέρνηση και δική της υπόσταση. Για ένα τέτοιο πράγμα υπήρχαν και πριν και υπάρχουν και σήμερα, ακόμα περισσότερο, όλες οι απαραίτητες αντικειμενικές, στρατιωτικές, πολεμικές υλικές, πολιτικές, ηθικές, ψυχολογικές, μα και γεωγραφικές προϋποθέσεις».

Το μεγάλο θέμα στη 2η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση του Δ.Σ.Ε. ήταν η είσοδος των σλαβομακεδόνων (ΝΟΦ - Народноослободителниот фронт на Македонците - Λαικοαπελευθερωτικό μέτωπο των Μακεδόνων), που χαρακτηρίστηκε «χαρακίρι του Ζαχαριάδη» και προκάλεσε μεγάλες αντιδράσεις. Λειτουργήσαν 2 κυβερνήσεις κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου με συνολικό ενεργό χρόνο 1 χρόνο, 8 μήνες και 8 μέρες.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ

α. ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ

Οι περισσότερες επίσημες κυβερνήσεις [88] έχουν διάρκεια από 1 έως 6 μήνες. Τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια έχει η δικτατορική κυβέρνηση Γ. Παπαδόπουλου (13.12. 1967 - 07.10.1973) 5 χρόνια, 9 μήνες και 26 μέρες και τη μικρότερη η κυβέρνηση Αν. Χαραλάμπη (16.09.1922) 1 μέρα.

β. «ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ» ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ

Οι περισσότερες παράλληλες κυβερνήσεις [3] έχουν διάρκεια από 1 έως 2 χρόνια. Τη με-γαλύτερη χρονική διάρκεια έχει η κατοχική κυβέρνηση Γ. Τσολάκογλου (30.04.1941 - 01.12.1942) 1 χρόνος, 7 μήνες και 2 μέρες

και τη μικρότερη η 1η κυβέρνηση Π.Ε.Ε.Α. (10 .03.1944 - 17.04.1944) 1 μήνας και 8 μέρες.

Μια ομαδοποίηση των κυβερνήσεων ανάλογα με την χρονική διάρκεια έχει ως εξής:

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ
5 χρόνια και άνω	1	0
4 χρόνια-5 χρόνια	5	0
3 χρόνια-4 χρόνια	12	0
2 χρόνια-3 χρόνια	14	0
1 χρόνος-2 χρόνια	27	3
6 μήνες-1 χρόνος	34	2
1 μήνας-6 μήνες	88	3
μέχρι 1 μήνα	27	0

Ο μέσος χρόνος διακυβέρνησης των επίσημων κυβερνήσεων είναι:

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΡΙΘ.

ΚΥΒ. Μ.Ο. ΧΡΟΝΟΥ

	ΧΡ	ΜΗ	ΗΜ
1833 - 1844	12		11 12
1844 - 1875	40		9 11
1875 - 1910	37		11 6
1910 - 1926	30		6 24
1926 - 1936	15		7 23
1936 - 1946	13		8 29
1946 - 1967	35		7 8
1967 - 1974	4	1	10 2
1974 - 2015	23	1	9 26

ΑΠΑΣΧΟΛΗΘΕΝΤΑ ΑΤΟΜΑ ΣΕ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΑΞΙΩΜΑΤΑ

Σε κυβερνητικά αξιώματα απασχολήθηκαν συνολικά 1909 άτομα: 1847 άνδρες και 62 γυ-ναίκες. Μόνο σε επίσημες κυβερνήσεις απασχολήθηκαν 1774 άνδρες και 62 γυναίκες. Σε επίσημες και παράλληλες κυβερνήσεις απασχολήθηκαν 22 άνδρες. Μόνο σε παράλληλες κυβερνήσεις απασχολήθηκαν 51 άνδρες.

Τα περισσότερα άτομα σε επίσημη κυβέρνηση [101] απασχολήθηκαν στην κυβέρνηση Ανδρ. Παπανδρέου (05.06.1985 - 01.07.1989): 95 άνδρες και 6 γυναίκες. Τα

λιγότερα άτομα σε επίσημη-μη κυβέρνηση απασχολήθηκαν στην κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου [εξωτ.] (26.04.1944 - 23.05.1944): 3 άνδρες. Γυναίκες σε κυβερνητικά αξιώματα απασχολήθηκαν σε 21 επίσημες κυβερνήσεις. Οι περισσότερες γυναίκες [17] απασχολήθηκαν στην κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα (22.09.2015 - _____).

Οι περισσότεροι άνδρες σε παράλληλη κυβέρνηση [από 17] απασχολήθηκαν στην κατο-χική κυβέρνηση Γ. Τσολάκογλου (30.04.1941 - 01.12.1942) και στη 2η κυβέρνηση “Δ.Σ.Ε.” (31.01.1949 - 29.08.1949). Οι λιγότεροι άνδρες σε παράλληλη κυβέρνηση [5] απασχολήθηκαν στην 1η κυβέρνηση “Π.Ε.Ε.Α.” (10.03.1944 - 17.04.1944).

ΚΑΤΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ

Πρωθυπουργοί. Στο αξίωμα απασχολήθηκαν συνολικά 92 άτομα: 84 άνδρες σε επίσημες κυβερνήσεις, 1 άνδρας (Ελ. Βενιζέλος) σε επίσημες και παράλληλη κυβερνήσεις και 7 άνδρες σε παράλληλες κυβερνήσεις.

Αναπληρωτές Πρωθυπουργοί. Το αξίωμα εμφανίζεται σε δύο από τις τρεις κυβερνήσεις που προέδρευσε ο βασιλιάς Όθων των Βίττελσμπαχ (24.06.1841 - 09.08.1841 και 10.08.1841 - 02.09. 1843). Απασχολήθηκαν 2 άνδρες. Ο πρώτος διορίστηκε την 24.06.1841 και ο τελευταίος την 10.08. 1841.

Εξωκοινοβουλευτικοί Πρωθυπουργοί. Δύο άνδρες προέδρευσαν στις δύο εξωκοινοβουλευτικές κυβερνήσεις. Ο πρώτος διορίστηκε την 20.12.1867 και ο τελευταίος την 30.04.1886.

Υπηρεσιακοί Πρωθυπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 11 άτομα: 10 άνδρες και 1 γυναίκα (η μοναδική, μέχρι τώρα, γυναίκα πρωθυπουργός). Ο πρώτος υπηρεσιακός πρωθυπουργός διορίστηκε την 18.02.1892.

Αντιπρόεδροι Κυβέρνησης. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 43 άνδρες: 39 σε επίσημες κυβερνήσεις και 4 σε παράλληλες κυβερνήσεις. Οι δύο πρώτοι Αντιπρόεδροι ορίστηκαν “άτυπα” στην κυβέρνηση Δημ. Βούλγαρη (11.10.1862 - 12.02.1863). Ο πρώτος “κανονικός”

Αντιπρόεδρος διορίζεται την 06.07.1929 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (07.06.1929 - 15.12.1929). 9 από τους Αντιπροέδρους επίσημων κυβερνήσεων είχαν και τον τίτλο του “υπουργού Άνευ Χαρτοφυλακίου”, που τους έδινε το δικαίωμα να εισάγουν στη Βουλή προς ψήφιση νομοσχέδια. Αντιπρόεδροι σε παράλληλες κυβερνήσεις βρίσκουμε στις 3 κατοχικές και στις 2 του Δ.Σ.Ε.

Υπηρεσιακοί Αντιπρόεδροι Κυβέρνησης.

Αντιπρόεδρο σε υπηρεσιακή κυβέρνηση βρίσκουμε μόνο σ' εκείνη του Κων. Δόβα (20.09.1961 - 03.11.1961).

Γραμματείς Επικρατείας. Έτσι ονομάζονταν οι υπουργοί μέχρι το 1844. Με τον τίτλο αυτό βρίσκουμε 33 άνδρες σε επίσημες κυβερνήσεις. Οι πρώτοι Γραμματείς Επικρατείας διορίστηκαν την 25.01.1833 στην κυβέρνηση Σπ. Τρικούπη (25.01.1833 - 11.10.1833), οι τελευταίοι την 12.02.1844 στην κυβέρνηση Κων. Κανάρη (12.02.1844 - 29.03.1844).

Υπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 1146 άτομα. Σε επίσημες κυβερνήσεις απασχολήθηκαν 1077 άνδρες και 18 γυναίκες. Σε επίσημες και παράλληλες κυβερνήσεις απασχολήθηκαν 14 άνδρες. Μόνο σε παράλληλες κυβερνήσεις απασχολήθηκαν 37 άνδρες. Οι πρώτοι υ-πουργοί διορίστηκαν στην κυβέρνηση Αλέξ. Μαυροκορδάτου (30.03.1844 - 05.08.1844). Η πρώτη γυναίκα υπουργός (Λίνα Τσαλδάρη) διορίστηκε την 29.02.1956 στην κυβέρνηση Κων. Καραμανλή (29.02.1956 - 04.03.1958).

Αναπληρωτές Υπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 143 άτομα: 131 άνδρες και 12 γυναίκες. Ο πρώτος Αναπληρωτής Υπουργός διορίστηκε την 19.02.1942 στην κυβέρνηση Εμμ. Τσουδερού (εξωτ. 20.04.1941 - 13.04.1944). Η πρώτη γυναίκα Αναπληρωτής Υπουργός διορίστηκε την 02.07.1989 στην κυβέρνηση Τζ. Τζαννετάκη (02.07.1989 - 11.10.1989).

Υπουργοί Γενικοί Διοικητές. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 68 άνδρες: 64 άνδρες σε επίσημες κυβερνήσεις και 4 άνδρες σε παράλληλες κυβερνήσεις. Ο πρώτος Υπουργός Γενικός Διοικητής διορίστηκε

την 09.05.1922 στην κυβέρνηση Π. Πρωτοπαπαδάκη (09.05.1922 - 27.08.1922) και ο τελευταίος την 19.11.1952 στην κυβέρνηση Αλέξ. Παπάγου (19.11.1952 - 04.10.1955). Ο πρώτος Υπουργός Γενικός Διοικητής σε παράλληλη κυβέρνηση διορίστηκε στην κατοχική κυβέρνηση Γ. Τσολάκογλου (30.04.1941 - 01.12.1942).

Εξωκοινοβουλευτικοί Υπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 12 άνδρες. Ο πρώτος Εξωκοινοβουλευτικός Υπουργός διορίστηκε την 20.12.1867 στην εξωκοινοβουλευτική κυβέρνηση Αριστ. Μωραϊτίνη (20.12.1867 - 24.01.1868) και ο τελευταίος την 30.04.1886 στην εξωκοινοβουλευτική κυβέρνηση Δημ. Βάλβη (30.04.1886 - 08.05.1886).

Υπηρεσιακοί Υπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 155 άτομα, όχι μόνο σε υπηρεσιακές κυβερνήσεις αλλά και σε ορισμένα υπουργεία κοινοβουλευτικών κυβερνήσεων σε προεκλογικές περιόδους: 153 άνδρες και 2 γυναίκες. Ο πρώτος υπηρεσιακός υπουργός διορίστηκε την 18.02.1892 στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Κων. Κωνσταντόπουλου (18.02.1892 - 09.06.1892). Η πρώτη γυναίκα υπηρεσιακή υπουργός διορίστηκε την 17.05.2012 στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Παν. Πικραμένου (17.05.2012 - 20.06.2012).

Υπηρεσιακοί Αναπληρωτές Υπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 9 άτομα: 7 άνδρες και 2 γυναίκες. Οι πρώτοι υπηρεσιακοί αναπληρωτές υπουργοί (άνδρας και γυναίκα) διορίστηκαν την 28.08.2015 στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Βασ. Θάνου-Χριστοφίλου (28.08.2015 - 21.09.2015).

Υπηρεσιακοί Υπουργοί Γενικοί Διοικητές. Μόνο 1 άνδρας υπηρέτησε με αυτό τον τίτλο και διορίστηκε πρώτη φορά την 18.01.1950 στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Ι. Θεοτόκη (06.01.1950 - 22.03.1950).

Γραμματείς. Αυτό τον τίτλο είχαν οι υπουργοί των παράλληλων κυβερνήσεων της Π.Ε.Ε.Α. 10 άνδρες που οι πρώτοι διορίστηκαν την 10.03.1944 στην 1η κυβέρνηση “Π.Ε.Ε.Α.” (10.03.1944 - 17.04.1944).

Υφυπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά

750 άτομα: 698 άνδρες και 39 γυναίκες σε επίσημες κυβερνήσεις, 1 άνδρα που μετείχε σε επίσημες και παράλληλες κυβερνήσεις και 12 άνδρες σε παράλληλες κυβερνήσεις. Σε επίσημες κυβερνήσεις ο πρώτος υφυπουργός διορίστηκε την 03.01.1918 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (14.06.1917 - 03.11.1920) και η πρώτη γυναίκα υφυπουργός την 09.10.1974 στην κυβέρνηση Κων. Καραμανλή (24.07.1974 - 20.11.1974). Ο πρώτος υφυπουργός σε παράλληλη κυβέρνηση διορίστηκε την 30.04.1941 στην κατοχική κυβέρνηση Γ. Τσολάκογλου (30.04.1941 - 01.12.1942).

Αναπληρωτές Υφυπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 2 άνδρες. Οι πρώτοι αναπληρωτές υφυπουργοί διορίστηκαν την 09.03.1942 στην κυβέρνηση Εμμ. Τσουδερού (εξωτ. 20.04.1941 - 13.04.1944).

Μόνιμοι Υφυπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε 9 άνδρες συνήθως στο υπουργείο Εξωτερικών. Ο πρώτος μόνιμος υφυπουργός διορίστηκε την 31.08.1936 στην δικτατορική κυβέρνηση Ι. Μεταξά (04.08.1936 - 29.01.1941) και ο τελευταίος την 13.12.1968 στη δικτατορική κυβέρνηση Γ. Παπαδόπουλου (13.12.1967 - 07.10.1973).

Υφυπουργοί Γενικοί Διοικητές. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 42 άνδρες, 41 σε επίσημες κυβερνήσεις και 1 σε παράλληλη κυβέρνηση. Ο πρώτος υφυπουργός γενικός διοικητής διορίστηκε την 14.02.1929 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (04.07.1928 - 06.06.1929) και ο τελευταίος την 03.11.1950 στην κυβέρνηση Σοφ. Βενιζέλου (03.11.1950 - 26.10.1951). Σε παράλληλη κυβέρνηση υφυπουργός γενικός διοικητής διορίστηκε την 21.10.1941 στην κατοχική κυβέρνηση Γ. Τσολάκογλου (30.04.1941 - 01.12.1942).

Υπηρεσιακοί Υφυπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 42 άνδρες, 39 σε επίσημες κυβερνήσεις και 3 σε παράλληλες κυβερνήσεις. Ο πρώτος υπηρεσιακός υφυπουργός διορίστηκε την 03.01.1945 στην κυβέρνηση Νικ. Πλαστήρα (03.01.1945 - 07.04.1945).

Υπηρεσιακοί Μόνιμοι Υφυπουργοί. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 2 άνδρες. Ο πρώτος υπηρεσιακός μόνιμος υφυπουργός διορίστηκε την 10.10.1950 στην κυβέρνηση Σοφ. Βενιζέλου (13.09.1950 - 02.11.1950) και ο τελευταίος την 05.03.1958 στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Κων. Γεωργακόπουλου (05.03.1958 - 16.05.1958).

Γενικοί Διοικητές. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 5 άνδρες. Ο πρώτος Γενικός Διοικητής διορίστηκε την 11.10.1912 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (06.10.1910 - 24.02.1915) και ο τελευταίος την 01.07.1917 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (14.06.1917 - 03.11.1920).

Αναπληρωτές Γενικοί Διοικητές. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 3 άνδρες. Ο πρώτος Αναπληρωτής Γενικός Διοικητής διορίστηκε την 27.09.1914 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (06.10.1910 - 24.02.1915).

Γενικοί Διοικητικοί Επίτροποι. Με τον τίτλο αυτό συναντούμε συνολικά 2 άνδρες. Ο πρώτος Γενικός Διοικητικός Επίτροπος διορίστηκε την 29.12.1912 στην κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου (06.10.1910 - 24.02.1915).

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ

«Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου» ή «Πρωθυπουργός», που προΐσταται κυβέρνησης με τη μορφή που γνωρίζουμε σήμερα, εμφανίζεται στην πολιτική ιστορία του ελληνικού κράτους την 25 Ιανουαρίου 1833. Στο Διάταγμα του 1833, του βασιλιά Όθωνα των Βίττελσμπαχ, χρησιμοποιείται ο όρος «Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου», που διατηρείται μέχρι το 1927.

Το Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας του 1927 εισάγει για πρώτη φορά τον όρο «Πρωθυπουργός» στο άρθρο 87 § 1:

«Την Κυβέρνηση αποτελεί το Υπουργικόν Συμβούλιον, συγκείμενον από τους Υπουργούς υπό την προεδρίαν του Πρωθυπουργού».

Σε όλα τα Συντάγματα, που ακολουθούν (1952, 1975 και οι αναθεωρήσεις του), περιλαμβάνουν τον

όρο «Πρωθυπουργός». Καθιερώθηκε, όμως, στην νομική ορολογία, την εποχή της «Δικτατορίας των Συνταγματαρχών», όταν ο Γ. Παπαδόπουλος υπέγραψε ως «Πρωθυπουργός».

Στο αξίωμα του πρωθυπουργού, σε επίσημες κυβερνήσεις, συναντούμε 98 άτομα: 97 άνδρες και 1 γυναίκα.

Ανά είδος κυβέρνησης έχουμε:

ΕΙΔΟΣ ΑΝΔΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Βασιλικές Κυβερνήσεις 8

Κοινοβουλευτικές Κυβερνήσεις 65

Προσωρινές Κυβερνήσεις 3

Εξωκοινοβουλευτικές Κυβερνήσεις 2

Οικουμενικές Κυβερνήσεις 3

Υπηρεσιακές Κυβερνήσεις 10 1

de facto Κυβερνήσεις 12

Δικτατορικές Κυβερνήσεις 9

Σε παράλληλες κυβερνήσεις συναντούμε 7 πρωθυπουργούς: 3 σε κατοχικές κυβερνήσεις, 2 σε κυβερνήσεις “Π.Ε.Ε.Α.” και 2 κυβερνήσεις “Δ.Σ.Ε.”. Ο πρωθυπουργός της κυβέρνησης του “Κινήματος Εθνικής Αμύνης”, Ελ. Βενιζέλος, προήδρευσε και σε επίσημες κυβερνήσεις.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΘΗΤΕΙΕΣ σε επίσημες κυβερνήσεις

Τις περισσότερες πρωθυπουργικές θητείες (10) έχει ο Αλ. Κουμουνδούρος.

9 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 2 πρωθυπουργοί.

8 πρωθυπουργικές θητείες έχει 1 πρωθυπουργός.

7 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 2 πρωθυπουργοί.

6 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 3 πρωθυπουργοί.

5 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 4 πρωθυπουργοί.

4 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 2 πρωθυπουργοί.

3 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 7 πρωθυπουργοί.

2 πρωθυπουργικές θητείες έχουν 14 πρωθυπουργοί.

1 πρωθυπουργική θητεία έχουν 62 πρωθυπουργοί.

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΙΑΣ

Τον μεγαλύτερο χρόνο πρωθυπουργίας (13 χρόνια, 2 μήνες, 3 μέρες) έχει ο Κων. Καραμανλής (α) και τον μικρότερο (1 μέρα) ο Αν. Χαραλάμπης.

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ

10 χρόνια και περισσότερα: 3 πρωθ. 0

5 χρόνια-10 χρόνια 8 πρωθυπουργοί 0

3 χρόνια-5 χρόνια 8 πρωθυπουργοί 0

1 χρόνος-3 χρόνια 20 πρωθ. 3 πρωθυπουργοί

6 μήνες-1 χρόνος 16 πρωθυπουργοί 2 πρωθ.

1 μήνας-6 μήνες 34 πρωθυπουργοί 3 πρωθ.

μέχρι 1 μήνα 9 πρωθυπουργοί

Δεν έχει μετρηθεί ο χρόνος του εν ενεργεία πρωθυπουργού

Αλ. Τσίπρα.

ΤΟΠΟΙ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩΝ επίσημων κυβερνήσεων.

Οι περισσότεροι πρωθυπουργοί είναι γεννημένοι σε πόλεις της Πελοποννήσου (32) και οι λιγότεροι σε πόλεις της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και των Κυκλάδων (από 1).

ΑΤΤΙΚΗ & ΝΗΣΙΑ ΑΡΓΟΣΑΡΩΝΙΚΟΥ: 27 πρωθυπουργοί

ΗΠΕΙΡΟΣ: 3 πρωθυπουργοί

ΘΕΣΣΑΛΙΑ: 1 πρωθυπουργός

ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ: 6 πρωθυπουργοί

ΚΡΗΤΗ: 4 πρωθυπουργοί

ΚΥΚΛΑΔΕΣ: 1 πρωθυπουργός

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: 1 πρωθυπουργός

ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ: 3 πρωθυπουργοί

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: 32 πρωθυπουργοί

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΕΥΒΟΙΑ: 13 πρωθυπουργοί

ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: 8 πρωθυπουργοί

ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩΝ επίσημων κυβερνήσεων

Οι περισσότεροι [59] πρωθυπουργοί είναι Νομικοί και οι λιγότεροι (από 1) Αρθρογράφοι, Αρχαιολόγοι, Γεωπόνοι, Δημόσιοι υπάλληλοι, Διεθνολόγοι, Εστεμμένοι, Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί, Κληρικοί, Λόγιοι, Λογοτέχνες, Μαθηματικοί, Ναυτικοί, Πλοιοκτήτες, Φυσικοί.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ: 6 πρωθυπουργοί

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΙ: 1 πρωθυπουργός

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΙ: 1 πρωθυπουργός

ΓΕΩΠΟΝΟΙ: 1 πρωθυπουργός

ΔΙΕΘΝΟΛΟΓΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ: 12 πρωθυπουργοί
ΔΙΠΛΩΜΑΤΕΣ: 8 πρωθυπουργοί
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΕΣ: 2 πρωθυπουργοί
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ: 4 πρωθυπουργοί
ΕΣΤΕΜΜΕΝΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΘΕΟΛΟΓΟΙ: 3 πρωθυπουργοί
ΙΑΤΡΟΙ: 3 πρωθυπουργοί
ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ: 3 πρωθυπουργοί
ΚΛΗΡΙΚΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ: 3 πρωθυπουργοί
ΛΟΓΙΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ: 1 πρωθυπουργός
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΝΑΥΤΙΚΟΙ: 1 πρωθυπουργός
ΝΟΜΙΚΟΙ: 59 πρωθυπουργοί
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ: 15 πρωθυπουργοί
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ: 15 πρωθυπουργοί
ΠΟΛΙΤΕΙΟΛΟΓΟΙ: 7 πρωθυπουργοί
ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ: 2 πρωθυπουργοί
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ: 20 πρωθυπουργοί
ΤΡΑΠΕΖΙΤΕΣ: 7 πρωθυπουργοί
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ: 3 πρωθυπουργοί
ΦΥΣΙΚΟΙ: 1 πρωθυπουργός

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ ΣΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ επίσημων κυβερνήσεων

17 πρωθυπουργοί πριν ή μετά την πρωθυπουργική τους
θητεία θήτευσαν ως αντιπρόεδροι άλλης κυβέρνησης.

Στα περισσότερα υπουργεία [17] θήτευσε ο Γ.
Παπανδρέου (α) ενώ στα λιγότερα [από 1] θήτευσαν 14
πρωθυπουργοί. 4 πρωθυπουργοί θήτευσαν ως Γενικοί
Διοικητές σε Γενικές Διοικήσεις. 10 πρωθυπουργοί
δεν θήτευσαν σε υπουργεία: Ι.-Λ. Άρμανσπεργκ, Ι.
Γρίβας, Αρχιεπ. Δαμασκηνός, Κων. Δόβας, Βασ. Θάνου-
Χριστοφίλου, Όθων των Βίττελσμπαχ, Λ. Παπαδήμος,
Παν. Πι-κραμένος, Παν. Πουλίτσας και Αλ. Τσίπρας.

Αναλυτικά:

1 πρωθυπουργός θήτευσε σε 17 υπουργεία.

1 πρωθυπουργός θήτευσε σε 15 υπουργεία.
1 πρωθυπουργός θήτευσε σε 13 υπουργεία.
1 πρωθυπουργός θήτευσε σε 12 υπουργεία.
3 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 10 υπουργεία ο καθένας.
2 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 9 υπουργεία ο καθένας.
4 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 8 υπουργεία ο καθένας.
5 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 7 υπουργεία ο καθένας.
12 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 6 υπουργεία ο καθένας.
6 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 5 υπουργεία ο καθένας.
11 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 4 υπουργεία ο καθένας.
19 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 3 υπουργεία ο καθένας.
10 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 2 υπουργεία ο καθένας.
11 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 1 υπουργεία ο καθένας.
και
1 πρωθυπουργός θήτευσε σε 2 Γενικές Διοικήσεις.
3 πρωθυπουργοί θήτευσαν σε 1 Γενική Διοίκηση ο
καθένας.

Οι περισσότεροι πρωθυπουργοί [48] θήτευσαν στο
υπουργείο Εσωτερικών οι λιγότεροι [από 1] σε 18
υπουργεία και 2 Γενικές Διοικήσεις.

Αναλυτικά:

Γενική Διοίκησης ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.

Γενική Διοίκησης ΚΡΗΤΗΣ: Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.

Γενική Διοίκησης ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ: Θήτευσαν 3
πρωθυπουργοί.

Υπουργείο ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ: Θήτευσαν 12 πρωθυπουργοί.

Υπουργείο ΑΙΓΑΙΟΥ: Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.

Υπουργείο ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΕΩΣ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.

Υπουργοί ΑΝΕΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ: Θήτευσαν 10
πρωθυπουργοί.

Υπουργείο ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΩΣ & ΟΙΚΙΣΜΟΥ:
Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.

Υπουργείο ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ & ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ:
Θήτευσαν 9 πρωθυπουργοί.

Υπουργείο ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ: Θήτευσαν 2 πρωθυπουργοί.

Υπουργείο ΒΟΡΕΙΟΥ/ΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ/ΑΣ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.

Υπουργείο ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Θήτευσαν 7 πρωθυπουργοί.

Υπουργείο ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ:
Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ/ΗΣ: Θήτευσαν 5
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ: Θήτευσαν 4
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Θήτευσαν 29
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ/ΑΣ: Θήτευσαν 29
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ: Θήτευσαν 13
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ:
Θήτευσαν 11 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ: Θήτευσαν 14 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Θήτευσαν 5
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΜΠΟΡΙΟΥ: Θήτευσαν 3 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΝΝΟΜΟΥ ΤΑΞΕΩΣ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ: Θήτευσαν 48 πρωθυπουργοί.
Υπουργός ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ: Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ: Θήτευσαν
2 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Θήτευσαν 6 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: Θήτευσαν 44 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ & ΔΙΑΝΟΜΩΝ: Θήτευσαν
44 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΠΑΙΔΕΙΑΣ: Θήτευσαν
3 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Θήτευσαν 5
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ & ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ:

Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Θήτευσαν 3 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΝΑΥΤΙΚΩΝ: Θήτευσαν 31 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Θήτευσαν 34
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Θήτευσε
1 πρωθυπουργός.
Υπουργοί ΠΑΡΑ ΤΩ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩ: Θήτευσαν 4
πρωθυπουργοί.
Υπουργός ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑ ΤΩ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩ: Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: Θήτευσαν 4 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ/ΗΣ:
Θήτευσαν 5 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ: Θήτευσαν 34
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ/ΩΝ: Θήτευσαν 10
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ:
Θήτευσαν 2 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Θήτευσαν 12
πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ:
Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ, ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ,
ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ: Θήτευσαν 2 πρωθυπουργοί.
Υπουργείο ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ: Θήτευσε 1 πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΤΥΠΟΥ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: Θήτευσε 1
πρωθυπουργός.
Υπουργείο ΥΓΙΕΙΝΗΣ: Θήτευσαν 3 πρωθυπουργοί.

ΗΛΙΚΙΕΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩΝ επίσημων κυβερνήσεων

Οι ηλικίες των πρωθυπουργών κατά την έναρξη της πρώτης πρωθυπουργίας τους: Ο Επαμεινώνδας Δεληγεώργης ήταν ο νεώτερος πολιτικός που έγινε πρωθυπουργός σε ηλικία 36 χρονών. Ο γηραιότερος

Ο Επαμεινώνδας Δεληγεώργης ήταν ο νεώτερος πολιτικός που έγινε πρωθυπουργός σε ηλικία 36 χρονών. (φωτ 1). Τον μεγαλύτερο χρόνο πρωθυπουργίας (13 χρόνια, 2 μήνες, 3 μέρες) έχει ο Κων. Καραμανλής (φωτ. 2). Ο Ελ. Βενιζέλος υπέστη δύο απόπειρες δολοφονίας (φωτ. 3).

ήταν ο Ξενοφών Ζολώτας που έγινε πρωθυπουργός σε ηλικία 85 χρονών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο βασιλιάς Όθων ήταν 25 ετών όταν ανέλαβε προσωπικά την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας ως πρωθυπουργός.

Οι περισσότεροι πρωθυπουργοί ανέλαβαν για πρώτη φορά την πρωθυπουργία σε ηλικία μεταξύ 61 και 70 χρονών. Μια ομαδοποίηση των ηλικιών των πρωθυπουργών κατά την ανάληψη της πρώτης πρωθυπουργίας τους έχει ως εξής:

ΗΛΙΚΙΑ		ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ
έως	40 χρονών	2 πρωθυπουργοί
41 χρονών	- 50 χρονών	27 πρωθυπουργοί
51 χρονών	- 60 χρονών	23 πρωθυπουργοί
61 χρονών	- 70 χρονών	37 πρωθυπουργοί
71 χρονών	- 80 χρονών	8 πρωθυπουργοί
81 χρονών	-	1 πρωθυπουργός

Πέντε πολιτικοί πέθαναν ενώ ήταν εν ενεργεία πρωθυπουργοί:

1. Ο Κων. Κανάρης ενώ προήδρευε σε οικουμενική κυβέρνηση (26.05.1877 - 03.09.1877).
2. Ο Θεόδ. Δηλιγιάννης δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια της θητείας του, την 31.05.1905, από τον Αντ. Κωσταγεωργάκη, άνθρωπο του περιθωρίου.
3. Ο Αθ. Ευταξίας την 22.08.1926 κατά τη διάρκεια της δικτατορικής κυβέρνησής του (19.07. 1926 - 25.08.1926).
4. Ο Ι. Μεταξάς την 19.01.1941 κατά τη διάρκεια της δικτατορικής κυβέρνησής του (04.08. 1936 - 29.01.1941). Για την αιτία θανάτου του: "Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Κυβερνήσεως ενεφάνισε προ δέκα ημερών, ήτοι το προπαρελθόν Σάββατον, φλεγμονήν του φάρυγγος, ήτις κατέληξεν εις απόστημα παραμυγαδικόν. Παρά την έγκαιρον διάνοιξιν του, ως και την μετεγχειρητικήν κατάλληλον θεραπείαν, παρουσίασεν εν συνεχεία τοξιναιμικά φαινόμενα και επιπλοκάς, ως γαστρορραγίαν και ουρίαν, και απέθανεν σήμερον, 6 π.μ. Οι θεράποντες ιατροί Μαρίνος Γερουλάνος, Β. Μπένσης, Μ. Γεωργόπουλος, Μ. Μακκάς, Ε. Φωκάς, Δ. Δημητριάδης, Ι. Χρυσικός, Γ. Καραγιαννόπουλος, Δ. Κομνηνός, Ν. Λωράνδος, Γ. Οικονομίδης, Ν. Γεωργόπουλος".
5. Ο Θεμ. Σοφούλης την 24.09.1949 κατά τη διάρκεια της κυβέρνησής του (14.04.1949 - 29. 06.1949)

Ο Ελ. Βενιζέλος υπέστη δύο απόπειρες δολοφονίας, την πρώτη την 30.07.1920 στο σταθμό Λυών του Παρισιού, από τους Απ. Τσερέπη και Γ. Κυριάκη, δύο Έλληνες απότακτους αξιωματικούς, μετά την υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών, και τη δεύτερη την 06.06.1933 (μετά την ήττα του κόμματός του στις εκλογές της 05.03.1933) στη λεωφόρο Κηφισίας, στην Αθήνα, σχεδιασμένη από τον διοικητή Γενικής Ασφαλείας, Ι. Πολυχρονόπουλο, και εκτελεσμένη από το γνωστό ληστή Καραθανάση και τη συμμορία του.

Αλέξανδρος ΗΣΑΙΑΣ : Η Μάχη της Αλαμάνας

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Γεγονότα τον Μήνα ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

Επιμέλεια : Σπύρος ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

1 Ιανουαρίου

45 π.Χ. Το Ιουλιανό ημερολόγιο τίθεται σε ισχύ στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, ορίζοντας την 1η Ιανουαρίου ως νέα ημερομηνία έναρξης του έτους.

379. Πεθαίνει ο άγιος Βασίλειος επίσκοπος Καισαρείας σε ηλικία 49 ετών.

1259. Ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος ανακηρύσσεται συναυτοκράτορας της αυτοκρατορίας της Νίκαιας, μαζί με τον επιτροπευόμενο ανήλικο Ιωάννη Δ΄ Λάσκαρη.

1822. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ψηφίζεται το «Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος» στην Επίδαυρο.

1824. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο πρόεδρος του Εκτελεστικού Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης και τα μέλη Σωτ. Χαραλάμπης και Ανδρ. Μεταξάς στέλνουν επιστολή στον Ι. Καποδίστρια που του ζητούν να αναλάβει την κυβέρνηση. • Ο Ελβετός φιλέλληνας γιατρός Μάγερ εκδίδει στο Μεσολόγγι την εφημερίδα «Ελληνικά Χρονικά».

- 1826.** ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Απορρίπτεται από τους υπερασπιστές του Μεσολογγίου πρόταση του Ιμπραήμ για παράδοση της πόλης.
- 1859.** Λειτουργεί η πρώτη τηλεγραφική γραμμή στην Ελλάδα ανάμεσα στην Αθήνα και τον Πειραιά και λίγο αργότερα της τηλεγραφικής γραμμής Αθήνας-Αιγίου-Πάτρας.
- 1913.** ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ. Παράτολμη ενέργεια του τουρκικού καταδρομικού «Χαμηδιέ» αιφνιδιάζει τα ελληνικά πλοία που περιπολούν. Καταφέρνει να τους ξεφύγει και δύο μέρες αργότερα βομβαρδίζει την Ερμούπολη της Σύρου και το επίτακτο «Μακεδονία» που βρισκόταν εκεί, το οποίο αυτοβυθίζεται για να αποφύγει την αιχμαλωσία.
- 1919.** ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ. Αναχωρούν από την Ελλάδα ατμοπλοϊκώς για τη Μεσημβρινή Ρωσία μονάδες του Α' Σώματος Στρατού (2η και 13η μεραρχία) για να ενισχύσουν τις δυνάμεις των συμμάχων της Αντάντ και των Ρώσων εθνικιστών που μάχονται τους Ερυθρούς-Μπολσεβίκους. Διοικητής του εκστρατευτικού σώματος είναι ο υποστράτηγος Κ. Νίδερ. Η εκστρατεία θα αποτύχει και περί τα τέλη Μαρτίου θα αρχίσει η απαγκίστρωση των ελληνικών δυνάμεων.
- 1964.** Έλληνες φοιτητές εγκαταλείπουν με ισχυρή συνοδεία την Κωνσταντινούπολη απειλούμενοι με λιντσάρισμα από τους Τούρκους συμφοιτητές τους.
- 1965.** Ο ΟΤΕ βάζει σε λειτουργία υπηρεσίες αυτόματης τηλεφωνικής μετάδοσης πληροφοριών για τον καιρό και τις εφημερεύουσες κλινικές και νοσοκομεία. Ποινή παύσης τριών μηνών επιβάλλει ο υπουργός Δικαιοσύνης Νικ. Μπακόπουλος στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων. Κόλλια για απόπειρα επηρεασμού των ανακρίσεων για τη δολοφονία του Γρ. Λαμπράκη.
- 1967.** Η προσκείμενη στον Κων. Μητσοτάκη εφημερίδα «Ελευθερία» καταγγέλλει παλαιότερη συνωμοτική συνάντηση του αρχηγού της Ε.Ρ.Ε. Παν. Κανελλόπουλου, του διευθυντή του πολιτικού γραφείου του βασιλιά, Δημ. Μπίτσιου, και της Ελένης Βλάχου, με στόχο την ανατροπή της τότε κυβέρνησης Στεφανόπουλου.
- 1981.** Η Ελλάδα γίνεται το δέκατο κράτος-μέλος της Κοινότητας.
- 1999.** Έντεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισέρχονται στη Ζώνη του Ευρώ. Η ισοτιμία καθορίζεται σε 1 ευρώ για 1 ECU (1 ευρώ = 340,750 δραχμές). Η Ελλάδα μπαίνει στη Ζώνη με δύο χρόνια καθυστέρηση, το 2001.
- 2002.** Αρχίζει η κυκλοφορία του ευρώ στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δραχμή εγκαταλείπεται οριστικά την 28 Φεβρουαρίου 2002.
- 2006.** Η Πάτρα γίνεται πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης.

2 Ιανουαρίου

- 1527.** Αποτυγχάνει η προσπάθεια των Ιπποτών της Ρόδου να ανακαταλάβουν το νησί.
- 1788.** Γεννιέται στα Ιωάννινα ο Γεώργιος, γιος του Ιωάννη και της Μπαλασώς Σταύρου, πρώτος διοικητής αργότερα της Εθνικής Τράπεζας για 27 συνεχή έτη.
- 1910.** Καθιερώνεται η Κυριακή ως αργία.
- 1924.** Ο αρχηγός της Επανάστασης του 1922 Νικ. Πλαστήρας παραδίδει την εξουσία στους πολιτικούς.
- 1930.** Ο Γ. Παπανδρέου αναλαμβάνει το υπουργείο Παιδείας στην κυβέρνηση Βενιζέλου. Στη θέση αυτή θα παραμείνει μέχρι το Μάιο του 1932. Στο εντυπωσιακό έργο που επιτελεί περιλαμβάνεται και η ανέγερση 3.000 σχολικών αιθουσών σε όλη τη χώρα.
- 1945.** Κυβέρνηση υπό τον Νικόλαο Πλαστήρα. Θα παραμείνει μέχρι 7 Απριλίου.
- 1990.** Πεθαίνει ο πολιτικός, πρώην πρόεδρος της Ν.Δ. Ευάγγ. Αβέρωφ.

3 Ιανουαρίου

- 1887.** Οι οπαδοί του Τρικούπη πραγματοποιούν την πρώτη σημαντική προεκλογική διαδήλωση στην ιστορία της Πλατείας Συντάγματος. Περισσότερα από δέκα χιλιάδες άτομα επευφημούν στην πλατεία τον αρχηγό τους.
- 1969.** ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Με κυβερνητική απόφαση, ο αντισυνταγματάρχης Μιχ. Αρναούτης, τέως υπασπιστής του βασιλιά, αποτάσσεται από το στράτευμα.

1980. Εφαρμόζεται το πενήνήμερο στις υπηρεσίες του Δημοσίου.

1991. Η Ε. Ε. αποφασίζει τη χορήγηση έκτακτης οικονομικής βοήθειας στην Αθήνα, ώστε να αντιμετωπιστούν οι δαπάνες για τους αλβανούς πρόσφυγες.

1992. Πραγματοποιείται συνάντηση Σκοπιανών και Ελλήνων διπλωματών στο υπουργείο Εξωτερικών, όπου συζητούν τη μη χρήση της ονομασίας «Μακεδονία», των συμβόλων, αλλά και την παύση της προπαγάνδας από την Π.Γ.Δ.Μ.

2015. Ο Γιώργος Παπανδρέου ιδρύει το «Κίνημα Δημοκρατών Σοσιαλιστών (ΚΙ. ΔΗ.ΣΟ.)».

4 Ιανουαρίου

1832. Με απόφαση της κυβέρνησης συνδέεται η αξία των μη μετατρέψιμων σε μεταλλικό νόμισμα τραπεζογραμματίων έκδοσης της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας με τις εθνικές γαίες κατά το γαλλικό πρότυπο των assignats.

1850. ΠΑΡΚΕΡΙΚΑ. Μετά την άρνηση της Ελλάδας να υποχωρήσει στην απαίτηση της Αγγλίας να αποζημιωθεί ο Βρετανός υπήκοος Δον Πατσίφικο, πορτογαλικής καταγωγής, ισραηλίτης στο θρήσκευμα, για τις ζημιές που προξένησε στο σπίτι του το Πάσχα του 1849 φανατισμένος όχλος, μοίρα του βρετανικού στόλου υπό το ναύαρχο Πάρκερ αποκλείει για ένα σχεδόν εξάμηνο τα ελληνικά παράλια.

1887. ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ. Πλειοψηφεί το Νεωτεριστικόν Κόμμα του Χαρίλαου Τρικούπη.

1930. Η Αγροτική Τράπεζα, όπως έχει μετονομαστεί η Γεωργική Τράπεζα, αρχίζει τις συναλλαγές της με το κοινό. Διοικητής της ο Κων. Γόντικας.

1956. Ο Κων. Καραμανλής ιδρύει την «Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση (Ε.Ρ.Ε.)». Τον ακολουθεί το σύνολο σχεδόν των βουλευτών του Ελληνικού Συναγερμού.

1968. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. «Εις περίοπτον θέσιν» στα Τουρκοβούνια ανακοινώνεται πως θα κατασκευαστεί το «Τάμα του Έθνους», ο νέος Ναός του Σωτήρος, η ανέγερση του οποίου είχε αποφασισθεί και από την Δ' Εθνοσυνέλευση του Άργους το 1829. Όπως ανακοινώνεται έχουν ήδη συγκεντρωθεί για την ανέγερσή του 100.000.000 δραχμές από δωρεές, ενώ εκατομμύρια επιπλέον κατατίθενται καθημερινά από δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς.

5 Ιανουαρίου

1668. Ο Μεθόδιος Γ' εκλέγεται Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

1821. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο Χουρσίτ πασάς εκστρατεύει εναντίον του Αλή Πασά. Η Πελοπόννησος μένει χωρίς αξιόμαχες τουρκικές δυνάμεις.

1837. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου των Αθηνών, στρατηγός Ι. Μακρυγιάννης, στη διάρκεια συνεδρίασης του οργάνου προβάλλει το αίτημα για την παραχώρηση Συντάγματος. Το αίτημά του γίνεται δεκτό με ενθουσιασμό από τα υπόλοιπα μέλη του συμβουλίου.

1900. Ηλεκτροφωτίζεται ο Πειραιάς, καθώς μπαίνει σε λειτουργία το εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος κοντά στο σιδηροδρομικό σταθμό Πελοποννήσου.

1913. ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ. Ναυμαχία της Λήμνου. Έπειτα από φοβερή καταδίωξη ο ελληνικός στόλος εξαναγκάζει τον τουρκικό να υποχωρήσει στα Στενά των Δαρδανελίων.

1926. Ο Θεόδ. Πάγκαλος αναλαμβάνει την εκτελεστική και τη νομοθετική εξουσία.

1945. ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ. Οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ αρχίζουν την εκκένωση περιοχών της Αθήνας.

2009. Η τρομοκρατική οργάνωση «Επαναστατικός Αγώνας» εξαπολύει επίθεση με 31 σφαίρες από καλάσνικοφ και αμυντική χειροβομβίδα εναντίον αστυνομικών της διμοιρίας Α-542 στο υπουργείο Πολιτισμού. Από την επίθεση αυτή τραυματίζεται ο Διαμαντής Ματζούνης

6 Ιανουαρίου

1454. Ο Γεννάδιος Σχολάριος ορίζεται πατριάρχης Κωνσταντινούπολης.

1821. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης από τα Επτάνησα αποβιβάζεται στην Καρδαμύλη της

Μάνης.

1824. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο πρόεδρος του νομοτελεστικού σώματος Πετρ. Μαυρομιχάλης και το μέλος Σωτ. Χαραλάμπης καθαιρούνται. Τη θέση του Μαυρομιχάλη καταλαμβάνει ο Γ. Κουντουριώτης.

1828. Ώρα 20.00. Ο Ιωάννης Καποδίστριας φτάνει με το Αγγλικό πολεμικό «Warspite» στο Ναύπλιο, μετά την απόφαση της Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας, που τον εξέλεξε πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδας.

1919. Το Σ.Ε.Κ.Ε., αργότερα Κ.Κ.Ε., πραγματοποιεί την πρώτη του ανοιχτή συγκέντρωση στην Αθήνα.

1935. Καταγγέλλεται ως σκανδαλώδης η παραχώρηση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοφωνικού σταθμού στην αμερικανική εταιρεία Μαρκόνη. Την καταγγελία κάνουν βουλευτές του Κόμματος των Φιλελευθέρων.

1964. «Απραγματοποίητη» χαρακτηρίζει την ένωση Ελλάδας-Κύπρου ο Μακάριος σε συνέντευξη που παραχωρεί στο BBC.

1965. Σε μερικό ανασχηματισμό της κυβέρνησης προχωρεί ο Γ. Παπανδρέου αφήνοντας εκτός του σχήματος τον Σάβ. Παπαπολίτη, με αποτέλεσμα ομάδα βουλευτών προσκεϊμένων σε αυτόν να καταθέσει στη Βουλή δήλωση ανεξαρτητοποίησης.

7 Ιανουαρίου

1904. Πεθαίνει ο Εμμ. Ροΐδης, ο συγγραφέας της «Πάπισσας Ιωάννας».

1928. Αρχίζουν τα έργα κατασκευής του υπόγειου σταθμού της Ομόνοιας και της σήραγγας προς την Πλατεία Αττικής.

1929. Οι ομοσπονδίες των υπαλλήλων διαδηλώνουν την αντίθεσή τους στη θέσπιση του «Ιδιώνυμου» από την κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου.

1937. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ. Συλλαμβάνεται ο Παν. Κανελλόπουλος έπειτα από υπόμνημα διαμαρτυρίας στον βασιλιά Γεώργιο Β' για την εγκαθίδρυση δικτατορίας.

1944. Αυτοκτονεί στην Αθήνα ο κυπριακής καταγωγής ποιητής Ναπ. Λαπαθιώτης (γεν. το 1893).

1969. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. «Ανεπιθύμητο πρόσωπο» κηρύσσεται από τη χούντα των Συνταγματαρχών ο «εισηγητής επί του ελληνικού ζητήματος» της κοινοβουλευτικής συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, Ολλανδός σοσιαλιστής βουλευτής Μαξ Βαν ντερ Στουλ.

1977. Οι λιμενικές αρχές εντοπίζουν και κατάσχουν 11 τόνους χασίς από το υπό κυπριακή σημαία «M/S Γκλόρια» στον Ισθμό της Κορίνθου. Η υπόθεση εμπνέει τον Βασίλη Τσιτσάνη να γράψει το τραγούδι «Το βαπόρι απ' την Περσία».

2004. Ο Κων. Σημίτης ανακοινώνει την παραίτησή του από την προεδρία του ΠΑΣΟΚ.

8 Ιανουαρίου

1828. Ο Ι. Καποδίστριας αποβιβάζεται στην προκυμαία του Ναυπλίου. Τον υποδέχονται κανονιοβολισμοί από τα φρούρια και τα ξένα πολεμικά πλοία και τις ζητωκραυγές του λαού. Η 3μελής «Αντικυβερνητική Επιτροπή» (Γ. Μαυρομιχάλης, Ι. Μιλαήτης, Ιωαννούλης Νάκος) και η Βουλή του παραδίδουν την εξουσία.

1823. Πραγματοποιείται στην Πλατεία Ομονοίας μεγάλο πανπροσφυγικό συλλαλητήριο διαμαρτυρίας, στο οποίο μάλιστα απευθύνουν σύντομο χαιρετισμό και Τούρκοι αντικεμαλιστές.

1925. Καταγγέλλονται διώξεις σε βάρος του ελληνικού στοιχείου σε περιοχές της νότιας Βουλγαρίας.

1962. Αυστηρή προειδοποίηση προς την Ιταλία να μην επιχειρήσει να αυξήσει την επιρροή της στην Αλβανία φέρεται να απευθύνει η Αθήνα στη Ρώμη, ενώ διαψεύδονται φήμες για αναγνώριση από την Ελλάδα σλαβομακεδονικής μειονότητας, με αντάλλαγμα την άσκηση ισχυρών πιέσεων από γιουγκοσλαβικής πλευράς στα Τίρανα για τη Βόρεια Ήπειρο.

1965. Οι, υπό τον Σάβ. Παπαπολίτη, «αντάρτες» της Ένωσης Κέντρου αναιρούν επισήμως τη δήλωση ανεξαρτητοποίησής τους και επιστρέφουν στο κόμμα.

2006. 13:34'. Ισχυρή σεισμική δόνηση γίνεται αισθητή σε ολόκληρη την Ελλάδα. Το μέγεθος του σεισμού είναι 6,9 Ρίχτερ, με επίκεντρο τη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Χανίων και Κυθήρων.

9 Ιανουαρίου

475. Ο Βασιλίσκος ανατρέπει τον Ζήνωνα και καταλαμβάνει την εξουσία την οποία θα κρατήσει μέχρι τέλη Αυγούστου 476.

4/1/1956 : Ο Κ. Καραμανλής ιδρύει την ΕΡΕ

5/1/1926 : Ο Θεόδ. Πάγκαλος αναλαμβάνει την εκτελεστική και τη νομοθετική εξουσία.

1438. ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΦΕΡΡΑΡΑΣ/ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ. Αρχίζει στη Φερράρα Ιταλίας η ομώνυμη σύνοδος των Εκκλησιών της Ρώμης και της Κωνσταντινούπολης με στόχο την άρση του σχίσματος του 1054. Στη σύνοδο, που αργότερα θα μεταφερθεί στη Φλωρεντία, συμμετέχει και ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ιωάννης Η'. Αν και αποφασίζεται η ένωση των δύο Εκκλησιών, η ανθενωτική μερίδα της Κωνσταντινούπολης υπερισχύει και τελικά ανατρέπει την αρχική απόφαση.

1792. ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΙΑΣΙΟΥ. Τερματίζεται ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος. Με το πρώτο άρθρο παρέχεται αμνηστία σε όσους έχουν εκδηλωθεί υπέρ του ενός ή του άλλου από τους εμπόλεμους, ενώ με το τρίτο καθορίζεται ο ποταμός Δνειστερος ως το φυσικό σύνορο ανάμεσα στις δύο χώρες. Τέλος, το όγδοο άρθρο της συνθήκης προβλέπει την απελευθέρωση όλων των χριστιανών που ήταν αιχμάλωτοι των Τούρκων και γίνεται μνεία στους Πελοποννήσιους και σε όσους ζουν στα νησιά του Αιγαίου.

1979. Αρχίζουν στη Βιέννη συνομιλίες μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων εμπειρογνομώνων για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου.

1991. Σκοτώνεται ο εκπαιδευτικός της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Νίκος Τεμπονέρας στη διάρκεια επεισοδίων σε σχολικό συγκρότημα της Πάτρας ανάμεσα σε καταληψίες και εξωσχολικούς. Δράστης φέρεται ο πρόεδρος της ΟΝΝΕΔ Αχαΐας και δημοτικός σύμβουλος Ιωάννης Καλαμπόκας. Οι μαθητικές κινητοποιήσεις στρέφονται εναντίον των μέτρων της κυβέρνησης του Κ. Μητσοτάκη (υπουργός Παιδείας Β. Κοντογιαννόπουλος) για την παιδεία.

10 Ιανουαρίου

1826. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο υπό το Μιαούλη ελληνικός στόλος, κάτω από την πίεση του εχθρικού, αναγκάζεται να υποχωρήσει. Οι ναυτικές επιχειρήσεις θα συνεχιστούν για μακρύ χρονικό διάστημα με αμφίρροπο αποτέλεσμα.

1921. ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ. Μάχη του Ινονού. Οι κεμαλικές δυνάμεις αναχαιτίζουν την ελ-ληνική προέλαση.

1941. Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την Κλεισούρα, σημαντικό συγκοινωνιακό κόμβο, φτάνοντας στο αλβανικό έδαφος στον κεντρικό τομέα του μετώπου (περιοχή Τρεμπεσίνας). Το μέτωπο σταθεροποιείται στη γραμμή Χιμάρα (δυτικά) - Κλεισούρα (κέντρο) - Πόγραδετς (ανατολικά).

1945. ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ. Το ΕΑΜ συμφωνεί με την κατάπαυση του πυρός που πρότεινε η κυβέρνηση.

1969. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Ο υπουργός Δημόσιας Τάξης ανακοινώνει την πρόσληψη για πρώτη φορά γυναικών

αστυνομικών. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να έχουν ύψος τουλάχιστον 1,63, απολυτήριο γυμνασίου, να είναι ηλικίας μέχρι 24 ετών, άγαμοι και «να διαπνέονται υπό υγιών εθνικών πεποιθήσεων».

1977. Η ΟΥΝΕΣΚΟ κηρύσσει παγκόσμια εκστρατεία για τη διάσωση των γλυπτών του Παρθενώνα από την ατμοσφαιρική ρύπανση.

1989. Τρομοκράτες της «17N» τραυματίζουν σοβαρά έξω από το σπίτι του στου Ζωγράφου τον εισαγγελέα Κων. Ανδρουλιδάκη, ο οποίος υπέκυψε στα τραύματά του ένα μήνα μετά (10 Φεβρουαρίου).

11 Ιανουαρίου

532. ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΙΚΑ στην Κωνσταντινούπολη. Μία διαμάχη μεταξύ οπαδών διαφορετικών ομάδων αρματοδρομίας, των Βένετων και των Πράσινων, κλιμακώνεται σε βίαιες συγκρούσεις στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης

976. Ο Βασίλειος Β΄ ο επονομαζόμενος και Βουλγαροκτόνος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου σε ηλικία 18 ετών, με συναυτοκράτορα τον αδερφό του Κωνσταντίνο Η΄. Ο Βασίλειος, με συναυτοκράτορα τον αδερφό του, θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι 15 Δεκεμβρίου 1025.

1055. Η Θεοδώρα παραμένει μόνη αυτοκράτειρα μετά το θάνατο του Κωνσταντίνου Θ΄. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το θάνατό της, 21 Αυγούστου 1056. Με το θάνατό της εκλείπει η ένδοξη Μακεδονική Δυναστεία.

1854. Επαναστατικός αναβρασμός ανάμεσα στους υπόδουλους Έλληνες της Θεσσαλίας και της Ηπείρου. Σημειώνεται έντονη δράση αντάρτικων σωμάτων.

1878. Κυβέρνηση Αλέξ. Κουμουνδούρου. Θα παραμείνει μέχρι 20 Οκτωβρίου.

1915. Η βρετανική κυβέρνηση με διακοίνωσή της προς την Ελλάδα την καλεί να μπει στον πόλεμο στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ. Στη διακοίνωση αυτή γίνεται για πρώτη φορά λόγος για πιθανές μελλοντικές παραχωρήσεις στη Μικρά Ασία.

1916. Στην εναρκτήρια συνεδρίαση της Βουλής, που προήλθε από τις εκλογές της 6 Δεκεμβρίου 1915, μετέχουν και εκλεγμένοι βουλευτές της Βορείου Ηπείρου.

1924. Κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου. Θα παραμείνει μέχρι 5 Φεβρουαρίου. Μπαίνει τέλος στην πολιτική αβεβαιότητα.

1973. Μεγάλες ζημιές σημειώνονται σε σπίτια από το σεισμό στον Πύργο Ηλείας.

1979. Ο Γιάγκος Πεσματζόγλου ιδρύει το «Κόμμα Δημοκρατικού Σοσιαλισμού (ΚΟ.ΔΗ.ΣΟ.)».

1989. Ο πρώην πρόεδρος της Δημοκρατίας Κων. Καραμανλής, αναφερόμενος στην πολιτική κατάσταση, δηλώνει: «Η Ελλάδα μεταβλήθηκε σε ένα απέραντο φρενοκομείο».

12 Ιανουαρίου

1822. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Οι Έλληνες υπό τον Ηλία Μαυρομιχάλη ηττώνται σε μάχη κοντά στα Στύρα της Εύβοιας από δυνάμεις του Χουρσίτ πασά. Ο Ηλίας Μαυρομιχάλης αυτοκτονεί για να μην πέσει στα χέρια των Τούρκων.

1825. Πεθαίνει στο λοιμοκαθατήριο της Ζακύνθου ο εθνικός ευεργέτης Ιωάννης Βαρβάκης (γεν. Ψαρά, 1750). Ο Βαρβάκης είχε αποκτήσει μεγάλη περιουσία στο Αστραχάν της Ρωσίας, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας διέθεσε για τον Αγώνα.

1828. Η «Αντικυβερνητική Επιτροπή» απευθυνόμενη προς το «Πανελλήνιον» ζητά «ευείθια, διπλασιασμόν της προθυμίας και του ζήλου, ώστε οδηγούμενοι από τούτον συνετόν και έμπειρον άνδρα, να δυνηθώμεν τέλος πάντων, να απολαύσωμεν τους καρπούς των επταετών αγώνων μας».

1895. Ο Νίκ. Δεληγιάννης σχηματίζει υπηρεσιακή κυβέρνηση. Θα παραμείνει μέχρι 30 Μαΐου.

1944. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Βομβαρδίζεται ανηλεώς το λιμάνι του Πειραιά από βρετανικά αεροσκάφη. Δεκάδες νεκροί από τον άμαχο πληθυσμό.

1962. Ένωση Κέντρου και Ε.Δ.Α. συμφωνούν να προωθήσουν από κοινού την πρόταση παραπομπής των τριών μελών της υπηρεσιακής κυβέρνησης για τη «βία και νοθεία» στις εκλογές του 1961.

1963. Σε 9μηνη φυλάκιση χωρίς δυνατότητα εξαγοράς καταδικάζεται σε β΄ βαθμό ο εκδότης της «Αθηναϊκής», Ι. Παπαγεωργίου, για άρθρο της εφημερίδας επικριτικό της βασίλισσας Φρειδερίκης.

1981. Οι Έλληνες Ευρωβουλευτές (14 της Ν.Δ., 7 του ΠΑ.ΣΟ.Κ., 1 της Ε.ΔΗ.Κ., 1 του ΚΟ.ΔΗ.ΣΟ., 1 του Κ.Κ.Ε.) παίρνουν

μέρος για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

1997. 3 νεκροί, 4 αγνοούμενοι, τεράστιες καταστροφές σε περιουσίες και σοβαρά προβλήματα στις συγκοινωνίες, είναι ο απολογισμός της θεομηνίας που πλήττει την Ελλάδα.

2007. Η τρομοκρατική οργάνωση «Επαναστατικός Αγώνας» εξαπολύει επί-θεση με ρουκέτα στο κτίριο της αμερικανικής πρεσβείας στην Αθήνα.

13 Ιανουαρίου

1801. Επίσημη έπαρση στο φρούριο της Κέρκυρας της σημαίας της «Ανεξαρτήτου Επτανήσου Πολιτείας».

1828. Ο Ι. Καποδίστριας φτάνει στην Αίγινα, πρώτη πρωτεύουσα της ελεύθερης Ελλάδας.

1859. Γεννιέται στην Πάτρα ο ποιητής Κωστής Παλαμάς (πεθαίνει το 1943).

1879. Ελληνική και τουρκική αντιπροσωπεία συναντώνται στην Πάργα για τη διευθέτηση του θέματος των ελληνοτουρκικών συνόρων και της προσάρτησης Κρήτης, Ηπείρου και Θεσσαλίας στην Ελλάδα. Οι συζητήσεις θα διακοπούν το Μάρτιο χωρίς αποτέλεσμα.

1935. Διαδηλώσεις υπέρ του Γεωργίου Β' στην Αθήνα.

1962. Ο μητροπολίτης Αττικής Ιάκωβος εκλέγεται αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος.

1963. Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας καταστρέφεται από κατολίσθηση. Οι ποταμοί λάσπης αφήνουν πίσω τους 13 νεκρούς.

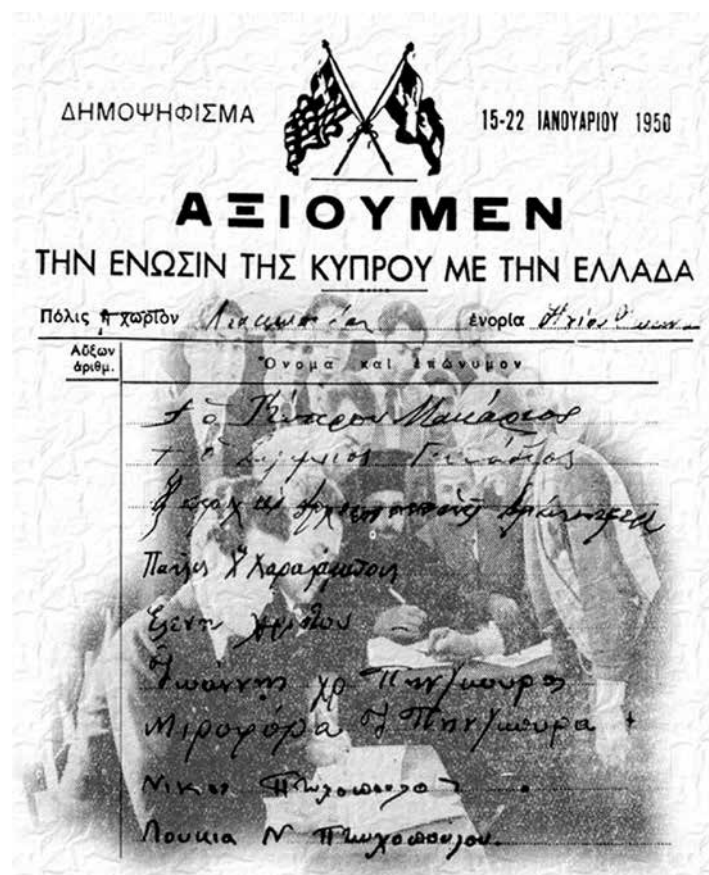
1974. Ο μητροπολίτης Ιωαννίνων Σεραφείμ εκλέγεται Αρχιεπίσκοπος Αθηνών.

1997. Στο κέντρο της Αθήνας ανακαλύπτεται το αρχαίο Λύκειο, που δίδαξε ο Αριστοτέλης.

2015. Ο Γέροντας Παΐσιος αγιοποιείται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

13/1/1828. : Ο Ι. Καποδίστριας φτάνει στην Αίγινα

Το ενωτικό δημοψήφισμα - Κύπρος 15-22 Ιανουαρίου 1950

14 Ιανουαρίου

- 1822.** ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Οι Τούρκοι παραδίδουν με συνθήκη το κάστρο της Κορίνθου στον Δημήτριο Υψηλάντη.
- 1915.** Ο Ι. Μεταξάς σε υπόμνημά του προς τον Βενιζέλο με τίτλο «Μικρά Ασία: δυνατότητες διανομής» προβάλλει ισχυρές επιφυλάξεις σχετικά με ενδεχόμενη εκστρατεία στο μικρασιατικό έδαφος.
- 1943.** Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Σκοτώνεται στη διάρκεια συμπλοκής με Ιταλούς καραμπινιέρους ο ταγματάρχης Ι. Τσιγάντες, αρχηγός της αντιστασιακής οργάνωσης «Μίδας 614». Ο αδερφός του, Χρ. Τσιγάντες, είναι την ίδια περίοδο αρχηγός του Ιερού Λόχου, που μάχεται στο πλευρό των Συμμάχων στη Μέση Ανατολή.
- 1949.** ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Τμήματα του Δημοκρατικού Στρατού καταλαμβάνουν τη Νάουσα.
- 1950.** Ο Νικ. Πλαστήρας, σε συνεργασία με τον Εμμ. Τσουδερό, ιδρύει την «Εθνική Προοδευτική Ένωση Κέντρου (Ε.Π.Ε.Κ.)».
- 1966.** Η υπηρεσιακή κυβέρνηση Παρασκευόπουλου παίρνει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή.

15 Ιανουαρίου

- 1822.** ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Διακήρυξη της Εθνοσυνέλευσης για τους σκοπούς του Αγώνα. Η Διακήρυξη της Α' Εθνοσυνέλευσης καταλήγει: «Είθε ο κραταιός του Υψίστου βραχίων να ανυψώσει και αρχομένους και άρχοντας, την Ελλάδα ολόκληρον, προς την πάρεδρον Αυτού Σοφίαν, ώστε να γνωρίσωσι τα αληθή των αμοιβαία συμφέροντα. Και οι μεν δια της προνοίας, οι δε λαοί δια της ευπειθείας, να στερεώσωσι της κοιής ημών πατρίδος την πολυευκτον ευτυχίαν. Είθε! Είθε!».
- * Πρόεδρος του Νομοτελεστικού εκλέγεται ο Αλέξ. Μαυροκορδάτος. * Ο πρόεδρος της Αιτής, Γιόχαν Μπόγκερ, απαντώντας στην έκκληση των Κοραή, Πίκκολου, Βογορίδη, αναγνωρίζει την προσωρινή Ελληνική Διοίκηση και εύχεται νίκη της Επανάστασης. Η Αιτή γίνεται το πρώτο κράτος που αναγνωρίζει την Ελληνική Επανάσταση.
- 1823.** ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Πρώτη σημαντική επιτυχία του Γ. Καραϊσκάκη στον Άγιο Βλάση Ευρυτανίας. Αντιμετωπίζει με εξαιρετική επιτυχία ισχυρές τουρκικές δυνάμεις υπό τον Ισμαήλ πασά.
- 1922.** ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ. Η Γαλλία ενισχύει με ποικίλο πολεμικό υλικό την κεμαλική κυβέρνηση στην πολεμική προσπάθειά της εναντίον των Ελλήνων.
- 1950.** Αρχίζει στην Κύπρο η διεξαγωγή δημοψηφίσματος, το οποίο θα ολοκληρωθεί έπειτα από μία εβδομάδα με εντυπωσιακό αποτέλεσμα (95,71%) υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα. Η βρετανική κυβέρνηση δεν αναγνωρίζει το δημοψήφισμα.
- 1962.** Ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος κατηγορείται δημοσίως από τον αρχιμανδρίτη Δαμασκηνό Γεωργακόπουλο και τον απόστρατο στρατηγό Μπενή-Ψάλτη για «ακατονόμαστες πράξεις» και αποφασίζεται η παραπομπή του στο Ανώτατο Εκκλησιαστικό Δικαστήριο, με κύριο μάρτυρα κατηγορίας τον αρχιμανδρίτη Αυγουστίνο Καντιώτη.
- 1968.** ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Έπειτα από έντονες διεθνείς πιέσεις, η χούντα χορηγεί στον Ανδρ. Παπανδρέου διαβατήριο για να αναχωρήσει στο εξωτερικό.
- 1996.** Ο Ανδρ. Παπανδρέου παραιτείται από πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και πρωθυπουργός λόγω της αδυναμίας του να ασκήσει τα καθήκοντά του.

16 Ιανουαρίου

- 1824.** (& 17/1). ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Οι πολιτικές αντιθέσεις εκφράζονται ήδη με την παρουσία δύο κυβερνήσεων. Η μία έχει την έδρα της στην Τρίπολη υπό τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και η άλλη στο Κρανίδι υπό τον Κουντουριώτη.
- 1878.** Εθελοντικά σώματα από την ελεύθερη Ελλάδα μπαίνουν στην κεντρική Θεσσαλία και υψώνουν τη σημαία της επανάστασης στο χωριό Βруνιά.
- 1910.** Το Συμβούλιο του Στέμματος εγκρίνει την πρόταση του Ελ. Βενιζέλου για αντικατάσταση της κυβέρνησης Κυρ. Μαυρομιχάλη, τη διάλυση του Στρατιωτικού Συνδέσμου και τη διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη Αναθεωρητικής Βουλής.
- 1933.** Κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου. Θα παραμείνει μέχρι 5 Μαρτίου.
- 1962.** Πρόταση μομφής κατά της κυβέρνησης Καραμανλή καταθέτει η Ένωση Κέντρου, κατηγορώντας την ότι αποκρύπτει

τα περί εκλογικής «βίας και νοθείας» στοιχεία που έχει στη διάθεσή της.

1968. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Αρχίζει η αποχώρηση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο και έτσι αποδυναμώνεται η άμυνα του νησιού, Ο δρόμος πλέον για την Τουρκία είναι ανοιχτός.

1983. Η ελληνική κυβέρνηση κάνει γνωστή την πρόθεσή της να αγοράσει 120 αεροσκάφη τρίτης γενιάς για την ενίσχυση της Πολεμικής Αεροπορίας (η αγορά του αιώνα).

1998. Πεθαίνει ο ηθοποιός Δημήτρης Χορν (γεννήθηκε 9 Μαρτίου 1921).

17 Ιανουαρίου

395. Πεθαίνει στο Μεδιόλανο ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος Α΄. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία χωρίζεται πάλι σε ανατολική και δυτική: τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία (Ανατολική) υπό τον Αρκάδιο, γιο του Θεοδόσιου Α΄ με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη (θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι 1 Μαΐου 408), και τη Δυτική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία υπό τον Ονώριο, αδελφό του Αρκαδίου, με πρωτεύουσα το Μεδιόλανο.

730. Ο αυτοκράτορας Λέοντας Γ΄ συγκαλεί σύναξη όλων των ανώτερων κοσμικών και εκκλησιαστικών αξιωματούχων, το λεγόμενο «σιλέντιον», και ζητάει να προσυπογράψουν το διάταγμα που θα εκδώσει κατά των εικόνων. Ο πατριάρχης αρνείται και καθαιρείται.

1822. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Επαναστατικά σώματα Κρητών καταλαμβάνουν τη Μονή Αρκαδίου.

1947. ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Ιδρύονται το αρχηγείο Ρούμελης και το αρχηγείο Ηπείρου του Δημοκρατικού Στρατού εν όψει της κλιμάκωσης των επιχειρήσεων του Εμφυλίου Πολέμου.

1961. Η κοινοβουλευτική συνέλευση των “έξι” αποφασίζει να συστήσει ειδική επιτροπή για την εξέταση της συμφωνίας σύνδεσης της Ελλάδας με την Ε.Ο.Κ.

1989. Αντιδράσεις και απογοήτευση προκαλεί στην Ελλάδα η χριστουγεννιάτικη πρωτοβουλία του Πάπα να απευθύνει για πρώτη φορά το εορταστικό του μήνυμα στη «μακεδονική», όπως είπε, γλώσσα.

1992. ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΚΟΣΚΩΤΑ. Το Ειδικό Δικαστήριο αθώνει τον Ανδρέα Παπανδρέου από τις κατηγορίες για το σκάνδαλο Κοσκωτά, ενώ κηρύττει ενόχους τους πρώην υπουργούς Δ. Τσοβόλα και Γ. Πέτσο.

18 Ιανουαρίου

474. Ο Λέων Β΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο για μερικούς μήνες, μέχρι 17 Νοεμβρίου.

532. Ο στρατηγός Βελισάριος με τη βοήθεια του συστρατηγού του Μούνδου και του κουβικουλάριου Ναρσή καταστέλλει με αιματηρό τρόπο τη Στάση του Νίκα. Η στάση, η οποία παραλίγο να οδηγήσει στην ανατροπή του Ιουστινιανού Α΄, είχε ως αποτέλεσμα να σκοτωθούν στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης παραπάνω από τριάντα χιλιάδες άτομα.

1823. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Το Ναύπλιο ορίζεται έδρα της επαναστατικής κυβέρνησης.

1828. Η «Αντικυβερνητική Επιτροπή» παραιτείται. *Η Βουλή αυτοδιαλύεται, αφού ψηφίζει την αναστολή του Συντάγματος της Τροιζήνας, όπως ζήτησε ο Καποδίστριας. *Ιδρύεται η «Προσωρινή Διοίκησης της Επικράτειας».

1833. Ο Όθων φτάνει στο Ναύπλιο με την αγγλική φρεγάτα «Μαγαδασκάρη». Μέχρι την ενηλικίωσή του την εξουσία ασκεί ένα τριμελές συμβούλιο αντιβασιλείας (ο κόμης Ιωσήφ-Λουδοβίκος Άρμανσμπεργκ, ο καθηγητής Γκεόργκ Μάουρερ και ο υποστράτηγος Καρλ-Βίλεμ Χέιντεκ).

1910. Ο Στέφ. Δραγούμης ορκίζεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου -ουσιαστικά κατά απαίτηση του Στρατιωτικού Συνδέσμου- και σχηματίζει κυβέρνηση, η οποία παραμένει μέχρι 5 Οκτωβρίου.

1941. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Αντεπίθεση επίλεκτων ιταλικών δυνάμεων («Λύκοι της Τοσκάνης») καταλήγει σε ελληνικό θρίαμβο. Συλλαμβάνονται 1000 Ιταλοί αιχμάλωτοι.

1953. Η Ελένη Σκούρα γίνεται η πρώτη Ελληνίδα που εκλέγεται βουλευτής.

1984. Πεθαίνει στο Λονδίνο σε ηλικία 68 ετών ο δάσκαλος του λαϊκού τραγουδιού Βασίλης Τσιτσάνης.

1989. Μέλη της τρομοκρατικής οργάνωσης «17N» τραυματίζουν τον αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Παν. Ταρασουλέα έξω από το σπίτι του.

1996. Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ εκλέγει τον Κώστα Σημίτη στη θέση του πρωθυπουργού.

19 Ιανουαρίου

379. Ο Θεοδόσιος Α΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους και την 6 Σεπτεμβρίου 394 όλου του κράτους. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι την 17 Ιανουαρίου 395.

1825. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο Μεχμέτ Ρεσίτ πασάς Κιουταχής στη Λάρισα με μεγάλη στρατιωτική δύναμη.

1827. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Οι υπό τους Νότη Μπότσαρη και Δράκο ελληνικές δυνάμεις καταβάλλουν στο Δίστομο ισχυρές τουρκικές δυνάμεις.

1941. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Συνάντηση κορυφής των δυνάμεων του Άξονα στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας. Ο Χίτλερ ανακοινώνει στον Μουσολίνι την πρόθεσή του να άρει το βαλκανικό αδιέξοδο. Οι προθέσεις του Γερμανού δικτάτορα ωθούν τον Μουσολίνι στην ανάληψη επιθετικής δράσης εναντίον των Ελλήνων.

1943. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Το αντιτορπιλικό «Βασ. Όλγα» με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Γ. Μπλέσσα βυθίζει την ιταλική κορβέτα «Στρόμπολι» στη θαλάσσια περιοχή ανοιχτά της Τύνιδας.

1947. Το πλοίο «Χειμάρρα» βυθίζεται στο Νότιο Ευβοϊκό κόλπο με τραγικό απολογισμό 391 νεκρούς.

1949. ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Αντάρτες του Δημοκρατικού Στρατού καταλαμβάνουν το Καρπενήσι. Θα το κρατήσουν για τρεις ημέρες.

20 Ιανουαρίου

1827. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο Γ. Καραϊσκάκης περνά με τους άντρες του μέσα από το στρατόπεδο του Ομέρ πασά της Καρύστου. *Τούρκοι υπό τον Αλμπάνη μπέη εισβάλλουν στην εκκλησία της Λαμπινής στο Ρέθυμνο, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας, και σκοτώνουν όλο το εκκλησίασμα.

1828. Ορκωμοσία στον καθεδρικό ναό της Αίγινας του Ι. Καποδίστρια. Ο Ι. Καποδίστριας αρνήθηκε να δώσει τον προκαθορισμένο όρκο λέγοντας: «Δεν είναι δυνατόν, αδελφοί, τον όρκο του Συντάγματος, διότι δεν δύναμαι να σας υποσχεθώ ότι θα φυλάξω, ότι δεν έχετε και δεν μου παραδίσετε, πλην σας υπόσχομαι να προσπαθήσω δια την ανεξαρτησίαν της Ελλάδος, όσο δύναμαι». * Ιδρύεται το «Πανελλήνιον», ένα 27μελές γνωμοδοτικό σώμα..

1858. Η Ιόνιος Βουλή με ψήφισμά της που εισηγείται ο Κων. Λομβάρδος ζητά την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα.

1877. ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ. Κατέληξε σε συμφωνία για πολιτικές μεταρρυθμίσεις στα Βαλκάνια.

1949. Νέα κυβέρνηση Θεμ. Σοφούλη. Θα παραμείνει μέχρι 13 Απριλίου.

1964. Για «διασπαστικές και εθνικά επιζήμιες ενέργειες» κατηγορεί ο Μακάριος τον Γ. Γρίβα, ο οποίος επαναδραστηριοποιείται στα της Κύπρου από την Αθήνα.

1965. Με την αποστρατεία του ενός τρίτου των κρινόμενων αξιωματικών της Ελληνικής Χωροφυλακής ολοκληρώνεται η εξαγγελθείσα «βαθεία τομή» στο σώμα. Μεταξύ άλλων αποστρατεύονται ο αστυνομικός διευθυντής Θεσσαλονίκης την εποχή της δολοφονίας του Γρ. Λαμπράκη, Ευθ. Καμούτσης, κι οι διοικητής και υποδιοικητής Θεσσαλίας την εποχή της τραγωδίας του Γοργοπόταμου της 29ης Νοεμβρίου 1964.

1975. Οι πρωταίτιοι του πραξικοπήματος της 21 Απριλίου, Γ. Παπαδόπουλος, Στ. Πατακός, Ι. Λαδάς, Ν. Μακαρέζος και Μιχ. Ρουφογάλης, συλλαμβάνονται (επισήμως) με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας και μετφέρονται από την Κέα, που ήταν εκτοπισμένοι, στις φυλακές Κορυδαλλού, όπου προφυλακίζονται μέχρι τη δίκη τους.

2014. 12 μετανάστες, μεταξύ των οποίων 9 παιδιά, βρίσκουν τραγικό θάνατο στο Φαρμακονήσι, ό-ταν έπεσαν στη θάλασσα, κατά τη διάρκεια της ρυμούλκησης του αλιευτικού σκάφους, στο οποίο επέβαιναν.

21 Ιανουαρίου

1944. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Συμμετοχή του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού με τέσσερις μονάδες (αντιτορπιλικά «Κρήτη» και «Θεμιστοκλής», αρματαγωγά «Σάμος» και «Χίος») στη συμμα-χική απόβαση στο Άντζιο της Ιταλίας.

22 Ιανουαρίου

1878. Στράτευμα από 24000 πεζούς, 300 ιππείς και 4 πυροβολαρχίες υπό τον στρατηγό Σκ. Σούτσο μπαίνει στη Θεσσαλία και απελευθερώνει την περιοχή του Δομοκού.

1918. Στρατιωτική στάση στη Λαμία κατά της επιστράτευσης που έχει διατάξει η κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου καταστέλλεται με βίαιο τρόπο.

1960. Η Βουλή απορρίπτει ως συνταγματικά απαράδεκτη την πρόταση του Φιλελεύθερου Δημοκρατικού Κόμματος του Γ. Παπανδρέου και της Ε.Δ.Α. για τη χορήγηση συντάξεως σε όλους τους αγρότες.

1968. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Σε φυλάκιση 9,5 μηνών για αντίσταση και περιύβριση αρχής καταδικάζεται ο Μίκης Θεοδωράκης. Θα απελευθερωθεί έξι ημέρες αργότερα, ευεργετούμενος από διάταγμα περί αμνηστίας.

1996. Κυβέρνηση Κ. Σημίτη. Θα παραμείνει μέχρι 24 Σεπτεμβρίου.

23 Ιανουαρίου

393. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Θεοδόσιος Α΄ ανακηρύσσει συναυτοκράτορά του τον οκτάχρονο γιο του, Ονώριο.

1480. Η Βενετία αποκηρύσσει το κίνημα του Κλαδά μετά τη Συνθήκη Ειρήνης με τους Οθωμανούς το 1479.

1829. Ο αδελφός του Κυβερνήτη, Αυγ. Καποδίστριας, διορίζεται τοποτηρητής της Στερεάς Ελλάδας.

1831. Σύλληψη του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και ταραχές στη Μάνη.

1897. Τούρκοι άτακτοι, Βασιβουζούκοι, πυρπολούν χωριά της περιοχής των Χανίων, και προβαίνουν σε βιαιοπραγίες εναντίον των κατοίκων τους.

1935. Πετροπόλεμος ανάμεσα στους κατοίκους της Καλύμνου και των ιταλικών στρατευμάτων κατοχής.

22/1/1996 : Ο Κ. Σημίτης εκλέγεται Πρωθυπουργός από την Κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ

30/1/923. Υπογράφεται στη Λοζάνη η σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία.

1941. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Έπειτα από επικό αγώνα τα ελληνικά στρατεύματα καταλαμβάνουν τα στρατηγικής σημασίας υψώματα 717 και 731 της Τρεμπεσίνας.

1956. Ο Γ. Παπανδρέου και άλλοι πολιτικοί του κεντρώου χώρου αλλά και η Ε.Δ.Α. συγκροτούν τη «Δημοκρατική Ένωση».

1994. Η «17N» δολοφονεί τον πρώην διοικητή της Εθνικής Τραπέζης Μιχάλη Βρανόπουλο και τραυματίζει τον οδηγό του Νικόλαο Γρίσπο.

2014. Επικηρύσσονται με 4 εκατ. ευρώ Ξηρός, Μαζιώτης, Ρούπα και οι δράστες για τη δολοφονία των μελών της «Χρυσής Αυγής».

24 Ιανουαρίου

1827. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Άφιξη του φιλέλληνα Άγγλου συνταγματάρχη Τόμας Γκόρντον με στρατεύματα στο Φάληρο. Πολιορκεί την τουρκική φρουρά της Καστέλλας, στο μοναστήρι του Αγίου Σπυρίδωνα.

1897. Έξι τορπιλοβόλα του Ελληνικού Ναυτικού φτάνουν στην Κρήτη σε βοήθεια των Κρητικών που είχαν διακηρύξει την απόφασή τους για ένωση με την Ελλάδα.

1913. ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ. Το υδροπλάνο «Ναυτίλος» τύπου Maurice Farman Hydroplane με πιλότο τον υπολοχαγό Μιχ. Μουτούση και παρατηρητή το σημαιοφόρο Αριστ. Μωραιτίνη εκτελεί με επιτυχία τολμηρή αναγνωριστική πτήση πάνω από τον τουρκικό ναύσταθμο του Ναγαρά στα Δαρδανέλια.

1921. Κυβέρνηση Νικ. Καλογερόπουλου. Παραμένει μέχρι 25 Μαρτίου.

1935. Η τουρκική κυβέρνηση αποφασίζει τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας από τέμενος σε μουσείο.

1947. Κυβέρνηση Δημ. Μάξιμου. Θα παραμείνει μέχρι 28 Αυγούστου.

25 Ιανουαρίου

1204. Η συνεχιζόμενη οικονομική εξάντληση του πληθυσμού για την εξασφάλιση των χρημάτων που ο αυτοκράτορας Αλέξιος Δ΄ Άγγελος είχε υποσχεθεί στους σταυροφόρους, οδηγούν λαό και μοναχούς σε εξέγερση.

1822. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο Αλή πασάς των Ιωαννίνων σκοτώνεται από τα τουρκικά στρατεύματα που τον πολιορκούν στο νησί της λίμνης Παμβώτιδας. Οι Τούρκοι στρέφονται κατά του Σουλίου.

1824. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Το Εκτελεστικό ανακηρύσσει τον λόρδο Βύρωνα αρχιστράτηγο στο Μεσολόγγι, με πλήρεις εξουσίες.

1833. Ο Όθων αποβιβάζεται στο Ναύπλιο. Η αποβίβασή του καθυστέρησε γιατί έπρεπε να αποβιβαστούν πρώτα 3500 Βαυαροί στρατιώτες και να καταρτιστεί το πρόγραμμα υποδοχής. * Ο Σπ. Τρικούπης διορίζεται πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου (πρωθυπουργός) και γραμματέας της Επικράτειας επί των Εξωτερικών. Η κυβέρνησή του θα παραμείνει μέχρι 11 Οκτωβρίου.

1836. Θεμελιώνεται το κτίριο των Ανακτόρων στο λόφο της Μπουμπουνίστρας. Τα σχέδια των Ανακτόρων είναι έργο του αρχιτέκτονα Φρειδερίκου Γκαίρτνερ.

1868. Ο Δημ. Βούλγαρης σχηματίζει κυβέρνηση. Θα παραμείνει μέχρι 24 Ιανουαρίου 1869.

1869. Ο Θρασ. Ζαΐμης σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι 8 Ιουλίου 1870.

1962. Ο αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος παραιτείται ύστερα από ισχυρές πιέσεις της κυβέρνησης, αλλά και μεγάλου αριθμού μητροπολιτών.

1967. Βαρύτατες ευθύνες επιρρίπτει στο υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, την πλοιοκτήτρια εταιρία και το πλήρωμα, η επιτροπή που έχει συσταθεί για τη διερεύνηση των αιτιών του ναυαγίου του «Ηράκλειον (Ε/Γ-Ο/Γ)» στη Φαλκονέρα, καθώς, όπως αποκαλύπτεται, το πλοίο δεν πληρούσε τους όρους ασφαλείας, οι σχετικές μετατροπές που είχαν διαταχθεί ουδέποτε πραγματοποιήθηκαν, η φόρτωση των οχημάτων ήταν κακή και, όταν έσπασε η μπουκαπόρτα και άρχισαν να εισρέουν ύδατα, το πλήρωμα αδράνησε και δεν κίνησε αμέσως τις διαδικασίες εγκατάλειψης του πλοίου.

1968. ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 21ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ. Αντιπροσωπεία του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ειρήνης πραγματοποιεί επιτόπιες έρευνες στα στρατόπεδα της Γυάρου και της Λέρου και συντάσσει έκθεση-κόλαφο για τη χούντα των Συνταγματαρχών *Οι κυβερνήσεις της Ολλανδίας, της Δανίας, της Σουηδίας και της Νορβηγίας προσφεύγουν στο Συμβούλιο της Ευρώπης ζητώντας την αποβολή της Ελλάδας λόγω των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1985. Πεθαίνει ο Ηλ. Ηλιού, πρόεδρος της ΕΔΑ, σημαντική προσωπικότητα της Αριστεράς.

2015. ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ. Πλειοψηφεί ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. υπό τον Αλ. Τσίπρα χωρίς να εξασφαλίζει απόλυτη πλειοψηφία εδρών.

26 Ιανουαρίου

1699. ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΑΡΛΟΒΙΤΣ. Υπογράφεται στο Κάρλοβιτς της Κροατίας ανάμεσα στην Τουρκία από τη μια μεριά

και την Αυστρία, τη Ρωσία, την Πολωνία και τη Βενετία από την άλλη. Η Τουρκία αναγνωρίζει την κυριαρχία της Βενετίας στην Πελοπόννησο, τη Λευκάδα και την Αίγινα. Η Βενετία με τη σειρά της αναγνωρίζει την κυριαρχία της Τουρκίας στη Στερεά Ελλάδα και τα νησιά του Αιγαίου και υποχρεώνεται να εκκενώσει τα φρούρια της Ναυπάκτου, του Αντίρριου και της Πρέβεζας.

1821. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Στη διάσκεψη της Βοστίτσας (Αίγιο) οι πρόκριτοι της Πελοποννήσου διατυπώνουν κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με την επιτυχία του επαναστατικού εγχειρήματος, τις βασικές αρχές του οποίου ανέπτυξε ο Παπαφλέσσας.

1822. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Οι Έλληνες νικούν σε μάχη έξω από το χωριό Ακόνες του Ρεθύμνου.

1825. Υπογράφεται στο Λονδίνο από τους εκπροσώπους της ελληνικής κυβέρνησης (Ι. Ορλάνδος, Ι. Ζαΐμης, Α. Λουριώτης) και Όμιλο Άγγλων Κεφαλαιούχων το δεύτερο δάνειο, ύψους 2.000.000 λιρών Αγγλίας.

1866. Ο Μπεν. Ρούφος σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμείνει μέχρι 8 Ιουνίου. * Έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας. Το ηφαίστειο ηρεμεί σχεδόν έπειτα από πέντε χρόνια.

1868. Δημοσιεύεται το διάταγμα με το οποίο διαλύεται η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές για την 21η Μαρτίου. Για πρώτη φορά οι εκλογές σχεδιάζεται να διενεργηθούν μέσα σε μία μέρα.

1936. ΕΚΛΟΓΕΣ Γ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ. Πλειοψηφεί το Κόμμα των Φιλελευθέρων υπό τον Θεμ. Σοφούλη. Ρυθμιστής της κατάστασης γίνεται το Παλαικόν Μέτωπον (ΚΚΕ).

1966. Ψηφίζεται το νομοσχέδιο περί αποφυλάκισης των εγκλείστων κομμουνιστών, εν μέσω αντεγκλήσεων της Ένωσης Κέντρου και της ΕΡΕ για την πατρότητά του. Στους 93 ευεργετούμενους περιλαμβάνονται οι Χαρ. Φλωράκης, Κώστας Λουλές, Στ. Παπαγιάννης, Αύρα Παρτσαλίδη και η σύζυγος του Νίκου Ζαχαριάδη, Ρούλα Κουκούλου.

1967. Αποφασίζεται να συνεχιστεί κεκλεισμένων των θυρών η δίκη των αξιωματικών του ΑΣΠΙΔΑ. Η απόφαση προκαλεί εντονότερες αντιδράσεις από την πλευρά της υπεράσπισης, η οποία και αποχωρεί από τη διαδικασία.

1996. ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΙΜΙΩΝ. Ο δήμαρχος της Καλύμνου Δημ. Διακομιχάλης υψώνει την ελληνική σημαία στις βραχονησίδες Ίμια, συνοδευόμενος από τον αστυνομικό διευθυντή Καλύμνου, τον ιερέα και δύο κατοίκους του νησιού.

2014. Ισχυρός σεισμός σημειώνεται στην Κεφαλονιά, ξυπνώντας πικρές μνήμες από το παρελθόν. Περισσότερο επλήγη το Ληξούρι, ενώ η ένταση της σεισμικής δόνησης άλλαξε τη μορφή της διάσημης παραλίας “Μύρτος”.

27 Ιανουαρίου

842. Πεθαίνει ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Θεόφιλος. Τον διαδέχονται ο γιος του Μιχαήλ Γ' και η σύζυγος του Θεοδώρα. Με το θάνατο του Θεόφιλου καταρρέει ολοκληρωτικά και η Εικονομαχία. Η Θεοδώρα θα παραμείνει στο θρόνο ως συναυτοκράτειρα του ανήλικου γιου της Μιχαήλ μέχρι την 15 Μαΐου 856, ενώ ο Μιχαήλ Γ' θα μείνει γνωστός στην ιστορία με την προσωνυμία Μέθυσος, εξαιτίας της στάσης των ιστορικών της δυναστείας των Μακεδόνων που ήθελαν να συγκαλύψουν τη συμμετοχή του Βασιλείου Α' στη δολοφονία του. Θα κυβερνήσει μέχρι 23 Σεπτεμβρίου 867.

945. Ο Κωνσταντίνος Ζ' εκδιώκει από τον βυζαντινό θρόνο και εξορίζει τους συναυτοκράτορες Στέφανο και Κωνσταντίνο Λεκαπηνό, έπειτα από παρακίνηση της αυγούστας Ελένης, αδερφής των δύο Λεκαπηνών.

1827. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ήττα των Ελλήνων στο Καματερό Φυλής από τις δυνάμεις του Κιουταχή. Θάνατος του Διονυσίου Βούρβαχη, συνταγματάρχη του γαλλικού στρατού.

1873. (έως 30/1). ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ. Πλειοψηφεί η Ηνωμένη Αντιπολίτευσις (Κουμουνδούρος, Βούλγαρης, Λομβαρδός, Τρικούπης, Ζαΐμης).

1974. Πεθαίνει στο κρησφύγετό του στην Κύπρο ο Γεώργιος Γρίβας-Διγενής. Οι διάδοχοί του αποφασίζουν αναστολή της δράσης της ΕΟΚΑ Β'.

1975. Η Ελλάδα προτείνει την παραπομπή του ζητήματος της υφαλοκρηπίδας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Η Τουρκία απορρίπτει την ελληνική πρόταση.

1979. Καθορίζεται με διάταγμα ως εθνική σημαία αυτή που φέρει τις εννέα οριζόντιες εναλλάξ λευκές και γαλάζιες ταινίες και στο άνω αριστερά μέρος το λευκό σταυρό σε γαλάζιο φόντο.

28 Ιανουαρίου

1204. Ο Αλέξιος Ε΄ Μούρτζουφλος, δεύτερος σύζυγος της κόρης του Αλεξίου Γ΄ Ευδοκίας, αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

1823. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Νέα σημαντική επιτυχία του Καραϊσκάκη κοντά στον ποταμό Φίδαρι του Βάλτου.

1828. Ο Ι. Καποδίστριας ζητά από τις Δυνάμεις οικονομική ενίσχυση 100.000 ισπανικά τάλιρα το μήνα. Την οικονομική κατάσταση του νέου Ελληνικού Κράτους περιγράφει επιγραμματικά ο αρμόδιος για τα οικονομικά Π. Ν. Λιδωρίκης: «Όχι μόνο χρήματα δεν υπάρχουν εις το Ταμείον, αλλά ούτε Ταμείον υπάρχει διότι δεν υπήρξε ποτέ».

1913. Ο Γερμανός Ε΄ εκλέγεται Οικουμενικός Πατριάρχης.

1966. Ο Μακάριος αποκλείει επισήμως κάθε λύση του Κυπριακού που δεν θα έχει τελικό αποτέλεσμα την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

1976. Η κυβέρνηση δια του πρωθυπουργού Κων. Καραμανλή και του υπουργού παιδείας Γ. Ράλλη ανακοινώνει την απόφασή της για την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, ενώ εξαγγέλλονται ευρείες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα. * Η γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι κατ' αρχάς θετική για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, αλλά περιλαμβάνει και κάποιες ασαφείς επιφυλάξεις.

1980. Επανεκδίδεται η εφημερίδα «Μεσημβρινή» που είχε διακόψει την κυκλοφορία της λίγο μετά την επιβολή του δικτατορικού καθεστώτος τον Απρίλιο του 1967.

1985. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΕΞΙ για τον Αφοπλισμό. Συναντώνται στο Νέο Δελχί οι ηγέτες της Ελλάδας Ανδρ. Παπανδρέου, της Αργεντινής Ρ. Αλφονσίν, της Ινδίας Ρ. Γκάντι, του Μεξικού Μ. ντε λα Μαδρίντ, της Σουηδίας Όλαφ Πάλμε και της Τανζανίας Τζ. Νιερέρε, στο πλαίσιο της «Πρωτοβουλίας».

1996. ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΙΜΙΩΝ. Σε ανακοίνωση του το υπουργείο Εθνικής Άμυνας αναφέρει ότι οι ελληνικές δυνάμεις επανατοποθέτησαν στη νησίδα Ίμια την ελληνική σημαία την οποία Τούρκοι δημοσιογράφοι είχαν αντικαταστήσει με την Ημισέληνο.

2000. Εγκαινιάζεται η πρώτη γραμμή του μετρό της Αθήνας, η οποία συνδέει τη Δάφνη με τα Σεπόλια. Σύντομα θα λειτουργήσει και η γραμμή Σύνταγμα-Εθνική Άμυνα.

29 Ιανουαρίου

1829. Η ΣΤ΄ Μεραρχία του Μαυροβουνιώτη (τακτικός στρατός) αποκρούει συνεχείς επιθέσεις 3500 ανδρών του Μαχμούτ πασά στο Μαρτίνο Λοκρίδας και κρατά τις θέσεις της.

1941. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Πεθαίνει ο πρωθυπουργός Ι. Μεταξάς. Ο Αλέξ. Κορυζής ορκίζεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου και παραμένει στην εξουσία μέχρι την ημέρα της αυτοκτονίας του, λίγο πριν μουν στην Αθήνα τα γερμανικά στρατεύματα.

1947. ΕΜΦΥΛΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Ο ΟΗΕ διορίζει ειδική εξεταστική επιτροπή, για να ελέγξει τις ελληνικές αιτιάσεις για παρεμβάσεις των βορείων γειτόνων της Ελλάδας στον Εμφύλιο.

1961. Η εταιρία πετρελαιοειδών Έσσο-Ελλένικ αρχίζει δοκιμαστικές γεωτρήσεις στη Ζάκυνθο.

1965. Εισάγεται προς συζήτησιν στη Βουλή, η πρόταση της Ε.Δ.Α. για παραπομπή σε ειδικό δικαστήριο του Κων. Καραμανλή και των πρώην υπουργών Παν. Παπαληγούρα, Νικ. Μάρτη και Δημ. Χέλμη, για την υπόθεση της ηλεκτροδότησης από τη Δ.Ε.Η. του εργοστασίου της Πεσινέ και την κατασκευή του φράγματος του Μέγδοβα.

1966. Επερώτηση καταθέτει ο προσκείμενος στον Ανδρ. Παπανδρέου και την αριστερή πτέρυγα της Ένωσης Κέντρου βουλευτής Ι. Αλευράς, δια της οποίας κατηγορεί τον υπουργό Συντονισμού Κων. Μητσοτάκη ότι έχει καταχραστεί 600.000 δραχμές από τα ταμεία του υπουργείου. «Πρόκειται περί εθνικών δαπανών», δηλώνει ο Κων. Μητσοτάκης.

2015. Ο Ευάγγ. Βενιζέλος προαναγγέλλει την παραίτησή του από πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ.

30 Ιανουαρίου

1880. Ο Ιωακείμ Γ΄ Μεγαλοπρεπής θεμελιώνει του νέο οικοδόμημα της Μεγάλης του Γένους Σχολής στο λόφο του Φαναρίου.

1914. Οι Τούρκοι αρχίζουν να εφαρμόζουν σχέδιο απέλασης των Ελλήνων που διαμένουν σε περιοχές της ανατολικής Θράκης και των δυτικών παραλίων της Μ. Ασίας.

1921. Ο Ελ. Βενιζέλος στέλνει από το Παρίσι υπόμνημα στην κυβέρνηση της Αθήνας με το οποίο συνιστά την άμεση σύμπτυξη του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία, στην περιοχή του Αϊδινίου και τον περιορισμό του σε άμυνα.

1923. Υπογράφεται στη Λοζάνη η σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Από την εφαρμογή της σύμβασης εξαιρούνται οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης και οι μουσουλμάνοι της ελληνικής Θράκης.

1925. Η Τουρκία απελαύνει τον οικουμενικό πατριάρχη Κωνσταντίνο ΣΤ΄, γιατί δεν τον θεωρεί Τούρκο υπήκοο.

31 Ιανουαρίου

1776. Γεννιέται στην Κέρκυρα ο Ιωάννης Καποδίστριας, γιος του Αντωνίου και της Αδαμαντίνης, το γένος Γονέμη, μία από τις μεγαλύτερες μορφές της Ευρώπης, διπλωμάτης και πολιτικός, πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας και θεμελιωτής του νεότερου Ελληνικού Κράτους.

1827. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ο Καραϊσκάκης τραυματίζεται σε μάχη κοντά στο Δίστομο. Στην ίδια μάχη σκοτώνεται ο οπλαρχηγός Γριβογιώργος.

1914. Ρηματική διακοίνωση της Μ. Βρετανίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Αυστροουγγαρίας και της Ρωσίας αναγνωρίζει την ελληνική κατοχή και κυριότητα των νησιών του βόρειου και του ανατολικού Αιγαίου, εκτός από την Ίμβρο, την Τένεδο και το Καστελόριζο που επανέρχονται στην Τουρκία. Σε αντάλλαγμα η Ελλάδα πρέπει να εκκενώσει τα εδάφη που προβλέπει το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας (Β. Ήπειρος).

1936. Πεθαίνει ο στρατηγός Γ. Κονδύλης.

1943. Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Ο δείκτης κόστους ζωής φτάνει στις 2.085 μονάδες από τις 125 μονάδες που βρισκόταν στις 31 Ιανουαρίου του 1941. Λίγους μήνες αργότερα (Οκτώβριος του 1943) θα εκτοξευθεί στις 22.825 μονάδες

1949. ΕΜΦΥΛΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. 2η κυβέρνηση Δ.Σ.Ε. υπό τον Μήτσο Παρτσαλίδη. Το μεγάλο θέμα στη 2η Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση του Δ.Σ.Ε. ήταν η είσοδος των σλαβομακεδόνων (ΝΟΦ - Народноослободителниот фронт на Македонците - Λαϊκοαπελευθερωτικό Μέτωπο των Μακεδόνων), που χαρακτηρίστηκε «χαρακίρι του Ζαχαριάδη» και προκάλεσε μεγάλες αντιδράσεις.

1969. Καθαιρούνται από μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ οι Δρακόπουλος και Μπριλλάκης.

1979. Η τρομοκρατική οργάνωση «Ιούνης '78» δολοφονεί κατόπιν ενέδρας έξω από το σπίτι του, στον Άγιο Σώστη Νέας Σμύρνης, τον αστυνόμο της Γενικής Ασφάλειας Πέτρο Μπάμπαλη, 49 ετών, που κατηγορήθηκε για βασανισμούς πολιτών στη διάρκεια της δικτατορίας.

1985. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΕΕΙ. Ολοκληρώνονται στο Ζάππειο οι εργασίες της Διάσκεψης για την Ειρήνη και τον Αφοπλισμό, στην οποία συμμετείχαν οι πρόεδροι της Αργεντινής και της Τανζανίας, οι πρωθυπουργοί της Σουηδίας, της Ινδίας και της Ελλάδας, καθώς και άλλες προσωπικότητες.

1996. ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΙΜΙΩΝ. Οι ελληνικές και οι τουρκικές δυνάμεις αποσύρονται από τη βραχονησίδα Ίμια με αμερικανική παρέμβαση. Στη διάρκεια της επιχείρησης ελληνικό ελικόπτερο του Πολεμικού Ναυτικού πέφτει και βυθίζεται. Σκοτώνονται τα τρία μέλη του πληρώματός του.

2000. Αρχίζει στη Γενεύη ο δεύτερος γύρος των εκ του σύνεγγυς συνομιλιών για το Κυπριακό. Ο ειδικός εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για το Κυπριακό, Αλβάρο ντε Σότο, δηλώνει αισιόδοξος.

μέσα στον Ιανουάριο

332 π.Χ. Ο Μ. Αλέξανδρος υποτάσσει όλες τις πόλεις της Φοινίκης.

795. Ο Κωνσταντίνος απομακρύνει τη νόμιμη σύζυγό του Μαρία από την Παφλαγονία και παντρεύεται με ένα γάμο ασυνήθιστης πολυτέλειας την ερωμένη του, Θεοδότη. Με αυτή του την ενέργεια διαρρηγγύει κάθε δεσμό με την ορθόδοξη παράταξη.

879. Ο βυζαντινός στρατός υπό την ηγεσία του Νικηφόρου Φωκά του Παλαιού προελαύνει μέχρι τα Άδανα. Ο εμίρης της Ταρσού Εσμάν απαντά τον επόμενο χρόνο με επιδρομή στη Χαλκίδα της Εύβοιας.

1479. Α΄ ΒΕΝΕΤΟΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ. Οι Τούρκοι εκκαθαρίζουν όλες τις επαναστατικές εστίες.

1481. Ο Κλαδάς συντρίβει κοντά στο Οίτυλο ισχυρές δυνάμεις των Τούρκων.

1820. Ο Ιωάννης Καποδίστριας αρνείται την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας, την οποία του προσφέρει ο Εμμανουήλ Ξάνθος.

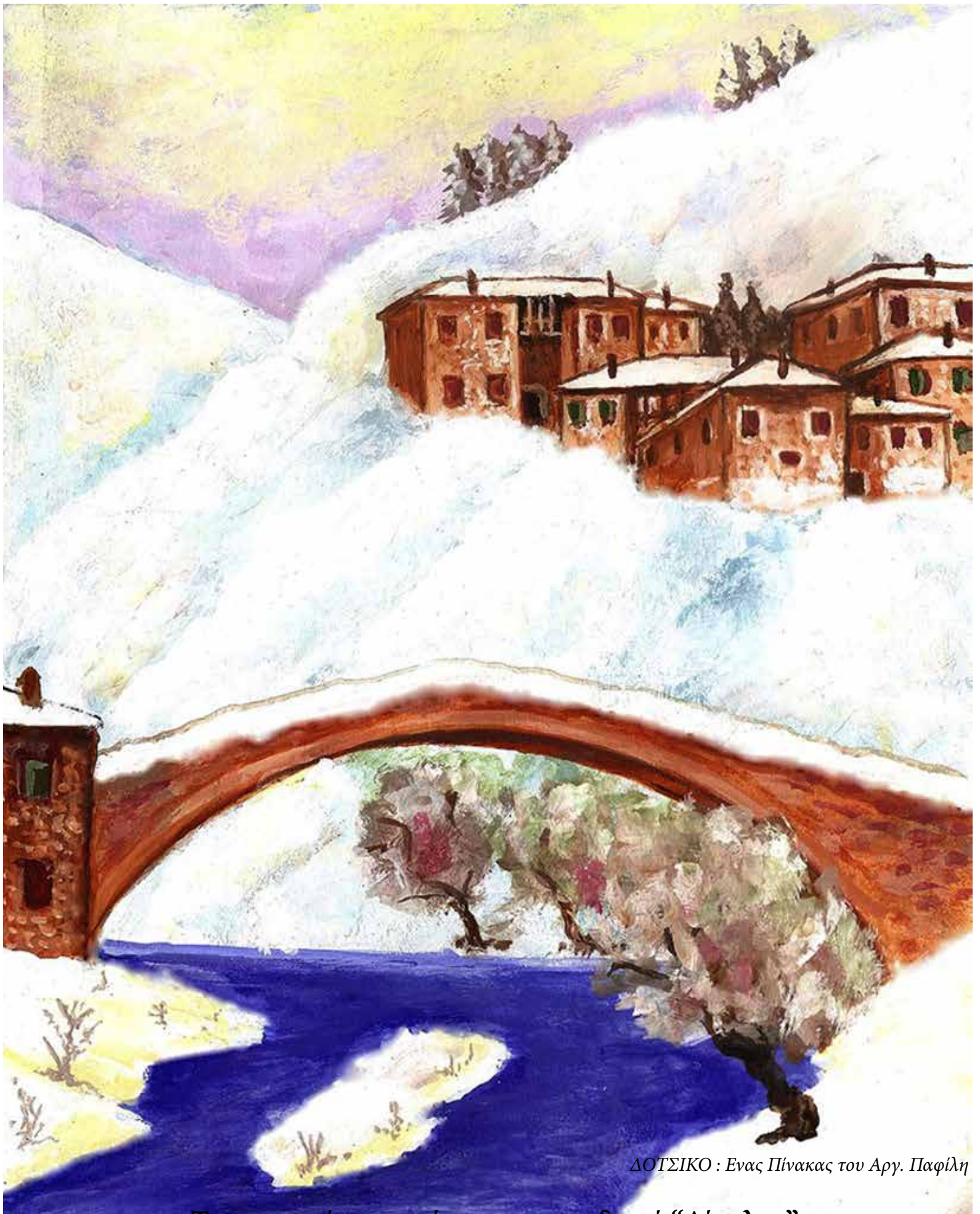
1824. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Ρωσικό Σχέδιο των Τριών Τμημάτων για την επίλυση του ελληνικού προβλήματος.

1839. Άγγλοι κεφαλαιούχοι ιδρύουν στο Λονδίνο την «Ιονική Τράπεζα».

2004. Τα κόμματα και οι κινήσεις ΑΚΟΑ, Ανένταχτοι Αριστεροί, 2ο Κύμα, ΔΕΑ, Ενεργοί Πολίτες, ΚΕΔΑ, Κόκκινο, ΚΟΕ, Ξεκίνημα, “Ρόζα”, ΣΥΝ συγκροτούν τον πολιτικό σχηματισμό «Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.)». Στην ηγεσία του ο Αλέξ. Αλαβάνος.-

Ιανουάριος - Ελληνική Επανάσταση για την Απελευθέρωση : Κρίσιμες μάχες δίνει ο Γ. Καραϊσκάκης το 1823 και το 1827.

ΔΟΤΣΙΚΟ : Ένας Πίνακας του Αργ. Παφίλη

